

Cardenals de futur

P 3-13



Després del consistori, el papa Francesc i els cinc cardenals visiten Benet XVI a la seva residència.

Articles destacats

- «En clau de martiri», per Sebastià Taltavull
- «Basilica de la Santa Creu de Jerusalem», per Robert Baró
- «Un consistori providencial», per Jaume Aymar
- «El segell propi del papa Francesc», per Carme Munté
- «Els cinc nous cardenals instituits pel papa Francesc», per Salvador Pié-Ninot
- «Els vuit cardenals de Barcelona», per Josep M. Martí Bonet

Uns 700 pelegrins acompanyen Omella a Roma

Samuel Gutiérrez



Gent de Cretes saluda entusiasmada Omella durant la recepció al Col·legi Espanyol de Roma.

ENTREVISTA A
JOAN JOSEP OMELLA

«No es tracta de pujar esglaons sinó d'estar al servei de la gent»

CARDENAL GREGORIO ROSA CHÁVEZ

Bisbe auxiliar de San Salvador

«Estem redescobrint que hem de reprendre l'herència martirial»

Pensant-ho millor

Coses que fan pensar

El carrer de San Vito, empedrat encara amb les típiques llambordes romanes, es tanca en una placeta que té com a teló de fons l'austera façana de l'església de Sant Vitus i, al costat mateix, el que resta de l'imponent arc romà de Gal·liè. Era vers migdia que vaig enfilem aquest carrer, que no és llarg, i em va semblar de veure en la placeta esmentada una gernació inusual que, de moment, no vaig saber qualificar. En atansar-m'hi, vaig adonar-me que es tractava d'una reunió de pregària, de pregària musulmana; és clar, era divendres. Allí hi havia un centenar d'homes a peu dret, que resaven amb una disciplina i unanimitat admirables. Havien estès una precària catifa de plàstic per tota l'amplada de la placeta i, el que em va fer més impressió és que miraven fixament l'església que tenien al davant, tancada amb pany i clau i voltada de reixes, com volent dir: aquest edifici hauria de ser per a nosaltres! La Roma antiga de l'arc de Gal·liè i la del Renaixement, amb el nom de Sixte IV a la llinda de l'església de Sant Vitus, feien de marc a una escena de la vida real de la Roma d'avui, agradi o no agradi. Aquest

Valentí Miserachs,

prev.

Mestre de la capella de Santa Maria la Major



barri de l'Esquilí, a redós de l'estació Termini, presenta un marcat aspecte de multiculturalitat, amb predomini musulmà, i amb ben poca gent nadiua. Es pot dir que la vida tradicional s'ha extingit a l'Esquilí. Davant d'una tal transformació social, quin capteniment haurien de tenir els «romans», suposats cristians? És que Sant Vitus hauria d'esdevenir, almenys ocasionalment, un espai de pregària per a d'altres religions, la musulmana en aquest cas? No soc ningú per decidir sobre assumptes tan delicats, però l'espectacle d'aquella pregària del divendres em va fer pensar, i no pas poc. En passar l'endemà pel mateix indret, vaig veure l'església oberta (que, d'altra banda, és la seu de la parròquia de Santa Maria la Major). Era l'hora de la missa prefestiva del dissabte. Vaig treure-hi el cap. Els fidels que hi participaven no arribaven al nombre de quinze! No n'hi ha per reflexionar seriosament, sobre aquesta situació? Tot i que molta gent prefereix venir a la missa vespertina que se celebra a la basílica, i que Sant Vitus de sempre hagi arrossegat una vida quasi de sucursal, continuo opinant que es tracta de coses que fan pensar.

L'EFEMÈRIDE DE LA SETMANA

Dia 15 de juliol del 1834: un decret d'Isabel II posa fi oficialment al Tribunal de la Inquisició a Espanya.

Zoom

Eduard Brufau



Del 28 de juny al 8 de juliol l'Escolania de Montserrat ha efectuat una gira pels Estats Units i ha tingut l'oportunitat de cantar a grans ciutats com ara Nova York, Washington, Los Angeles i San Francisco. Un dels actes més destacats en què va participar va ser la celebració del centenari del naixement del president John F. Kennedy. A la imatge, els escolans davant de l'estàtua de la Llibertat.



La setmana en tuits

Francesc Pardo @BisbePardo

Bisbe de Girona

Bon diumenge. No posis la teva vida i la dels altres en perill! «La seguretat viària és un repte evangèlic»

Glòria Barrete @GloriaBarrete

Periodista

«Europa deu al cristianisme la idea de llibertat» Gabriel Magalhães a la Càtedra de Pensament Cristià

Elisabetta Piqué @bettapique

Corresponsal del diari «La Nación» a Itàlia i el Vaticà

El Vaticà confirma que el Papa no renova el mandat de 5 anys al cardenal Müller, prefecte CDF. El succeeix el jesuïta espanyol Luis Ladaria

Philip Pullella @PhilipPullella

Corresponsal de Reuters a Itàlia i el Vaticà

Cardenal Pell del Vaticà acusat d'abusos sexuals, es compromet a defensar-se a Austràlia; grans contratemps per al Papa

Josep Àngel Saiz @BisbeSaiz

Bisbe de Terrassa

En ser nomenat consiliari del Moviment de Cursets de Cristiandat d'Espanya demano la vostra pregària per servir amb humilitat i eficàcia

Yvonne M. Conde @YvonneMConde

Periodista

@EscolaniaMont Les veus celestials de l'Escolania de Montserrat, un cor de Catalunya, omple un escenari perfecte – The Cloisters

Escollat a Ràdio Estel

**Ignasi Miranda**

Coordinador d'Informatius

Canvis d'estiu

Alguns programes han acabat temporada aquests dies passats, mentre que altres segueixen fins a la setmana del 17 al 23 de juliol. Entre els que s'han acomiadat desitjant un bon estiu, hi ha l'espai de família i educació *Paraules d'amor* (dimarts a les 20h), *Tots som iguals* (dimecres a les 20h), *En clau de fraternitat* (diumenges a les 18h), *Temps de diàleg* (dimecres a les 23h) i els diversos programes diocesans (la resta de dies també a les 23h).

La programació reorienta la seva proposta a un temps en què la majoria dels oients modifiquen el seu ritme diari per vacances, per horaris personals diferents i per la sensació que estem acabant un cicle que donarà pas, després del parèntesi estiuenc, a una nova etapa. La música va prenent un protagonisme més gran fins a finals de juliol i s'enfortirà més a l'agost, amb temes de sempre i més nous que acompanyen i tranquil·litzen, un estil propi pensat perquè Ràdio Estel no ens abandoni. D'altra banda, entre els espais que no s'aturen a l'estiu, destaquen *Tot Sardana* (diumenges a les 9h), *El penalty* (divendres a les 22h) i tota l'oferta diària d'espiritualitat i pregària.

Editorial

Claus d'interpretació dels nous cardenals

La convocatòria del quart consistori del papa Francesc (28/06/2017), amb la creació de només cinc cardenals i solament set mesos després del darrer, fa reflexionar en les possibles claus d'interpretació d'aquests nomenaments per comprendre millor cap on va l'Església.

Dos dels novells purpurats han estat molt a prop dels màrtirs: Louis-Marie Ling (Laos), el primer vicari apostòlic creat cardenal, l'any 1970 va ser l'únic supervivent de l'atac d'uns sicaris que van assassinar el seu cosí, el catequista Luc Sy, màrtir, beatificat el novembre passat. Ell mateix es va passar tres anys a la presó on va coincidir amb diversos sacerdots empresonats pel règim comunista. En el cas de Gregorio Rosa Chávez, el mateix Papa ho va revelar: «És un màrtir de la fidelitat», perquè ha treballat exemplarment i discreta al costat de quatre bisbes: el beat Òscar Romero (assassinat per un grup paramilitar) i de tres arquebisbes més, de

diferents sensibilitats: Rivera Damas (salvadorenc, salesià), Sáenz Lacalle (espanyol, Opus Dei) i l'actual, Escobar Alas (també salvadorenc, format a Mèxic i llicenciat en Filosofia per la Gregoriana). El dia de conèixer la notícia del seu nomenament, Rosa Chávez tenia dues misses relacionades amb Romero i ho va veure com un senyal de Déu.

Quant a Jean Zerbo, arquebisbe de Bamako (Mali), és la primera vegada que un país africà de majoria musulmana (17 milions d'habitants, amb només el 3% de catòlics) té un cardenal. Zerbo és conegut com «el cardenal de la pau» pels seus esforços de reconciliació després que els jihadistes prenguessin el nord del país i provoquessin una guerra civil (2012-2015) que va acabar amb la signatura de l'acord d'Alger que no acaba de fer-se efectiu.

Pel que fa a Anders Arborelius, convers als vint anys, carmelita descalç, és el primer bisbe catòlic d'Estocolm (113.000 catòlics d'una població que

s'acosta al milió d'habitants) i el primer cardenal de Suècia. En vigílies del cinquè centenari de la Reforma de Luter, Arborelius va gestionar la recent visita del papa Francesc al seu país, que va qualificar de «profètic impuls ecumènic i gràcia pels catòlics».

I quina seria la clau del cardenat d'Omella? La seva sintonia amb la línia i l'estil del papa Francesc és evident: es tradueix, entre d'altres aspectes, en el seu caire missioner («Església en sortida»), en promoure o donar suport als «hospitals de campanya» (Santa Anna, concerts a la presó de Can Brians...), en la sinodalitat (Pla Pastoral en col·laboració de creients i no creients) en la sobrietat de vida, la proximitat, el bon humor. Però a més Omella és un veritable alfil capaç de moure's amb sagacitat i prudència en el tauler de la Conferència Episcopal Espanyola, sabent que Francesc la segueix molt de prop i la considera «una mica com la seva pròpia casa», en declaracions del mateix Omella.

La redacció us proposa



Joves camí de Fàtima
El bisbat de Terrassa organitza una peregrinació al santuari portuguès
P 14



Redescobrir el patrimoni carolingi de Catalunya
El professor Mathias M. Tischler desvetlla aquest tresor de la cultura europea
P 26-27



Creixen les vocacions femenines a Anglaterra i Gal·les
El 2016, 31 noies van entrar en la vida religiosa
P 16



Nou orgue per a la Mercè
L'instrument, del taller Gerhard Grenzing, s'inaugurarà al setembre
P 29

Un nou llindar

Sebastià Taltavull Anglada

Bisbe auxiliar de Barcelona
Administrador apostòlic de Mallorca



En clau de martiri

Aquesta és una de les frases que ha ressonat amb força dins la basílica de Sant Pere a l'inici del Consistori dels nous cardenals, entre els quals el nostre arquebisbe Joan Josep Omella. Així ho ha dit ell explicant què vol dir i què implica ser cardenal de la santa Església. «A diferència dels honors mundans, a l'Església no hi ha altres títols que aquells que assenyalen el camí d'un servei més sol·lícit i més compromès amb l'anunci de l'Evangelí i el rescat de tots, sobretot dels més necessitats, en el del nom del Senyor.» La clau és el martiri, paraula que significa «testimoni».

D'aquestes paraules en faig agraïment al Senyor perquè tots —tot el ramat— ens sentim implicats en la mateixa missió del pastor, després que ha acceptat fer-ho realitat en la pròpia vida.

«D'ara endavant —ha dit el nou cardenal— serà un signe vocacional d'un nou despullament dels nostres interessos, per donar-nos en tot i per a tots fins que, per amor al Poble de Déu i fidelitat al Bon Pastor Jesús i al seu Vicari a la terra, es consumeixin tots els nostres recursos.»

Vull posar en relleu, de forma especial, que el grup dels cardenals que el papa Francesc ha elegit ha estat tot un signe, donades les circumstàncies no sempre favorables per part dels qui s'oposen a que l'Església sigui més testimonial i pobra, tal com Jesús la vol. Els elegits han passat per situacions no fàcils i fins i tot dramàtiques, testimonis de l'única Església de Crist que subsisteix en comunitats provades, sigui per la pesantor de la increença, sigui per la guerra, la pobresa o que han compartit el dolor per la mort violenta del propi bisbe per la defensa de l'Evangelí dels pobres.

El cardenal Omella ha afegit que «ara l'alegria d'aquests pobles ressona també en els nostres cors».

Queda clar, doncs, que una vida cristiana autèntica es viu en clau de martiri, com ho viu Jesús, per donar testimoni, avui, que és tot el contrari d'una vida autoreferencial infectada de mundanitat espiritual i que cerca els propis interessos i no els de Crist.



«Queda molta perifèria i l'Església»

Entrevista a Joan Josep Omella l'endemà de ser creat cardenal

Carme Munté

Enviada especial a Roma

Dijous 29 de juny a primera hora de la tarda. La recepció oferta per l'arquebisbat de Barcelona al Col·legi Espanyol de Sant Josep a Roma arriba a la seva fi. Els últims convidats abandonen el recinte després d'haver compartit unes hores intenses d'alegria, comunió i celebració amb motiu del cardenalat de Joan Josep Omella. Els pelegrins que l'han acompanyat al llarg d'aquests quatre dies han volgut obsequiar el cardenal amb una bonica talla de la Mare de Déu de Montserrat, i aleshores han entonat el *Virolai*. També els pelegrins del seu poble natal, Cretes, i d'Alfaro han cantat les seves jotes. Al cardenal Omella se'l veia content, saludava, xerrava, cantava i es feia fotos amb tothom. També ha trobat temps per oferir una entrevista als nostres mitjans de comunicació.

Quin balanç fa d'aquests dies tan intensos de pelegrinatge a Roma amb motiu del consistori de creació de cardenals?

Són dies d'emoció, primer per la responsabilitat que el Papa em demana, per a la qual no estava preparat. Després pel desenvolupament de les cerimònies, que són molt senzilles però viscudes amb profunditat. I en tercer lloc, per l'acompanyament de tantes persones que m'estimen i que han volgut venir a Roma provinents de Barcelona i Catalunya, de la Rioja, de l'Aragó, i del meu poble, Cretes. Veure tota aquesta gent que m'estima i que se m'acosta per animar-me també és un moment de molta emoció.

El papa Francesc, durant el consistori, va dir que no havien estat creats cardenals per ser prínceps de l'Església sinó servidors. És complicat portar aquest encàrrec a la pràctica tenint en compte que ara són col·laboradors estrets del Papa i, per tant, amb influència en la presa de decisions?

Penso que això també ho entenen molt bé un pare i una mare de família. Quan un es casa no és per dominar l'home o la dona ni per ser un dictador envers els fills, sinó per ser servidor. Els pares passen moltes nits sense dormir perquè els fills ploren o a causa d'altres preocupacions. Els agradaria anar de vacances o comprar-se un cotxe millor, però no poden perquè els fills els demanen un plus de generositat. Però tot això ho fan amb amor. I el servei, amb amor, no costa. Això és el que ens ha volgut transmetre el papa Francesc. No es tracta de pujar esglaons per dominar i tenir tothom al teu servei, sinó, al contrari, de baixar i, com els pares de família, estar per amor al servei de la gent a la qual som enviats. En el meu cas, Barcelona i l'Església universal.

Un 40% dels cardenals electors han estat creats pel papa Francesc.



Al Col·legi Espanyol de Sant Josep de Roma, amb un grup de pelegrins.

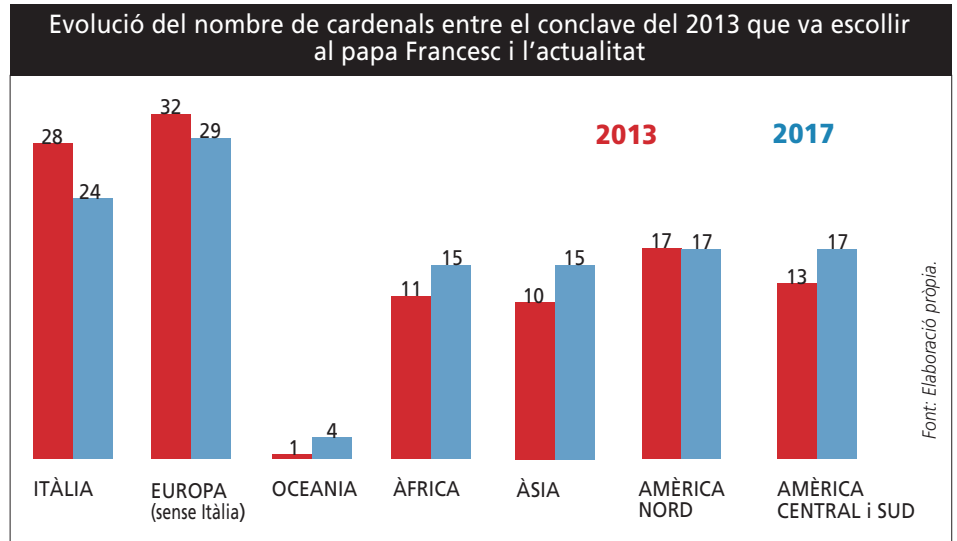


El cardenal i la seva mare en l'audiència general del dimecres 28 de juny.

Hi ha un segell propi de Jorge Mario Bergoglio?

Ell insisteix molt que els preveres, els bisbes i els cardenals siguin sobretot pastors. I posa aquesta imatge preciosa segons la qual el pastor va al davant, dirigint el camí. Va també enmig del ramat estant atent i escoltant les seves joies i sofriments. I va al darrere recollint els que cauen, els que es cansen i no volen continuar. I ho fa, a més, amb caritat i tendresa. Seran més o menys intel·lectuals, tindran més o menys títols acadèmics, però el més important és caminar amb la

hi ha d'estar a prop»



Nova geografia eclesial

N'hi ha prou de fer un cop d'ull ràpid a la procedència geogràfica dels cinc cardenals creats en el consistori del 28 de juny, per adonar-se que realment Joan Josep Omella marca una diferència. De fet, és l'únic dels cinc que prové d'un arquebisbat considerat seu cardenalícia (els darrers quatre arquebisbes de Barcelona han estat creats cardenals), mentre que el Salvador, Laos, Mali i Suècia s'han estrenat al Col·legi Cardenalici.

Dels actuals 121 cardenals electors, un 44% són europeus, mentre que pel que fa als no electors, són un 54%. D'aquesta manera, el papa Francesc, que ja ha convocat quatre consistoris, prossegueix amb la seva particular empresa a favor de la descentralització geogràfica dels seus col·laboradors més estrets. Està configurant, doncs, una nova geografia eclesial.

Però arribats en aquest punt, el cert és que el papa Francesc no només recorre a les perifèries geogràfiques a la recerca de nous cardenals, sinó també a les que estan més compromeses amb els necessitats. I és aquí on el cardenat de Joan Josep Omella s'hi insereix plenament, ja que es tracta d'un perfil de pastor que durant un any va ser missioner al Zaire amb els Pares Blancs; que com a membre i president de la Comissió Episcopal per a la Pastoral Social ha estat responsable de Càritas, i que durant quinze anys ha estat consiliari de Mans Unides. Un pastor, doncs, a l'estil Francesc.

de tot això no compten. Precisament són aquests els que necessiten una atenció especial perquè no tenen padrins que els ajudin ni força per tirar endavant. Malgrat tots els seus pecats, l'Església sempre ha estat molt a prop de la gent pobre. La primera escola gratuïta al món la va posar en marxa al barri del Trastevere de Roma sant Josep de Calassanç, el fundador dels escolapis. Santa Teresa Jornet, fundadora de les Germanetes dels Ancians Desemparats, va començar a atendre els ancians que no tenien família i que estaven sols. Són només dos exemples. Després, la societat i l'administració pública s'ha adonat que ho han de fer ells, i ho fan. Aleshores l'Església busca altres persones marginades que viuen a la perifèria. I així va avançant el món en justícia, en llibertat i atenció als més pobres. Queda molta perifèria i l'Església hi ha d'estar a prop.

Aquests dies a Roma pelegrins de l'Aragó i de Catalunya han compartit una mateixa vivència. Què es pot fer per contribuir a una entesa més gran entre pobles?

Entre l'Aragó i Catalunya sempre hi ha hagut molt bona relació. De

«No es tracta de pujar esglaons per dominar i tenir tothom al teu servei, sinó de baixar i estar per amor al servei de la gent a la qual som enviats»

fet, érem de la Corona d'Aragó i, per tant, del mateix esperit. D'altra banda, recordo que l'any 1996, quan vaig celebrar una eucaristia a la basílica de Santa Maria del Mar el dia de la Mare de Déu del Pilar, em van dir aleshores que hi havia 300.000 aragonesos a Barcelona. Tots hem de fer un esforç per viure aquestes bones relacions entre pobles veïns. És curiós que les renyines sempre són amb els que estan més a prop i que discutim més amb els que són de la família. Hem d'evitar-ho i viure relacions de fraternitat i de col·laboració.

«Els pastors seran més o menys intel·lectuals, però el més important és caminar amb la gent, estar al seu costat, sobretot dels que més pateixen»

gent, estar al seu costat, sobretot dels que més pateixen. El papa Francesc vol que aquesta imatge entri en el cor dels pastors d'aquest moment de l'Església.

Cardenal d'una gran ciutat com és Barcelona. L'Església ha de fer-se més present a les perifèries de la gran ciutat?

El papa Francesc ens recorda que en totes les ciutats, grans i petites, hi ha perifèries i que hem d'estar-hi atents. En una societat que només valora la joventut, els diners, la riquesa i el poder, les persones que no tenen res

Parlant de tensions, és inevitable preguntar-li per les relacions Catalunya i Espanya. En el consistori i en el sopar posterior a l'ambaixada espanyola han coincidit Carles Puigdemont, president de la Generalitat de Catalunya, i Soraya Sáenz de Santamaría, vicepresidenta del Govern espanyol. Hi havia tensió? Com pot vostè afavorir l'entesa?

La relació durant el sopar a l'ambaixada era normal. Vam tenir una conversa durant una estona llarga però amb tota cordialitat, tant per

part dels uns com dels altres. Era una relació molt simpàtica. Evidentment no vam tractar temes polítics, no era el moment, però la relació humana és molt bona. Hem de potenciar sempre aquestes relacions humanes entre tots. Quan l'ésser humà s'apropa amb amor sempre troba comprensió i entesa per part de l'altre. Cal fer un esforç per escoltar l'altre tant d'una banda com de l'altra. Passa com amb un matrimoni que no s'entén, que ha renyit o que s'ha separat. Probablement és perquè un s'ha tancat en la seva posició i no ha escoltat l'altre. Per això, en el darrer

document dels bisbes de Catalunya demanem obrir molt el diàleg, evitar la confrontació i treballar conjuntament a favor del bé comú.

En el document que esmenta parlen de diàleg, però també d'escoltar les legítimes aspiracions del poble català. I això com es canalitza?

No soc tècnic. Han de ser els polítics els que han de veure la manera. Com a Església, nosaltres sempre anem als grans principis, com feia Jesús. La manera com ho han de fer, ja ho veuran. Depèn de cada família, de cada regió.

Passa una mica com amb la relació dels pares amb els fills, que han de buscar el diàleg. Els pares tenen el diàleg amb el fill gran d'una manera i amb el fill petit d'una altra. I és així perquè és diferent la psicologia de l'un i de l'altre. Per tant, cal escoltar i adaptar-se a l'un i a l'altre. Com es fa tècnicament? L'experiència ho ensenya als pares. Jo no tinc receptes, primerament perquè no soc polític i segon perquè tampoc no soc pare de família. Però veure les famílies i la societat em dona un ensenyament que el puc aplicar a la meua relació personal.

«Màrtir de la fidelitat»

Samuel Gutiérrez



CARDENAL ROSA CHÁVEZ

«Som una Església martirial i, darrerament, estem redescobrint que hem de reprendre aquesta herència martirial»

El cardenal Gregorio Rosa Chávez.

Durant la visita *di calore* (de cortesia) als nous cardenals, a l'atri de l'Aula Pau VI, vam tenir l'ocasió de conversar durant uns minuts amb un d'aquests cardenals que realment ha donat la campanada. I amb raó, ja que per primera vegada un bisbe auxiliar ha estat creat cardenal. Ens referim, evidentment, a Gregorio Rosa Chávez, bisbe auxiliar de San Salvador.

«És un fet absolutament sorprenent i inèdit, perquè mai abans un auxiliar havia estat cridat a aquest servei», ens deia ell mateix. «Mons. Óscar Romero hauria de ser aquí, jo estic en nom seu rebent aquest regal», afegia emocionat. I les seves paraules quedaven paleses amb l'estampa que havia triat com a record del cardenalat: la cara del bisbe Óscar Romero a l'anvers i, al revers, la seva reflexió dita en l'homilia del 17 de desembre del 1978: «La paraula queda i aquest és el gran consol del qui predica. La meua veu desapareixerà, però la meua paraula, que és Crist, quedarà en els cors que l'hagin volguda acollir.»

Gregorio Rosa Chávez va ser estret col·laborador del bisbe Óscar Romero i, des que el van assassinar l'any 1980, s'ha fet portador d'aquest missatge de ser veu dels que no tenen veu. Ha estat bisbe auxiliar durant tots aquests anys i per això ha estat definit com a màrtir de la fidelitat.

«Som una Església martirial i, darrerament,

estem redescobrint que hem de reprendre aquesta herència martirial, la gent necessita que els qui creiem en Crist ens mostrem de debò amb els riscos que això suposa.» I animava a «despertar a una cultura de la solidaritat, del compromís i de la missió».

A propòsit de la decisió de la UCA (Universitat Centreamericana) de El Salvador de demanar l'indult per al coronel Guillermo Alfredo Benavides, empresonat per l'assassinat d'Ignacio Ellacuría i els altres màrtirs l'any 1989, ens deia això: «El camí correcte és el que han fet els jesuïtes. Volem perdonar, però això no es fa amb l'oblit, sinó reconeixent la veritat. Mai no es va assumir seriosament el drama de la gent que va ser assassinada, estem perdent la memòria.»

Memòria, justícia i perdó, d'això es tracta, però la realitat és que la violència a Centreamèrica prossegueix, i que la darrera memòria presentada per Càritas diocesana de Barcelona ens en parla. L'any 2016 fins a 1.310 persones que fugien de la violència a Centreamèrica van ser ateses per l'entitat i en el que portem del 2017 tot sembla indicar que fins i tot se superarà.

«Són països», deia el cardenal salvadorenc, «que, en lloc d'acollir, expulsen la seva gent». «Amb la violència que tenim ara de les *pan-dillas*, moltes persones es veuen obligades a deixar casa seva, cosa que debilita la família i causa molts problemes.»



El carmelita Anders Arborelius.

Primer cardenal de Suècia

La resta de cardenals creats en el darrer consistori són Jean Zerbo, arquebisbe de Bamako (Mali), Louis-Marie Ling Mangkhankhoun, vicari apostòlic de Paksé (Laos), i Anders Arborelius, bisbe d'Estocolm (Suècia). Es va convertir al catolicisme quan tenia 20 anys, és carmelita descalç i el primer bisbe catòlic nascut a Suècia des de la Reforma protestant.

«Suècia és una Església que està creixent gràcies a la immigració», ens comentava Arborelius, que viu el cardenalat com «un senyal que estem més a prop del Sant Pare, que vol animar-nos».

De Cretes a Roma

Uns 700 pelegrins acompanyen Omella en la creació de cardenal

Carme Munté

Enviada especial a Roma

El cardenal Joan Josep Omella és un dels fills il·lustres de la petita població de Cretes, a la província de Terol i arxidiòcesi de Saragossa. Tant és així que li dedicaran una plaça amb el seu nom.

Els veïns de Cretes senten un afecte tan sincer pel cardenal Omella que s'han acabat convertint en el seu seguici fidel pels diferents bisbats on ha estat: de Saragossa a Barbastro-Montsó, de Calahorra i La Calzada-Logronyo a Barcelona, i finalment a Roma amb motiu de la creació de cardenal.

«Hem vingut un centenar de persones de Cretes», ens explica l'alcalde de la població, Fernando Camps. «Des que hem sabut que el feien cardenal l'alegria al poble ha estat molt gran, de seguida vam preparar el viatge i la gent s'hi ha apuntat.»

A Cretes la gent s'estima Joan Josep Omella. Es nota cada vegada que en parlen. No només perquè molts cretencs i cretenques porten el mateix cognom Omella (el mateix cardenal es diu Omella Omella) sinó sobretot perquè agraeixen totes les atencions del cardenal. El cardenal s'estima Cretes i Cretes s'estima el cardenal.

«Quan ve al poble ens ajuda en totes les labors», destaca l'alcalde, «ja sigui pintant la casa del capellà o fent altres feines». Com a agraïment, la gent de Cretes l'ha volgut acompanyar aquests quatre dies a Roma. I ho ha fet superant totes les adversitats: llargs recorreguts en autocar i avió, falta d'hores de son, estrictes controls de seguretat per accedir al Vaticà, ambient calorós i xafogós... però ells s'han sentit recompensats amb escriure cada vegada que el cardenal s'hi ha atansat per fer-s'hi una foto o per fer petar la xerrada. Amb tothom ha tingut atencions.

El cardenal Omella sol dir que al seu poble qualsevol excusa és bona per fer gresca i xerinola. No hi ha dubte que és així. Els hem vist improvisant una traca amb globus i cantant jotes al Col·legi Espanyol de Sant Josep de Roma durant la recepció oferta per l'arquebisbat de Barcelona; sempre abillats amb un mocador fet per a l'ocasió i amb la frase *Cretas con su Cardenal*. Festa, alegria i sobretot orgull d'una terra, el Matarranya, que els pelegrins també han volgut reivindicar. «He vingut perquè és un honor per al Matarranya tenir un cardenal», ens diu Carmina Gil Crespo, de la població de Beseit.

«Estem molt il·lusionats i contents de tenir un cardenal de Cretes», afegeix Mn. Tomasz Duda. Aquest sacerdot d'origen polonès i amb experiència missionera a Bolívia, fa tres anys que és rector de Cretes. «Ens sentim responsables del servei que li ha estat encomanat, de manera que al final de cada missa resem per ell. Sabem que ser cardenal és molta responsabilitat.»

Però si en aquest pelegrinatge hi ha



Foto de família dels pelegrins amb Joan Josep Omella després de l'audiència general del dimecres.



Darrera etapa del pelegrinatge a la basílica romana de la Santa Creu de Jerusalem. / Samuel Gutiérrez



Omella amb la seva mare, la germana i una amiga de la família.

hagut una cretenca il·lustre, aquesta ha estat sens dubte la mare del cardenal. A Laura Omella, de 92 anys, se l'ha vist feliç i emocionada de poder acompanyar el seu fill a Roma en la creació de cardenal. Juntament amb la seva filla i germana de Joan Josep, Rosaura Omella, ha encapçalat la llarga comitiva de familiars i amics. «Estem molt contents i agraïdes», ens diu Rosaura Omella. I ens explica que el proper 15 de juliol, el cardenal Omella visitarà Cretes per presidir les primeres comunions. Dos dels quatre infants que rebran la Primera Comunió són nets de la seva germana Rosaura, i Joan Josep no es vol perdre la celebració. Una cosina germana, Mari Carmen Omella, també es mostra molt contenta de viure en família la celebració del cardenalat. «Sempre que Joan Josep ha fet alguna cosa tota la família hem anat al darrere.»

Uns 700 pelegrins

La gent de Cretes ha participat en el pelegrinatge organitzat per l'arquebisbat de Barcelona, el Club+Amics, Ràdio Estel i *Catalunya Cristiana*, i gestionat per



**JOSÉ REBULLIDA
PILAR GRAO**

Veïns de Calanda

«Joan Josep és per a nosaltres com un fill. Venia a casa a dinar, a sopar, li preparàvem la roba i tot el que necessitava. Va ser així des del 1984 fins que se'n va anar a Saragossa. L'estimem com un fill»

TOMÁS REDONDO

Mestre de Calanda

«Vaig estar de mestre a Calanda el mateix temps que hi era Joan Josep. Vam fer moltes coses a favor de la joventut. Fèiem teatre i altres activitats. Havia de venir a Roma per acompanyar-lo fos com fos»



FRANCISCO JOSÉ OMELLA

Fill de Cretes, viu a Sant Feliu de Llobregat

«No ens podem perdre aquest esdeveniment tan important. També vam participar a la missa de presa de possessió com a arquebisbe de Barcelona»

ROSARIO SERRANO

Filla de Cretes, veïna de Sant Feliu de Llobregat, parenta de Joan Josep

«Dies abans que el nomenessin arquebisbe de Barcelona, vaig somiar amb ell i amb una tia monja que se l'apreciava molt. Al somni, tots dos reien i la tia li deia a Joan Josep: "Has de ser valent, no tinguis por, has de ser un bon pastor per a tothom, jo t'hi ajudaré." Em va semblar un somni molt significatiu»

RAMÓN OMELLA

Cosí germà de Joan Josep Omella

«Venir a Roma ha estat molt bonic, molt emocionant. Joan Josep ha estat sempre molt bona persona, molt moderat ja des de xiquet. Nosaltres jugàvem a traure nius, però ell no venia perquè era d'una altra manera»



MATILDE CUNILLERA, PEPITA PARRAMON I ANNA BRINGUÉ

Feligreses de la basílica de la Puríssima Concepció de Barcelona

«El rector de la Concepció, Mn. Ramon Cortés, ens va dir que s'havia organitzat aquest pelegrinatge, i ens hi vam apuntar. Teníem moltes ganes de venir. És la primera vegada que visitem Roma»

l'agència de viatges Ruth Travel. En aquest pelegrinatge no únicament hi ha hagut gent de Cretes, sinó també de l'arquebisbat de Barcelona i d'altres diòcesis catalanes. Hi han participat per exemple Francesc Roig, president de Càritas Catalunya i director de Càritas diocesana de Tarragona, així com Eduard Sala i Salvador Busquets, en representació de Càritas diocesana de Barcelona.

Referint-se a la trajectòria d'Omella, tant a Càritas com a Mans Unides (va ser consiliari nacional de Mans Unides del 1999 al 2015), Salvador Busquets valora molt positivament el fet que hagi estat elevada a la categoria de cardenal una persona que ha estat «molt a prop d'aquesta realitat i que la coneix».

En total, segons l'arquebisbat de Barcelona, fins a 700 persones han acompanyat a Roma el cardenal Joan Josep Omella: els tres bisbes auxiliars, els vicaris episcopals, el vicari judicial, els delegats diocesans, rectors de parròquies, altres membres de la cúria i el cardenal Lluís Martínez Sistach, arquebisbe emèrit de Barcelona. També hi han participat els altres bisbes catalans, representants d'institucions com el Patronat de la Sagrada Família, la Fundació Pere Tarrés i l'Ateneu Sant Pacià, religiosos, religioses i autoritats polítiques encapçalades pel president de la Generalitat de Catalunya, Carles

Puigdmont. I finalment gent d'altres diòcesis espanyoles on ha estat el cardenal Omella. «Participem de la mateixa alegria i disponibilitat», ens ha dit Agustí Cortés, bisbe de Sant Feliu de Llobregat, en nom dels bisbes catalans. «Per a ell suposa més sacrifici, més disponibilitat, més estar en comunió, més compromisos, i això ho compartim tots.»

Cal destacar també la presència d'un grup de joves vinculats a la Delegació diocesana de Pastoral de la Joventut de Barcelona, i molt especialment dels seminaristes. Fins a 28 persones entre seminaristes i formadors del Seminari Conciliar de Barcelona han viscut des d'un lloc privilegiat tots els actes amb motiu de la creació de cardenal de Joan Josep Omella.

«Ha estat una gran oportunitat de viure un esdeveniment eclesial de primer ordre, acompanyant l'arquebisbe i els bisbes auxiliars de Barcelona», ens explica Mn. Josep M. Turull, rector del Seminari Conciliar de Barcelona. «Acompanyant l'arquebisbe, ens hem sentit participants i corresponsables d'aquesta major comunió amb Roma i l'Església universal.»

Al cap i a la fi, d'això es tracta. Al voltant del cardenal Joan Josep Omella s'ha creat aquests dies a Roma un gran esperit de comunió i d'alegria entre diferents diòcesis i poblacions germanes.

Tradició i qualitat al
servei de l'hostaleria
des de 1880

Venda
T 93 318 14 95
F 93 412 44 45
Roger de Llúria, 12-14
08010 Barcelona

Lloguer
T 93 308 01 04
F 93 308 71 93
Pg. de la Verneda, 150
08030 Barcelona



CASA GAY S.A.

www.casagay.com

«No sou prínceps, sinó servidors»

Joan Josep Omella és el quart arquebisbe de Barcelona que de forma consecutiva és creat cardenal

Carme Munté

Enviada especial a Roma

Els cardenals són els col·laboradors més estrets del Papa. Entre les seves responsabilitats hi ha la d'escollir Pontífex. Actualment hi ha 121 cardenals electors (són electors fins als 80 anys d'edat). Ara bé, el papa Francesc ha estat contundent en el missatge adreçat als cinc nous cardenals: «Déu no us crida a convertir-vos en prínceps de l'Església (...) sinó a servir com ell i amb ell.»

Joan Josep Omella és el quart arquebisbe de Barcelona que de forma consecutiva ha estat creat cardenal, després de Narcís Jubany, Ricard Maria Carles i Lluís Martínez Sistach. La basílica romana que li ha estat assignada, juntament amb el birret i l'anell cardenalicis, ha estat la de la Santa Creu de Jerusalem [vegeu requadre].

«La clau és la confirmació de la línia de l'Església en sortida i de les perifèries», analitza Salvador Pié, rector de la basílica de Santa Maria del Mar i reconegut teòleg. Segons Pié, el fet que Joan Josep Omella hagi estat creat cardenal «és bo per a Barcelona i Catalunya, així com per a Espanya i Europa», perquè «una de les dificultats del Papa actual és com Europa entra en el tema de l'Església en sortida i de les perifèries». En aquest sentit, afegeix Pié, «el nostre arquebisbe té molta sensibilitat sobre aquesta qüestió, i això ens confirma que hem de seguir aquest camí».

«El papa Francesc té confiança en ell, es veu que hi ha sintonia entre tots dos», ha destacat un català a Roma com és Agustí Borrell, vicari general dels Carmelites Descalços. «El Papa està renovant l'Església a fons i està triant per als càrrecs de confiança persones que siguin també senzilles, evangèliques, que busquin el bé de l'Església i de la gent. El nomenament d'Omella com a cardenal va en aquesta línia.»

Quatre dies intensos

El consistori de creació de cinc nous cardenals va ser l'acte central de quatre dies intensos viscuts a Roma. La celebració va tenir lloc el dimecres 28 de juny. En nom de tots ells, l'encarregat



El cardenal Omella visita la basílica romana de la Santa Creu de Jerusalem de la qual a partir d'ara és titular. / Samuel Gutiérrez



El Papa imposa el birret i l'anell cardenalicis a Omella. / Església de Barcelona

Basílica de la Santa Creu de Jerusalem

Robert Baró

Professor de la Facultat Antoni Gaudí

La basílica de la Santa Creu de Jerusalem es troba molt a prop de la catedral de Roma, Sant Joan del Laterà. Totes dues foren fundades sota l'impuls de Constantí al segle IV en terrenys vinculats a palaus imperials.

L'any 328 santa Helena, mare de l'emperador, feu un viatge a Jerusa-

lem en el curs del qual, segons la tradició, trobà la creu on morí el Senyor. Una part de la Vera Creu així com d'altres relíquies de la Passió foren dutes a Roma on es bastí la basílica de la Santa Creu per custodiar-les. Als fonaments del nou edifici s'hi posà terra portada expressament de Jerusalem, per la qual cosa es pot dir que està construïda sobre la terra de Jerusalem, d'aquí el seu nom *in*

Hierusalem.

L'edifici actual és el resultat de nombroses reformes medievals i barroques que s'hi han dut a terme al llarg dels segles. Es tracta d'una de les esglésies més visitades de la ciutat de Roma ja que forma part del pelegrinatge de les set esglésies que el segle XVI promogué sant Felip Neri. S'hi troben les quatre basíliques majors (Sant Pere, Sant Pau, Sant

Joan i Santa Maria) i tres basíliques menors (la Santa Creu, Sant Llorenç i Sant Sebastià). Es dona la felicitat coincidència que dos de les tres basíliques menors són títols cardenalicis vinculats a Barcelona, la Santa Creu al cardenal Omella i Sant Sebastià al cardenal Martínez Sistach.

Els papes Innocenci VII i Benet XIV van tenir aquest títol en ser escollits per ocupar la Seu de Pere.

Un consistori providencial

Jaume Aymar i Ragolta

Director de Ràdio Estel i *Catalunya Cristiana*

L'arxidiòcesi de Barcelona està de festa grossa perquè dimecres passat, vigília de Sant Pere i Sant Pau, l'arquebisbe Joan Josep Omella, va ser creat cardenal pel papa Francesc. Al mateix consistori ordinari públic es van elevar a la dignitat cardenalícia quatre prelats més: Mons. Jean Zerbo, arquebisbe de Mali; Mons. Anders Arborelius, carmelita, arquebisbe d'Estocolm; Mons. Louis Marie Ling, vicari apostòlic de Paksé, a Laos, i Mons. Gregorio Rosa Chávez, auxiliar de San Salvador. Prelats d'arreu del món, homes fidels a la missió, que mostren una església més en sortida i atenta a les perifèries.

Al començament de la celebració, un dels nous cardenals en nom dels cinc havia d'adreçar al Sant Pare unes paraules d'homenatge i gratitud.

Sembla que, en principi, l'encarregat de fer-ho havia de ser l'arquebisbe de Mali, però per una indisposició, el qui parlà fou l'arquebisbe Omella. També fou la veu de l'arquebisbe de Barcelona la que va ressonar a la nau de Sant Pere en la professió de fe i en el jurament de fidelitat i obediència al Sant Pare. Uns dies abans, l'arquebisbe Joan Josep, en declaracions a *Catalunya Cristiana* (28/05/2017), havia manifestat que el vincle entre el Vaticà i Barcelona és més fort. El que va passar el 28 a Sant Pere ratificava aquestes paraules.

A la visita *di calore* —la felicitació pública posterior al consistori— un dels seus col·laboradors se li va acostar i li va dir que la Providència havia fet que fos ell el qui tingués un paper tan destacat al Consistori i el novell cardenal va respondre-li, emocionat: «Déu sap per què fa les coses.»

Sonet amb estrambot itinerant al nou cardenal Joan Josep Omella Omella Roma, juny de 2017

Albíxeres nou cardenal Omella!
la seva misericòrdia entranyable
us ha revestit d'honor memorable:
unir-vos al llarg riu de sang vermella.

Si en una persecució com aquella
una gernació innombrable
de l'Imperi el poder occí culpable,
avui n'hi ha encara més, oh meravella!

Si heroic és lliurar la pròpia vida
tota alhora i prest d'una tacada
també ho és dar-la humil cada vegada

que estimem amb caritat sense mida.
I així caminem amb pas sinodal
vers el dolç Amic que espera allí dalt.

Tot aquest vostre estol de pelegrins
portarem els jorns romans molt endins.



El Papa saluda el cardenal Omella i els seus bisbes auxiliars durant l'audiència general del dimecres 28 de juny. *Samuel Gutiérrez*

de donar les gràcies al papa Francesc va ser el de Barcelona: «No volem ser una Església autoreferencial; volem ser una Església pelegrina pels camins del món a la recerca de tothom, provant de posar en el cor dels homes i les dones el bàlsam de l'alegria i de la pau, eixugant les llàgrimes de molts d'ells, i suscitant la seva esperança, l'esperança manifestada definitivament en la reconciliació que els ha portat el Fill de Déu.»

Al matí del mateix dia el Papa havia celebrat l'audiència general durant la qual va parlar una llarga estona amb la delegació episcopal barcelonina: Joan Josep Omella, els seus tres bisbes auxiliars (Sebastià Taltavull, Sergi Gordo i Antoni Vadedell), i el cardenal Lluís Martínez Sistach, arquebisbe emèrit de Barcelona.

Després del consistori, celebrat a la basílica de Sant Pere del Vaticà i de la tradicional visita *di calore* o de cortesia, a l'atri de l'Aula Pau VI, va tenir lloc un sopar a l'ambaixada espanyola. En representació del govern espanyol va participar-hi Soraya Sáenz de Santamaría, vicepresidenta, i Dolors Montserrat, ministra de Sanitat. Pel que fa al govern català, hi havia Carles Puigdemont, president de la Generalitat de Catalunya, i Meritxell Borràs, consellera de Governació, Administracions Públiques i Habitatge. També hi havia Enric Vendrell, director general d'Afers Religiosos, que valorava en nom del govern com a molt positiu aquest cardenat. «Que Barcelona i el país continuï tenint un cardenal és altament positiu», destacava Vendrell.

L'endemà era la solemnitat dels apòstols Sant Pere i Sant Pau. La missa a la plaça de Sant Pere del Vaticà va ser concelebrada pels nous cardenals i fins a 36 arquebisbes van rebre el pal·li. A la tarda, l'arquebisbat de Barcelona va oferir una recepció al Col·legi Espanyol de Sant Josep de Roma, fundat pel sacerdot tortosí Manuel Domingo i Sol. L'endemà, al mateix Col·legi Espanyol es va fer la missa d'acció de gràcies i es va visitar la basílica assignada a Omella. El diumenge 2 de juliol, una nova missa d'acció de gràcies, en aquest cas a la basílica de la Sagrada Família de Barcelona, va culminar els actes. «Ser cardenal és ocupar els primers llocs i ser els últims», va refermar el nou cardenal Joan Josep Omella, reprenent així el fil del missatge del Papa.



Missa d'acció de gràcies al Col·legi Espanyol de Sant Josep de Roma. / *Samuel Gutiérrez*

El segell propi del papa Francesc

Quatre periodistes analitzen el darrer consistori de cardenals



ANTONIO SPADARO

«No només es tracta de perifèries geogràfiques, sinó que marquen la direcció que ha de seguir l'Església en el futur»



EDUARD RUBIÓ

«Cada Papa és com la gallina que pon els seus ous, amb l'objectiu que continuïn la seva idea de pontificat i d'Església»



MIRIAM DíEZ

«Un dels aspectes problemàtics de l'Església ha estat un excés de centralització romana, curial, burocràtica, poc oxigenant amb la realitat»



LETICIA SOBERÓN

«Molts necessitaran un temps d'adaptació per deixar de veure el cardenalat com un esglaó per tenir més privilegis i honors»

Carme Munté

Enviada especial a Roma

«Dos o tres consistoris més de Francesc i l'Església ja no pot tornar enre-re», afirmava fa uns mesos a *Catalunya Cristiana* el periodista Philip Pullella, corresponsal al Vaticà de l'agència de notícies Reuters. Amb el darrer consistori celebrat el 28 de juny, els cardenals electors que responen al perfil desitjat per Francesc ja són el 40%.

L'anàlisi de Pullella la comparteixen altres vaticanistes de renom amb qui hem parlat. Sense anar més lluny, Antonio Spadaro, jesuïta i director de la revista *La Civiltà Cattolica*, ens deia això a propòsit del perfil dels cinc nous cardenals: «Són figures profètiques, tenen una funció significativa en clau de futur de l'Església. No només es tracta de perifèries geogràfiques, sinó que marquen la direcció que ha de seguir l'Església en el futur.»

Sembla que es tracta, doncs, d'imprimir al Col·legi Cardenalici un tarannà propi, molt a l'estil del Papa del moment. Els cardenals amb possibilitats d'escollir un nou Pontífex (ara mateix hi ha 121 cardenals electors) porten ara el segell propi de l'argentí Jorge Mario Bergoglio.

«Tots els pontífexs han imprès un segell propi en la creació de cardenals, cosa que té una gran importància perquè són els seus col·laboradors més estrets en la guia de l'Església, i òbviament perquè són els electors i primera pedrera de candidats a esde-

venir el següent Successor de Pere.» Qui s'expressa així és Leticia Soberón, col·laboradora de *Catalunya Cristiana* i membre de la Secretaria per a la Comunicació de la Santa Seu. «El papa Francesc —prosegueix— ha introduït criteris nous per a la selecció dels nous cardenals, incorporant de manera més explícita al govern de l'Església universal pastors d'Esglésies locals que estaven a la perifèria.»

Sortint de la Sala Stampa de la Santa Seu, on hem assistit a la roda de premsa de l'arquebisbe Joan Josep Omella el dia abans del consistori, trobem Eduard Rubió. Fa 25 anys que és el corresponsal de Catalunya Ràdio a Itàlia i al Vaticà, però és que a més ha estat durant molts anys treballador de Ràdio Vaticana. Sens dubte que coneix a fons les implicacions de cadascuna de les decisions del Papa.

«En realitat cada Papa és com la gallina que pon els seus ous, amb l'objectiu que continuïn la seva idea de pontificat i d'Església», ens diu ben gràficament. I en el cas concret del papa Francesc, «el que vol és la representació universal de l'Església catòlica».

El Papa, que va sorprendre pel fet de ser el primer no europeu, també havia de marcar un abans i un després en l'elecció de cardenals. «El papa Francesc ja és un exemple ideal de descentralització», ens comenta Miriam Díez, directora de l'Observatori Blanquerna de Comunicació, Religió i Cultura, i durant molts anys corresponsal al Vaticà. «Un dels aspectes

problemàtics de l'Església ha estat un excés de centralització romana, curial, burocràtica, poc oxigenant amb la realitat.»

Segons Miriam Díez, «el Papa ha trencat equilibris que semblaven sacrosants, inamovibles i fixos». El que més la sorprèn del darrer consistori de cardenals és justament «l'absència italiana i de seus tradicionalment cardenalícies dels Estats Units». I afegeix: «Està sacejant més del que sembla, és una autèntica reforma, no una pura operació de maquillatge per tenir algunes persones callades.»

Posats a triar quin cardenal li ha cridat més l'atenció a Leticia Soberón, es decanta per Gregorio Rosa Chávez, bisbe auxiliar de San Salvador. «El considero un amic, vaig treballar amb ell al CELAM (Consell Episcopal Latinoamericà) fa més de 25 anys i li he escoltat infinitat d'anècdotes personals sobre el beat Òscar Romero.» Fruit d'aquest coneixement directe, Soberón el defineix com «un pastor senzill i proper, gran expert en comunicació, un impulsor de Càritas i una persona d'extraordinària fidelitat a l'Església, fins i tot durant els llargs anys en què promoure la beatificació de Romero no estava gaire ben vist».

En el cas de Rosa Chávez se suma, a més, la sorpresa d'haver creat cardenal per primera vegada a la història un bisbe auxiliar. «És insòlit», afirma Soberón, que considera que amb Rosa Chávez «el Papa està impulsant una manera de ser pastor com la que va

tenir Mons. Romero, que és un art i un do: donar testimoni de la veritat i de l'amor de Déu en moments en què regna l'odi, quan la violència polaritza qualsevol discurs». «Romero va defensar sempre la vida de tothom, i el cardenal Gregorio va ser-ne deixeble.»

Leticia Soberón se suma a la idea que «el Papa està enfortint els vincles de la Santa Seu de Pere amb pastors d'Esglésies més vives i puixants que les que fins ara eren les locomotores de l'Església». I així com Europa està declinant en nombre de fidels, «la tracció en el futur vindrà de les Esglésies joves que avui considerem perifèria perquè raonem en termes socioeconòmics». Segons Soberón, «la sang nova ve d'altres punts del globus». Això sí, també fa un matís: «El papa Francesc està continuant una línia que va iniciar Joan XXIII, la internacionalització del Col·legi Cardenalici. L'eurocentrisme, i més específicament l'italocentrisme, van ser en certa manera conseqüència natural del curs de la història de l'Església fins a la meitat del segle XX.»

Aleshores, com és rebut aquest fet entre els cercles eclesials europeus? Eduard Rubió es mostra contundent a l'hora d'afirmar que aquest Papa no agrada gaire a la gent que treballa a la Cúria. Leticia Soberón reconeix que «molts necessitaran un temps d'adaptació per deixar de veure el cardenalat com un esglaó per tenir més privilegis i honors, i passar a veure'l com un pas de més corresponsabilitat efectiva i diària amb el Papa».

Els cinc «nous» cardenals instituïts pel papa Francesc



Salvador Pié-Ninot
Teòleg

La institució de cinc nous cardenals la vigília de Sant Pere del 2017 pel papa Francesc suggereix unes

reflexions historicoeclesiològiques sobre el seu significat, sempre tenint la cautela pròpia per tractar els esdeveniments eclesials, ja que no sempre són fàcils d'analitzar plenament si no es té present, a més, que «l'Esperit viu en l'Església» (LG 4).

És sabut que la institució dels cardenals sorgeix a partir de l'elecció del Bisbe de Roma, que es feia tal com era usual pels bisbes diocesans i tenia lloc a través del poble i del clergat. Aquest era representat progressivament pels responsables del rang més alt —d'aquí el nom de «cardenals»— provinents de les esglésies titulars de la ciutat de Roma i alhora dels bisbes de les set diòcesis del seu entorn provincial i suburbicari.

La institució dels cardenals sorgeix a partir de l'elecció del Bisbe de Roma, que es feia pels bisbes diocesans i tenia lloc a través del poble i del clergat

Els nomenaments de cardenals del papa Francesc s'han convertit en emblemàtics per fer possible una Església més «en sortida»

El nou cardenal de Barcelona consolida la tradició del cardenat a la capital catalana des del Vaticà II



Pau VI va concretar el nombre d'electors menors de 80 anys en 120 membres.

No serà fins al segle XII que únicament els cardenals elegiran el Bisbe de Roma, convertint aquesta praxi en definitiva, així com la inclusió de cardenals no romans, per bé que lligats a Roma en ser «titulars» d'una de les seves esglésies. El Col·legi de Cardenals ha anat canviant, i serà Pau VI qui en concretarà el nombre d'electors de 80 anys en 120 membres. Alhora en l'època conciliar es proposà canviar els cardenals pels presidents de les conferències episcopals, però sempre es topà amb la referència a la seva tradicional i significativa «romانيتat», encara que fos simbòlica, dels electors del Bisbe de Roma. Per això, alhora, els cardenals formen part de diversos dicasteris romans com a més estrets col·laboradors del Papa.

En aquest context, els nomenaments de cardenals del papa Francesc s'han convertit en emblemàtics per fer possible una Església més «en sortida» i més atenta a «les perifèries del nostre món». Això s'ha anat posant de manifest durant aquests quatre anys del seu pontificat i ara es visibilitza en els nous cardenals. En efecte, tres dels cinc anomenats són bisbes de diòcesis on el catolicisme és molt «perifèric» (Mali, Laos, Estocolm) i el bisbe auxiliar del Salvador, col·laborador de l'arquebisbe assassinat Mons. Òscar Romero, representa un homenatge sentit i pòstum. Finalment, el nou cardenal de Barcelona, alhora que consolida la tradició del cardenat a la capital catalana des del Vaticà II, es presenta com a confirmació d'una Església «en sortida», tant per a la nostra Església diocesana reforçada ara amb dos nous bisbes auxiliars, com també i significativament per a la Conferència Episcopal Espanyola.

Busca el millor especialista per a la neteja de la seva escola?

Tenim la peça que li falta



Netejant,
posem tots els sentits



Treballem per a la: **SAGRADA FAMILIA**

Carrer Can Pi, 17 3r (Abans Carretera antiga del Prat)
08908 l'Hospitalet de Llobregat (BARCELONA)



Els vuit cardenals de Barcelona



J. M. Martí Bonet
Canonge de la catedral de Barcelona

De la llista de bisbes de Barcelona —119 en total— només vuit d'ells han estat cardenals.

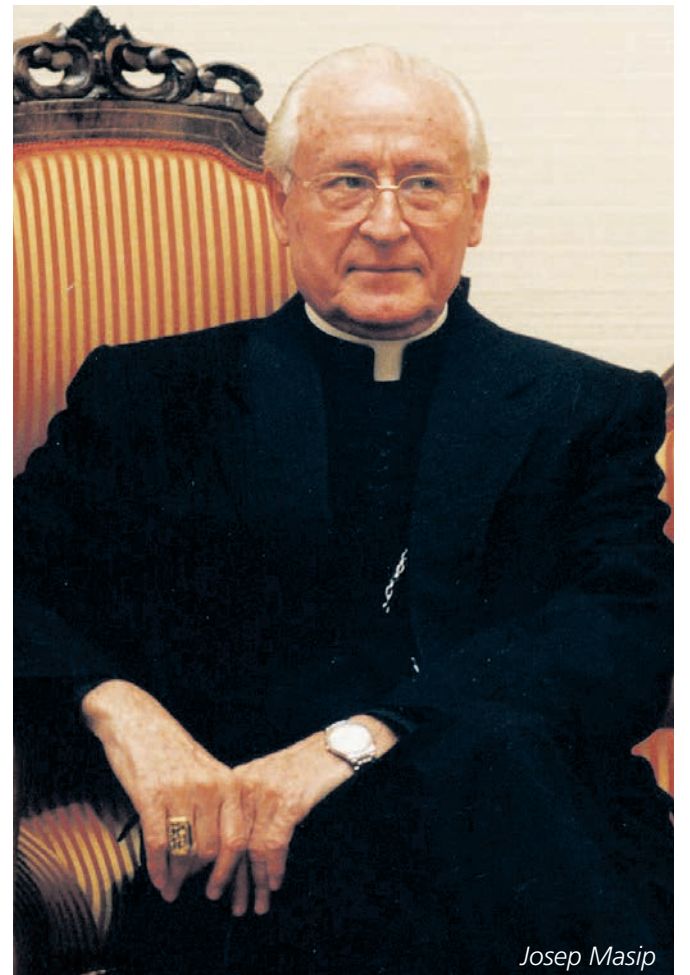
El primer va ser Guillem Ramon, quan era bisbe de Vic. El 1521 va ser traslladat a Barcelona, on va ocupar la seu fins al 1526. A la mort del cardenal Guillem Ramon, la diòcesi va passar a les mans del cardenal Silvio Passarino, que mai no va ser a Barcelona. Tant ell com Guillem Ramon tenien aquí els seus vicaris generals.

El tercer va ser el que havia estat abat de Montserrat, Benet de Sala i de Caramany (1698-1715). Va ser cèlebre professor de Teologia a Salamanca. Felip V el va tractar maliciosament de perjurar perquè es va inclinar a favor de l'arxiduc Carles en el context de la guerra de Successió. Per aquesta causa va ser durant set anys pràcticament presoner de Lluís XIV (el Rei Sol) i de Felip V a l'exili d'Avinyó. Climent XI el va crear cardenal el 1713. No fou reconegut com a cardenal pel rei Borbó d'Espanya, tant és així que en les seves exèquies celebrades a la basílica romana dels Dotze Apòstols fou el mateix papa Climent XI el que feu imposar el *capello* sobre les despulles canviant-se el ritual d'exèquies d'un simple bisbe amb el ritu d'un eminent cardenal. A Barcelona, però, les exèquies foren celebrades com a simple bisbe de Barcelona. Està sepultat a la basílica de Sant Pau Extramurs.

El quart és Salvador Casañas i Pagès (Barcelona 1834-1908). Va ser canonge, rector del Seminari i rector de Santa Maria del Pi. Va ser bisbe d'Urgell (1879-1901) i de Barcelona. Les seves pastorals van ser molt elogiades per Lleó XIII. Una de les grans aspiracions de la seva vida va ser veure la canonització del beat Josep Oriol, que havia estat beneficiat de la parròquia del Pi de Barcelona, si bé el cardenal no va poder assistir a la cerimònia de canonització perquè va morir.

El cinquè cardenal de Barcelona va ser Narcís Jubany i Arnau (Santa Coloma de Farners, 1913-Barcelona, 1996). Va ser canonge de Barcelona, bisbe auxiliar del Dr. Modrego (1955) i va participar en el Concili Vaticà II. L'any 1964 va ser bisbe de Girona, i el 1971, arquebisbe de Barcelona. Va ser creat cardenal el 1973. Va tenir un paper molt important en la transició espanyola. La seva sepultura es feu a la catedral de Barcelona, així com la del cardenal Casañas.

El sisè cardenal de Barcelona fou Ricard Maria Carles i Gordó. Nascut a València, va ser nomenat bisbe de Tortosa l'any 1969, i allà va convocar un Sínode diocesà (1984). El 1990 va ser nomenat arquebisbe de Barcelona, i el 1994 va ser creat cardenal. De les seves pastorals i escrits s'han editat els llibres *Fe i Cultura* i *Cartes de la vida estant*. Va



Josep Masip



Els darrers quatre cardenals de Barcelona: a dalt Narcís Jubany i Ricard M. Carles; a sota, Lluís Martínez Sistach i Joan Josep Omella.

ser arquebisbe de Barcelona fins al 15 de juny de 2004. Està sepultat a València (basílica de la Mare de Déu dels Desemparats).

El setè cardenal de Barcelona és Lluís Martínez i Sistach. Va néixer a Barcelona (1937). És doctor *in utroque iure* per la Universitat del Laterà de Roma. Va ser bisbe auxiliar del cardenal Jubany (1987-1991), bisbe de Tortosa (1991) i arquebisbe de Tarragona entre el 1997 i el 2004. El

De la llista de bisbes de Barcelona, només vuit d'ells han estat cardenals

15 de juny del 2004 va ser nomenat arquebisbe de Barcelona. I el 24 de novembre del 2007 fou creat cardenal de la Santa Mare Església Romana al consistori que se celebra a Sant Pere de Roma. Com a fet preeminent del seu pontificat cal assenyalar la consagració de la basílica de la Sagrada Família pel mateix papa Benet XVI.

El vuitè cardenal és l'actual arquebisbe de Barcelona, Joan Josep Omella, creat cardenal el 28 de juny del 2017.

Terrassa

Pelegrinatge diocesà de joves a Fàtima

Per quart any consecutiu, la delegació de Joventut de Terrassa organitza una sortida conjunta

Agustí Codinach



Joves catalans en la darrera Jornada Mundial de Joventut a Cracòvia.

Joan Piñol
Redacció

La diòcesi de Terrassa ha consolidat la tradició de fer un pelegrinatge diocesà de joves a l'estiu. Enguany viatjaran al santuari de Fàtima passant per diverses ciutats espanyoles i portugueses de camí en un periple que durarà més d'una setmana, entre el 24 de juliol i el 2 d'agost. Aquest 2017 serà la quarta experiència després que es comencés a implantar l'any 2014 amb el Camí de Sant Jaume. Els dos anys següents la diòcesi es va sumar a les trobades de joves que hi va haver a Àvila (2015) i a Cracòvia per la Jornada Mundial de Joventut (2016). Tot i així, també van fer una ruta pròpia del grup diocesà fins a arribar a la trobada general.

Els joves egarencs aniran amb autocar fins a Fàtima però s'aturaran a diversos llocs emblemàtics de la geografia religiosa d'Espanya i Portugal, posant un accent especial en els santuaris marians. El primer dia celebraran l'Eucaristia a la basílica del Pilar de Saragossa i, des d'allà, aniran fins a Portugal passant per Segòvia i Ciudad Rodrigo. També visitaran Lisboa i Sintra, ja al país lusità. Llavors començarà la part de pelegrinatge més intensa perquè els joves aniran a peu fins al santuari de Fàtima. Seran tres dies on aniran a peu pels camins dels pastors, recorrent els 40 quilòmetres que hi ha entre el santuari de Nazaré, a la costa atlàntica, i Fàtima. Aquest cop, per evitar les hores més caloroses del dia, caminaran durant la tarda, unes quatre hores cada dia. Finalment, diumenge 30 de juliol arribaran al lloc de les aparicions on el bisbe de Terrassa, Mons. Josep Àngel Saiz, presidirà l'Eucaristia dels

pelegrins per a tots els assistents al santuari, també els joves terrassencs. De tornada cap a Catalunya, visitaran el santuari de la Mare de Déu de Guadalupe, patrona d'Extremadura, i també la ciutat de Toledo. Finalment el 2 d'agost arribaran al bisbat.

El delegat de Joventut de la diòcesi des del 2011 i impulsor d'aquestes iniciatives, Mn. Xavier Farrés, es mostra molt satisfet de la resposta dels joves al llarg d'aquestes quatre edicions del pelegrinatge diocesà. En aquesta edició del 2017 s'hi han apuntat 210 joves, la totalitat de les places que tenien previstes i han hagut de tancar

MN. XAVIER FARRÉS
«És una autèntica experiència d'amistat, de conèixer-se entre els joves, els dies de camí fan créixer la fraternitat i la comunió»

Experiència missionera dels joves de Solsona

La delegació de Joventut del bisbat de Solsona ha preparat una activitat diferent de cara a aquest estiu. En comptes d'un pelegrinatge o una sortida a algun santuari, han previst una experiència missionera a la diòcesi d'Abancay (Perú). Entre el 19 de juliol i el 19 d'agost (tot un mes sencer), 25 joves de la diòcesi treballaran en aquesta regió andina del Perú. La diòcesi d'Abancay, creada el 1958 d'una escissió de la immensa arxidiòcesi de Cuzco, té una vinculació molt estreta amb Catalunya. Durant més de 25 anys, el gironí Enric Pèlach (Anglès, 1917-2007) va ser bisbe d'Abancay i se'l considera l'autèntic pare de la diòcesi. Sovint es recorda com el bisbe va recórrer per la diòcesi més de vuit mil hores a cavall al llarg del seu pontificat. Un altre català, el solsoní Mons. Isidre Sala, el va succeir i va ser prelat d'Abancay fins al 2009. En l'actualitat, un altre espanyol, Mons. Gilberto Gómez, és el bisbe diocesà. Dos missioners de la diòcesi de Solsona viuen a Abancay fent tasques pastorals.

L'expedició solsonina, acompanyada pel delegat de Joventut, Marc Trulls, i per Mn. Marc Majà, té assignades algunes tasques de voluntariat i de missió. D'una banda, rehabilitaran una antiga església per crear una nova parròquia, faran catequesi als nens, duran a terme un voluntariat social en una residència d'avis i un centre mèdic, etc. Així, no només hi haurà tasques de treball logístic i físic sinó també una tasca pastoral i d'evangelització.

les inscripcions perquè han completat l'aforament dels autocars. La xifra està en la línia amb la de la resta d'anys.

Un dels elements que més destaquen des de l'organització és la importància d'aquest pelegrinatge per fomentar la comunió diocesana i el coneixement dels joves de la diòcesi. «Al llarg del curs fem trobades puntuals però l'activitat de l'estiu és una autèntica experiència d'amistat, de conèixer-se entre els joves, els dies de camí fan créixer la fraternitat i la comunió», explica Mn. Farrés. El delegat destaca que aquest any hi ha molta més representativitat de diferents parròquies de la diòcesi: «Estem molt contents perquè el pelegrinatge cada cop és més heterogeni, molt més representatiu de tot el bisbat perquè venen joves de totes les zones de la diòcesi.» En aquest sentit, explica que la presència dels dos bisbes és un dels elements que més ajuda a la diocesaneïtat perquè els joves poden compartir deu dies amb els seus bisbes.

Mn. Farrés reconeix que l'organització requereix un esforç humà i logístic molt important però val la pena «pels fruits que s'observen en els joves». En aquestes tres edicions passades del pelegrinatge diocesà, afirma que ha pogut apreciar el creixement espiritual de molts joves i també han sorgit vocacions al sacerdoci i a la vida religiosa femenina. També ressalta que els fruits no només es noten entre els joves sinó també entre els capellans que hi participen: «Conviure entre nosaltres, compartir l'estada amb els joves, enmig d'ells, ens permet conèixer-nos molt més profundament i crear germanor.» Aquest estiu una desena de sacerdots acompanyaran els dos-cents joves egarencs.

Barcelona

Origen, recopilació i significat dels llibres d'autoritat del judaisme i del cristianisme primitiu



Marcos Aceituno
Cap del Departament de Sagrada Escripura de la Facultat de Teologia de Catalunya

Els dies 25 al 27 de maig d'enguany va tenir lloc un simposi internacional a l'Ateneu Sant Pacià de Barcelona, organitzat conjuntament amb les universitats de Humboldt i Regensburg. Catorze especialistes de diverses nacionalitats van fer aportacions sobre l'origen, recopilació i significat dels canons bíblics jueu i cristià primitiu. Aquestes foren distribuïdes segons criteri històric amb què es poden ordenar les obres bíbliques i extrabíbliques sobre les quals s'hi va referir. Vegem-ne unes pinzellades breus.

El primer dia va haver-hi intervencions sobre estratègies de reconeixement d'autoritat d'alguns escrits a Israel en el temps del judaisme primitiu (K. Schmidt), a Qumran (J. Frey) i als apocalipsis jueus primerencs (M. Henze).

El segon dia es va fer un pas endavant en el temps: els exegetes van dissertar sobre el significat de la versió grega de la Bíblia hebrea (o Setanta), en relació amb la llista de llibres amb autoritat dins del judaisme, amb N. Fernández Marcos, i també l'ús que en va fer Jesús de Natzaret (A. Puig i Tàrrach). Seguidament es va passar a tractar com els cristians van integrar aquests escrits jueus als evangelis (D. Roth), quin reconeixement inicial va fer el cristianisme entre els textos canònics i no canònics (J. Schröter). Una sèrie posterior de ponències van complementar l'estudi oferint aspectes interessants sobre l'ús bíblic per part del Nou Testament des de la perspectiva rabínica (M. Bar Asher-Siegal), per part de Marcí



(J. Lieu) i dels grups gnòstics (J.D. Dubois).

El darrer dia els ponents van afrontar temàtiques addicionals com ara: autoritat i canó en alguns escrits del cristianisme primitiu (T. Nicklas), la producció de llibres antics cristians i la seva recopilació canònica (J. Chapa), l'ús del salm 90 segons la versió grega dels Setanta (T.J. Kraus) i com la patristica primerenca emprà l'Antic Testament (J. Verheyden).

Si haguéssim de fer un balanç en relació amb el contingut que van oferir aquests exegetes, podem concloure algunes idees principals: el caràcter dinàmic de la confecció de llibres que tingueren posteriorment caràcter autoritatiu, la pluralitat coexistent en relació amb aquestes obres, no només a l'interior del judaisme, també en la coexistència amb el cristianisme

Aquest simposi ha suposat per a la nostra institució educativa un contacte directe i vivificant amb un pensament europeu i internacional

primitiu, la necessitat de seguir estudiant què entenen les diverses comunitats (jueves i cristianes) sobre el seu caràcter autoritatiu i, finalment, la importància d'entendre que va ser

gradual, almenys per a les Esglésies, la confecció de col·leccions canòniques de llibres considerats com a revestits d'autoritat.

Finalment, aquest simposi ha suposat per a la nostra institució educativa un contacte directe i vivificant amb un pensament europeu i internacional, on el diàleg ha posat de manifest que la confecció de canons bíblics no és monolítica. Més aviat s'ha posat en relleu que aquest procés ha anat acompanyat d'una reflexió prèvia i simultània al pas de l'experiència comunitària (jueva i eclesial) al llarg del temps, i que com a objectiu pretén donar resposta a la reflexió necessària sobre la pròpia identitat religiosa i dialogar, en el cas de la fe cristiana, amb el bressol jueu, d'on neix la seva experiència religiosa entorn al misteri pasqual de Crist.

Vic

Besalú segueix commemorant el mil·lenari de la Veracreu

Joan Arimany i Juventeny
Besalú

El 17 de juny passat Besalú va viure una nova jornada dedicada a la commemoració del mil·lenari de l'arribada de la Veracreu i de la creació del seu efímer bisbat, l'any 1017.

Al matí, un romiatge es va apropar a l'ermita de Sant Prim, situada entre Besalú i Maià de Montcal, en record de les antigues processons de rogatives que s'hi feien tot conduint la Veracreu. La tradició explica que els portadors de les relíquies de sant Prim i sant Felícia, venerades durant segles a la vila comtal, assedegats,

van fer-hi aturada. Miraculosament, va brotar una font que s'ha perpetuat amb un pou que es troba a dins del modest edifici. A la tarda, a la Sala Gòtica de Besalú, es va celebrar la segona conferència del cicle dedicat al mil·lenari de la Veracreu. En aquesta ocasió va anar a càrrec del Dr. Manuel Castiñeiras (UAB) i duia el títol de *La Veracreu a Catalunya: llegendes, iconografia i culte*.

Castiñeiras va indagar en les diverses representacions de la Veracreu des de la primera idealització que va aparèixer al revers d'una moneda atribuïda al comte Guillem I. D'aquesta època, l'historiador interpreta que la

reliquia devia estar col·locada en una caixa, com en d'altres casos semblants que es troben a diferents llocs d'Europa. Posteriorment, es va consolidar la imatge de la creu patriarcal, que ja apareix en monedes el 1641 i que es va fer omnipresent com a símbol de la vila. Amb el pas dels segles el reliquiari es va ornamentar excessivament fins que al XIX se li va afegir un peu i es va emmarcar amb orfebrenria; aquesta era la peça desapareguda el 1899 a causa d'un robatori ja que, cal recordar, l'actual és un donatiu de la família Cambó, el 1923, on es va dipositar una nova reliquia.

Coincidint amb aquestes cele-

bracions d'aniversari, Eva Llansana Benaiges ha autoeditat el seu estudi guardonat amb el premi Josep Buch del XVIII Certamen Literari *Ramón Vidal de Besalú*, celebrat l'any 2013. Aquesta monografia, amb el títol *La Santíssima Veracreu de Besalú: història d'un mil·lenari (1017-2017)*, ha esdevingut tot un referent per conèixer a fons la història de la reliquia i l'estreta vinculació amb Besalú, així com la seva veneració i mostres de devoció que ha rebut durant aquests mil anys. Es tracta d'una obra escrita amb rigor, ben documentada, i que no pot obviar ningú que estigui interessat en la Veracreu de Besalú.

Regne Unit

Augmenten les vocacions femenines a Anglaterra i Gal·les

Des de fa sis anys es baten xifres rècord de noies que entren a la vida religiosa

Joan Piñol
Redacció

Els responsables vocacionals d'Anglaterra i Gal·les contenen des de fa uns anys un somriure. Ja fa temps que han observat com les vocacions religioses femenines han anat creixent de mica en mica però ara ja ho poden dir obertament amb les dades oficials a la mà. El que semblava «un any bo», va donar pas a «un altre any molt bo» i després a un altre i, ara mateix, ja es pot parlar d'una tendència a l'alça consolidada. La notícia va saltar als mitjans anglesos el 2015 quan l'Oficina Nacional per les Vocacions (un organisme de l'Església catòlica) va donar a conèixer les dades del 2014: 45 noies havien entrat a la vida religiosa, la xifra més alta des del 1990. El 2015 en van entrar 29 i el 2016 en van ser 31, consolidant la tendència.

De fet, aquest últim any han entrat més religioses (31) que seminaristes diocesans (25) o religiosos (29). Si observem les dades per quinquennis (veure taula annexa), s'aprecia l'augment d'una manera molt diàfana. Entre el 2007 i el 2011 van entrar 101 noies a la vida religiosa, molt més que en el quinquenni anterior (73). Però els darrers cinc anys (2012-2016) la xifra encara ha augmentat fins a 169, més del doble que fa deu anys. De fet, el punt més baix des que es tenen estadístiques va ser el 2004, quan només set noies van entrar. Tot i que les dades actuals segueixen lluny dels rècords dels anys vuitanta (82 novícies el 1985) la recuperació és molt clara i continuada en el temps. Per comparar, a Espanya hi ha actualment 243 novícies, segons dades de la Conferència Episcopal Espanyola.

Com s'explica aquest augment? Sobretot tenint en compte que, a nivell mundial, les religioses han experimentat una disminució molt acusada, molt més que les vocacions masculines. «Un element clau per a aquest augment és el creixement d'una cultura de la vocació dins l'Església. Els joves catòlics s'estan preguntant cada cop més quin pla té Déu per a la seva vida i troben oportunitats per trobar-se amb algú que els guiï en aquest discerniment», explica la germana Cathy Jones, religiosa de l'Assumpció, promotora de vocacions de l'Oficina Nacional per les Vocacions entre el 2011 i el 2016.

De fet, bona part d'aquesta major sensibilitat vocacional s'imputa precisament a la creació de l'Oficina Nacional per les Vocacions, un organisme mixt creat per la Conferència Episcopal d'Anglaterra i Gal·les juntament amb la Conferència de Religiosos. L'Oficina promou «la cultura vocacional» i no només encaminada a la vida religiosa sinó també a les vocacions al matrimo-



Les Germanes de Maria Stella Matutina, una nova comunitat que el 2015 va obrir un convent al sud d'Anglaterra amb sis joves religioses.

Xifra homes i dones que entren a la vida religiosa a Anglaterra i Gal·les

Anys	1997-2001	2002-2006	2007-2011	2012-2016
Homes	108	71	85	124
Dones	110	73	101	169
Total	218	144	186	293
Mitjana per any	44	29	37	59

Font: Oficina Nacional per les Vocacions (Regne Unit).

ni, a ser missioner, a la vida contemplativa, al sacerdoti diocesà, al laïcat responsable. Des de fa anys organitzen moltes activitats i han aconseguit implicar centenars de parròquies on duen a terme recessos, testimonis i conferències. L'acte estrella és «el diumenge de les vocacions», un dia en què tota l'Església (parròquies, comunitats i diòcesis) celebren activitats a l'entorn

del discerniment vocacional. També han aconseguit una major implicació de les comunitats religioses que ara es donen a conèixer molt més, obren les seves portes a experiències vocacionals i a estades per a joves en discerniment. Pel que fa a l'Església, s'ha apostat molt fort per aquest organisme tant humanament (contractant personal i designant sacerdots i religioses a temps complet) com econòmicament. Els resultats estan a la vista.

La germana Jones també està satisfeta perquè les novícies i postulants no són fruit d'explosions vocacionals en un orde concret o en una sola comunitat: «Les vocacions s'estan repartint entre moltes comunitats, les 45 noies que van entrar el 2014 ho han fet en una trentena d'ordes i congregacions diferents.» Les Germanes del Sagrat Cor, per exemple, van tenir tres no-

vícies el 2014 després de quinze anys sense cap vocació.

També les vocacions a la vida religiosa masculina han augmentat significativament, sobretot entre els dominics, els oratorians i els benedictins. El 2012 van entrar 30 religiosos, un rècord des del 1996, i l'any passat van ser 29, una xifra molt alta també. No van pas malament les vocacions al sacerdoti diocesà. El 24 de juny passat, l'arquebisbe de Westminster, el cardenal Vincent Nichols (entrevistat a *Catalunya Cristiana* a l'abril), va ordenar set sacerdots diocesans.

El catolicisme britànic viu un bon moment de salut. Des de la visita de Benet XVI el 2010, les activitats s'han multiplicat i les diòcesis miren amb renovada esperança l'evangelització d'un país en què només el 9% són catòlics.

L'any 2014 van entrar 45 noies, la xifra més alta des del 1990, 29 el 2015 i 31 el 2016

GEOGRAFIA SAGRADA DE CATALUNYA

Contemplació de la natura. Santuari de Santa Maria de Cabrera

Josep Maria
Mallarach
Consultor ambiental



El santuari de la Mare de Déu de Cabrera apareix en tots els reculls de santuaris del país, des de la gran obra de mossèn Joan Carreras *Santuaris marians de Catalunya*, on n'inventaria 710 i en descriu 66, fins a la pràctica guia turística *Santuaris de Catalunya. Una geografia de llocs sagrats*, de Magda Rosselló, que conté una selecció dels 54 santuaris més notables de Catalunya, amb una fitxa de cadascun. Fent honor al seu nom, el santuari de Cabrera es troba dalt d'un alterós altiplà retallat per espadats, a 1.300 m d'altitud, al cim del Collsacabra, envoltat d'un frondós mantell de boscos caducifolis. Les panoràmiques de què gaudeix són immenses: les serralades pirinenques des dels cims andorrans o el Pedraforca fins al massís del Canigó; cap a migjorn fins al cim de les Agudes del Montseny, i cap a llebeig, fins a la inconfusible silueta de Montserrat. I avui encara —i esperem que sigui per molts anys— és un dels

pocs santuaris vius, amb custodis, amb devoció, i on només s'hi pot accedir a peu. Per contemplar la natura convé acostar-s'hi a poc a poc i en silenci. S'hi pot pujar des de la banda garrotxina, sortint de la Vall d'en Bas, passant per Sant Pere de Falgars. O des de la banda osonenca, des de Cantonigròs. Arribats al veïnat de Sant Julià de Cabrera, hi ha dues opcions, ambdues amb passos dreturats: el camí de la Serrica, per la banda de ponent, amb els trossos més drets equipats amb ganxos de ferro, o bé flanquejar la fageda fins a accedir al coll de Bram, i enfilat allà l'escala de migjorn, amb esgraons tallats a la roca, però amb sòlides baranes de dalt a baix. Documentat des del 1144, el santuari es troba al lloc on hi havia hagut l'antic castell dels Cabrera, una noble nissaga de la Catalunya medieval. A l'església actual, del segle XVII, es venera una còpia de la imatge de Maria amb el Nen Jesús.

L'antiga casa dels ermitans, que ara fa d'hostal i hostatgeria, puja els queviures per mitjà d'un petit telefèric i està equipada amb plaques solars. Cabrera és un lloc idoni per contemplar, amb quietud i silenci, les magnífiques sortides i postes de «missenyor el germà sol» com l'anomenava sant Francesc. Segons l'època de l'any, la seva llum —daurada o rogenca— encén el mar de boires que s'estén a sota, recobrint la plana d'Osona. A la primavera i la tardor, l'espectacle policrom que ofereixen les fagedes i rouredes del seu redós, és igualment inoblidable. En un relleix arrecerat hi ha tres faigs centenaris, que esperen ser acaronats per algú que recordi la dita de sant Bernat de Claravall: «Escolta un home d'experiència, els arbres i les roques t'ensenyaran allò que cap magister mai et podrà ensenyar», i la vulgui posar en pràctica.

TRADICIONS GASTRONÒMIQUES

Els guisats conventuals de peix

En els guisats de la cuina monàstica contemporània, un dels peixos més estimats per als àpats dels dies de festa és el llobarro o llobina, que és un peix força gros, platejat, amb unes zones ombrejades de color negre a la part superior i agraciat amb un gust molt refinat al paladar, puix que és un peix depredador que es nodreix, exclusivament, de petits crustacis i de gambetes, d'ací el nom de «lloba» (lloba-rro, o llobina, del llatí: *Labrax lupus*). A partir de la restauració de la vida religiosa, a la segona meitat de segle XIX, la llobina començà a formar part d'alguns guisats conventuals i monàstics en dies de peix, especialment per a les festes del cycle nadalenc, car és un peix estacional o de temporada. La seva captura comença al final de la tardor i es perllonga en el temps hivernal. Poc abans del'exclaustració de 1835, en els antics convents de caputxins situats al litoral mediterrani: Tortosa, Tarragona, Vilanova de Cubelles, Barcelona, Mataró, Arenys de Mar, Calella de la Costa i Blanes, havien començat a cuinar, de manera incipient, el llobarro.

Aquest peix és molt agraciat en minerals i proteïnes i és, alhora, de molt fàcil digestió. En l'actualitat, els dietistes recomanen la llobina, puix que és un peix no massa calòric, poc



«Labrax lupus», llobarro.

greixós, i molt apte per prevenir les malalties cardiovasculars. Hom la pot guisar de moltes maneres, essent una de les més tradicionals cuinada al forn i servida, després, al refetor damunt d'un base, o d'un coixí, d'espínacs cuinats a la cassola amb una bona pinyonada i panses.

En ocasió de les grans festes, a voltes, també se servia a taula una cassolleta amb talls de rap i, de manera més habitual, en els convents i monestirs de

Catalunya se solien menjar, en dies de festa, els trossos de bacallà més selectes fregits amb oli del bo i acompanyats amb fesols o cigronets. Un dels plats de més categoria —i que es començà a introduir a la segona meitat del segle XVIII— és l'arròs amb llamàntol, una mena de llagosta, una mica més gran i negrosa, que hi dóna un gust molt cremós i agradable. Semblantment, una marmita de sopa d'arròs de llamàntol amb calamars trossejats, i amb brou



Fra Valentí Serra de Manresa
Arxiver dels caputxins de Catalunya

de peix de roca i uns quants grapats d'arròs bomba és un plat deliciós! I en temps primaveral, cuinar la sípia amb pèsols ha esdevingut un veritable «clàssic» de la gastronomia catalana.

En canvi, en els convents de caputxins situats a la Catalunya interior, com ara els de Tremp, Solsona, Igualada, Martorell, Cervera, Manresa... la cuina de peix era molt més reduïda, i bàsicament es guisava només peix salat, especialment bacallà. Quan el peix era fresc, aquest solia ser truita de riu, que els frares les guisaven estofades segons aquesta recepta: «Triaràs algunes truites, de les millors i, quan les tinguis ben netes i escatades, les partiràs pel mig de dalt a baix i les posaràs en una cassola on hi tiraràs vi, una mica de vinagre o agràs, pebre, una ceba sencera i un manat de marduix i menta, amb una mica de llard sense fondre. Ho assaonaràs bé amb sal, hi tiraràs l'aigua i ho fas estofar a foc lent. Quan ho tinguis cuit, torraràs llesques de pa per tal de servir-hi les truites al damunt. A voltes, a aquests peixos estofats en alguns convents se'ls sol posar, per acompanyar-los a taula, peres, codonys al caliu.» A l'article vinent us vull parlar, si Déu vol, sobre la presència de la carfoxa en la nostra cuina.

HOMES DE FE I CIÈNCIA

Sant Albert Magne, patró dels qui es dediquen a les ciències de la natura

És al segle XIII quan es revifa a Europa un interès especial pel coneixement de la natura, és a dir, per les ciències naturals. Durant segles hi ha hagut un cert estancament en aquest aspecte. I serà per obra d'eclesiàstics que vindrà un ressorgiment. El que hi sobresortirà sobre tots serà un frare dominic, que acabarà, a més a més, nomenat bisbe: Albert Magne (1206/7-1280), nat a Lavignan (Suàbia, Baviera), de família noble. I podríem citar altres religiosos d'aquest segle XIII que també figuren en la història de les ciències com el franciscà Roger Bacon (1214-1294) i els dominics Vincent de Beauvais (1190-1264) i Tomàs de Cantimpré (1201-1270).

Albert als 16 anys entrà a l'orde dels predicadors que sant Domènec de Guzmán havia fundat el 1217. Estudià a Colònia (on més tard hi faria de professor). El 1240 era nomenat professor de París, després d'haver exercit a Hildesheim, a Friburg i a Estrasburg. A Pa-



Sant Albert Magne. Fresc de Tommaso da Modena (1326-1379) a la sala del Capítol de l'antic convent de Sant Nicolau a Treviso.

rís tingué d'alumne sant Tomàs d'Aquino. I el 1248 fou cridat a Colònia per reformar-hi el pla d'estudis. El 1260 era nomenat bisbe de Ratisbona, càrrec que només exercí durant dos anys, passats els quals presentà la renúncia i tornà a Colònia on morí el 1280. El 1274 havia assistit al Concili de Lió i el 1277 havia anat a París a defensar la doctrina del seu antic deixeble Tomàs d'Aquino.

La seva obra científica va ser enorme. Veiem escrit a *Historia general de las ciencias* (de Taton, Barcelona 1971, p. 647) que Beaujouan hi diu que va ser el més gran naturalista de tota l'edat mitjana. I si examinem el que va escriure, a part de teologia i filosofia, trobem que va dedicar-se a tots els àmbits de la ciència de la natura: astronomia, meteorologia, física, química, mineralogia, zoologia, botànica, medicina, agricultura... a més de la seva aportació a les matemàtiques. No és estrany que se l'anomenés *Doc-*

tor universalis (o també *Doctor expertus*). En els seus tractats no es limita a recollir els autors anteriors, hi posa molt d'experiència personal. Les seves aportacions són notables. El tractat *De animalibus* comprèn 26 llibres, descripció completa de la fauna europea, i en el *De vegetabilibus* es mostra un botànic consumat, que ha recorregut totes les plantes anant pel camp amb molta finor d'observació.

S'ha dit (per H. J. Stadler) que «si s'hagués continuat el desenvolupament de les ciències de la natura pel camí que havia emprès sant Albert s'hauria estalviat a aquesta ciència una marrada de tres segles». I és que el seu mètode d'observació i experimentació, seguides de la correcta deducció, de fet ja era segons els canons actuals. Considerat sant fou proclamat doctor de l'Església per Pius XI el 16 de desembre de 1931. Pius XII, a més, l'ha declarat patró dels qui es dediquen a l'estudi de les ciències de la natura.



Francesc Nicolau
Professor de la Facultat de Filosofia de Catalunya

LA LITÚRGIA LLAMINERA

El Carnestoltes i les coques de llardons

En data fixa de febrer, el 2 la Candelera, el 3 Sant Blai i el 5 Santa Àgata, en moltes contrades, en especial a la Ribera d'Ebre, la Terra Alta i no pas pocs llocs de Catalunya, hi ha grans celebracions, a Valls mateix és festa gran, i més cada deu anys. Aquestes celebracions tenen una gran riquesa de pastissos, casquetes, amelats, amb una rebosteria local que ha mantingut viva la tradició i que no ha sucumbit a l'ús industrial, sinó que han estat sempre pastes elaborades a casa segons receptes transmeses de generació en generació.

Però al febrer, en data mòbil, la setmana anterior al Dimecres de Cendra (entre el 4 de febrer o el 10 de març en els casos més extrems) té lloc no una diada litúrgica, com ho és el dia de Cendra, en el qual comença la Quaresma, sinó una festa profana, el Carnestoltes, en el qual, el producte estrella de rebosteria són les coques de llardons.

Abans les coques de llardons es feien a casa, a l'obrador, però avui són poques les persones que mantenen la tradició i, igual que els tortells del gener, les coques de llardons són majorment adquirides a forns de pa o pastisseries.

Previ al temps de penitència, dejuni i abstinència, el poble solia organitzar



Coca de llardons.

La rebosteria local ha mantingut viva la tradició i no ha sucumbit a l'ús industrial

gatzara i bon menjar en veure que venien quaranta dies de privacions. Aquest és l'origen del Carnestoltes, que transgredia usos i costums, també a la taula.

La coca de llardons diuen que té origen pirinenc, però el cert és que està ben estesa per tot Catalunya. Ous, sucre, farina i llardons, el seu dia estrella per menjar-ne és Dijous Gras, el dijous anterior al Dimecres de Cendra, si bé avui la trobem molts dies abans i encara dies després perquè en la societat moderna, els ritmes estacionals semblen importar ben poc i molts fan Pasqua abans de Rams, però el que és propi és menjar-ne Dijous Gras, i en tot cas, el diumenge de Carnestoltes, cal menjar un pastís diferent.

Cal dir que també es típica de la diada de Carnestoltes la merenga, un dolç de clara d'ou batuda a punt de neu i sucre. Pasta que a llocs del Garraf, com Vilanova i la Geltrú, no només se'n menja, sinó que com els caramels, són projectil de les batalles més dolces d'aquests dies de disbauxa. A partir del Dimecres de Cendra a la rebosteria regnarà el bunyol, que com veurem quan parlem de la pastisseria quaresmal, d'auster i penitencial, en té ben poc.

Joan Pallarès-
Personat
Historiador



L'ESPERIT NO FA VACANCES

Les roses parlen de Déu

El dia primer de maig de l'any 2004, l'Església protestant dels Països Baixos va fer un pas important en fusionar-se l'Església reformada Neerlandesa, les Esglésies reformades als Països Baixos i l'Església evangèlica luterana del Regne dels Països Baixos. Es va formar la Protestantse Kerk in Nederland (PKN).

En aquells moments, la PKN el formaven unes 2.000 congregacions amb uns 2.250.000 membres: el 13,5% de la població neerlandesa.

El procés de fusió va ser llarg i difícil. Hi participaren pastors i laics, entre els quals hi havia un matrimoni protestant-calvinista que vaig tenir la sort de conèixer: en Jules i la Beatrijs.

Amb aquest matrimoni ens hem trobat en diverses ocasions: són investigadors de les Sagrades Escripures. Dedicuen moltes hores a l'estudi bíblic i participen en fòrums i en congressos internacionals. Cada dos anys solen venir a Barcelona i, llavors, ens veiem.

Ella, la Beatrijs, té una teoria ben original. Diu que a la seva terra sempre hi ha pau per dos motius únics al món: és un país sense muntanyes i és un terreny ple de flors (es refereix a les grans extensions de cultiu de tulipes). Les flors —diu— són presències



Vista del roserar del Parc de Cervantes de Barcelona.

de Déu a la terra.

Aprofitant la seva visita a Barcelona els he portat a visitar el parc de Cervantes on hi ha una de les grans plantacions de roses de la ciutat amb més de deu mil rosers d'unes 2.000 espècies variades que floreixen i mostren colors, formes i perfums ben diferents i que ocupen prop de quatre

hectàrees d'un terreny ple de fonts, d'espais de descans i de monuments...

La dona va quedar impressionada, sense saber què dir... De cop, va estendre els braços amb les mans ben obertes i el cap mirant al cel, i començà a cantar en castellà un preciós salm de lloança a Déu... Feia una entonació semblant al cant gregorià que s'este-

nia per tot el parc. El lloc estava ple de famílies amb nens que feien una alegre i cridanera xerinola; es va fer un silenci reverencial que es perllongà una bona estona després de finalitzar el cant... Va ser un moment màgic... La Beatrijs va confessar que mai no havia tingut cap experiència espiritual tan profunda.

Alfred Matas
i Pericé

Sacerdot diocesà
Barcelona

alfred.matas@hotmail.com



De cop, va estendre els braços amb les mans ben obertes i el cap mirant al cel, i començà a cantar en castellà un preciós salm de lloança a Déu

En la nostra ruta per la Noguera visitem alguns dels temples més representatius d'aquesta extensa comarca de Ponent. Si l'any passat vam descriure les esglésies de la ciutat de Balaguer, aquest estiu recorrem altres poblacions que preserven edificis religiosos esplèndids però no sempre prou coneguts, molts dels quals van ser fundats a l'edat mitjana pels poderosos comtes d'Urgell.

La Noguera (II)

CASTELLÓ DE FARFANYA

A ponent de Balaguer comencen uns secans immensos, oberts i ondulats. En aquesta època de l'any els rostolls, socarrimats per un sol de justícia, formen un gran mar daurat que es perd fins a l'infinit en direcció a Aragó. Allà on aquests camps de cereal es troben amb una serra allargada i rocallosa, s'alça Castelló de Farfanya. De lluny estant el primer que veiem d'aquest interessant poble són les impressionants torres medievals de l'antic castell, desgastades pel temps però encara massisses i d'un aspecte tan aspre que ens fan pensar en una antigor incalculable. De la fortalesa només queda dreta l'església de Santa Maria, temple que corona el lloc com si fos un sentinella. Abans de pujar-hi visitem l'església parroquial de Castelló, Sant Miquel, que queda situada al bell mig del poble.

Sant Miquel

L'aspecte exterior de l'església de Sant Miquel és d'una senzillesa colpidora; el gruixut mur medieval gairebé no té cap finestra i només la portalada, d'un romànic final que ja té esperit gòtic, gosa desplegar una mica de decoració. Aquesta austeritat i el to groguenc de la pedra local amb què ha estat construïda donen a tot el conjunt una bellesa eixuta, com la de la mateixa terra de secà on es troba. Només l'absis, de línies rectes i modernes, contrasta amb aquest esperit general; es va construir fa poc més de trenta anys per substituir l'original, que es trobava en estat ruïnós.

El rector, Mn. Ramon Vila, ens ve a trobar i ens fa passar a dins de l'església. La primera impressió que tenim és que es tracta d'un temple molt més gran del que l'aspecte exterior ens feia pensar. Mn. Ramon ens fa saber que «la nau principal és de l'edat mitjana, mentre que la nau lateral és una ampliació que es va fer al segle XVIII». Malgrat aquestes modificacions, la vista del fidel de seguida identifica l'element artístic més antic i valuós de tota l'església: el retaule de la Mare de Déu, que queda emmarcat per la claror pàl·lida que entra per l'absis modern. És un retaule gòtic de pedra, d'una finor i equilibri excepcionals. Al voltant de la imatge de la Mare i l'Infant es desenvolupen en relleus delicats totes les escenes de la vida de Maria, des del naixement fins a la Coronació al cel. És una obra mestra del segle XIV, però està tan ben conservada que sembla cisellada de fa poc; l'elegància del conjunt sembla fer desaparèixer la



La façana austera de Sant Miquel.



El retaule gòtic de pedra de la Mare de Déu.

pesantor pròpia de la pedra. El rector ens diu que «originalment es trobava a l'església del castell, però va ser baixat fins aquí i això va permetre que se salvés. Està gairebé intacte i pertany a l'anomenada escola escultòrica de Lleida, especialitzada en l'elaboració de retaules de pedra. Havia estat tot ell policromat, i encara queden restes de pintura en alguns dels relleus».

Imbuïts de la visió d'aquesta obra deixem enrere l'esperit medieval i passem a la part de l'església amplificada en època moderna. Aquí les imatges que es conserven són ben diferents i corresponen a devocions no tan antigues sinó més pròpies del segle XIX: un Sagrat Cor a la Capella del Santíssim, una Mare de Déu del Carme d'expressió dolça, una Immaculada, una pintura de Crist

Rei... Ens criden especialment l'atenció les imatges jacentes d'un Sant Crist i una Mare de Déu exposades dins d'unes urnes de vidre per treure en processó. En totes aquestes obres predomina un realisme que vol commoure la pietat i el sentiment del fidel; queda molt lluny el hieratisme serè del retaule gòtic, que —amb el seu llenguatge simbòlic i indirecte— s'adreça a la profunditat de l'ànima del cristià.

Abans d'emprendre la pujada cap a l'església de Santa Maria ens estem una estona asseguts als bancs de la nau central amb Mn. Ramon, contemplant de nou el retaule de la Mare de Déu. Provem d'imaginar-nos com deu ser d'esplendorosa l'església d'on procedeix aquesta obra insígnia i que estem a punt de visitar.

Santa Maria

Amb l'Omar, historiador i guia dels monuments de Castelló de Farfanya, enfilem el caminet que du fins al punt més alt del poble, l'església de Santa Maria. Des d'aquest punt obtenim una vista excel·lent de Castelló, de la vall del riu Farfanya i de bona part de la comarca. L'aspecte exterior del temple —amb un absis gòtic de línies pures i una portalada majestuosa— ens parla de magnificència; però al mateix temps se'ns fa evident que fa anys que no hi ha culte.

L'Omar ens explica que «aquesta

Eduard
Brufau

ITUALS PER CATALUNYA



Portalada flamígera de Santa Maria.

era l'església del castell, i va ser feta construir al segle XIV per la comtessa Cecília d'Urgell. És un edifici gòtic molt interessant que hem obert al públic general amb visites concertades; al mateix temps des del municipi creiem que seria molt important poder-hi efectuar obres de restauració». El nostre guia ens fa fixar-nos en la portalada, d'un gòtic flamíger lleugerament ostentós i posterior al conjunt de l'església; damunt mateix de la llinda d'entrada dos àngels sostenen l'escut dels comtes d'Urgell de l'època: «Hi veiem les insígnies dels diferents llinatges amb què es van emparentar: les quatre barres dels Reis de la Corona catalanoaragonesa, les cadenes de Navarra, el bou de Foix-Bearn i la cabra dels Cabrera.» Dit això l'Omar ens assenyala una làpida tocant a terra, i que ens havia passat desapercebuda; deixa constància que en unes obres que s'hi van fer al segle XIX un paleta hi va trobar la mort. Nobles i menestrals immortalitzats al mateix lloc.

Quan el nostre amfitrió ens obre aquesta porta lateral de l'església la claror del matí entra pels finestrals sense vidres de l'absis. La llum és matisada, no enlluerna, i posa al descobert la nau àmplia, espaiosa i completament deserta. Ens trobem a l'interior d'una arquitectura gòtica plena, harmònica i equilibrada; s'ha depurat l'austeritat del romànic, no es cau en el raciona-

La portalada és d'un romànic final que ja té esperit gòtic

És una arquitectura gòtica plena, harmònica i equilibrada

lisme del Renaixement i es desconeix per complet el carregament del barroc. Les parets nues, desproveïdes de qual-sevol element, accentuen la puresa de l'espai. Mirem cap a l'absis i encara hi creiem endevinar el lloc que devia ocupar el retaule que abans hem con-



L'interior de la nau, ampli i diàfan.

templat; església i retaule formaven una unitat de sentit.

A un costat de la nau, amuntegats davant d'una capella lateral, hi ha una pila de grans carreus. L'Omar ens explica que «en estar situada al castell, l'església ha patit l'embat de moltes guerres, sobretot les carlines i la civil. Aquest munt de pedres que veiem aquí corresponen al primer tram de la nau, que va ser enderrocada.» Girem la vista enrere i, efectivament, ens adonem que la nau s'acaba de manera brusca en una paret d'obra vista normal i corrent. Seguim el nostre amfitrió cap al munt de pedres i ens n'assenyala una que es troba una mica apartada; és la clau de volta del tram de nau enfonsat. Representa la coronació de la Mare de Déu per part de Crist, escena que també apareixia al retaule; conserva força bé el color i les figures tenen una gran elegància en el gest, però per desgràcia les cares de Crist i la Mare de Déu, una vegada a terra la peça, van ser desfigurades expressament... L'Omar ens diu que des de l'Ajuntament voldrien que aquesta clau de volta estigués guardada en algun museu proper. Alcem els ulls cap a la volta apuntada i veiem la resta de claus de volta, encara al seu lloc i magníficament conservades.

Tot i el despullament de la nau, el nostre guia ens fa descobrir diversos elements interessants de l'església que a un primer cop d'ull se'ns haurien es-

capat: una capella amb frisos finament treballats, antigues làpides funeràries davant de l'altar, restes d'una trona ricament decorada des d'on es pronunciaven els sermons, i, finalment, una mena de cel·la amb uns dibuixos a la paret que ens desconcerten: representen avions de guerra de la República. L'Omar ens fa saber que «l'any 1938 l'església va servir de punt estratègic per a un destacament de l'exèrcit franquista amb l'objectiu de conquerir Balaguer. Aquesta cel·la era la presó i els dibuixos els devia fer un presoner republicà.» Després d'aquest inesperat descobriment pugem al campanar, lloc que no sol entrar dins de les visites guiades; l'escala de caragol, dreta i estreta, ens du finalment a un replà on trobem l'enginyosa maquinària de l'antic rellotge del segle XIX. S'escapa a la nostra comprensió com van poder pujar el pesat artefacte fins aquí dalt.

De nou a baix, a la nau, donem les gràcies a l'Omar per la visita i contemplem per darrera vegada aquest bell interior gòtic. Malgrat el maltractament a què l'hem sotmès els homes, inexplicablement l'església conserva gairebé intacta la seva bellesa. Aquestes ruïnes glorioses esperen poder recuperar ben aviat la seva antiga esplendor. Les esglésies de Sant Miquel i Santa Maria fan de Castelló de Farfanya un cita imprescindible del patrimoni religiós de Ponent.

VIATJANT PEL MÓN AMB CONFIANÇA I ESPERANÇA

Betània

Fa un parell de dies estàvem matinant per anar a Betània, allà a la vora de Jerusalem, de camí cap a Jericó.

Ara els dies són llargs, hi ha temps per a tot. Per Sant Joan, peregrinar a Terra Santa és molt gratificant; malgrat la calor que a alguns espanta, el juny és especialment un mes bonic, si més no, a mi m'agrada. El sol en aquestes dates pica contra la pedra blanca de les cases i santuaris, camins, làpides, murs i cúpules... m'agrada com enlluerna, gairebé encega, com si estiguessis contemplant un raig de glòria a la terra. Les fulles fúcsies de les buguenvil·lees, els ficus verds i brillants, el perfum i l'ombra de les figueres, el tacte del marbre blanc i refrescant a l'ombra d'alguna església, refugi per al recolliment.

La conversa entre els pelegrins és distesa, un acostar-se a l'altre que fa el camí i a qui ens sentim en unió per l'amor comú a aquells llocs. Un d'aquests llocs als quals s'arriba és Betània, conegut actualment pel topònim àrab, de el-Azariie, l'antic Lazarium —ja anomenat així per Egèria en la seva peregrinació del 385. El lloc de la resurrecció de Llätzer i el lloc on Jesús trobava acollida, familiaritat, descans.

Hem començat la visita per la tomba, potser hauria de dir la suposada tomba de Llätzer, però a mi m'agrada tenir confiança en els llocs, que trans-



Tomba de Llätzer.

meten un missatge més enllà del físic i palpable. Aquí alguns pelegrins, com l'Àngela, de la Seu, van sentir una emoció més enllà de la pura anècdota, ella ho va definir com «una força especial». La tomba en forma de cova, baixant uns esglaons, desiguals i alts, uns vint-i-cinc més o menys, entrant a les entranyes de la roca, et transporta a aquell moment de l'Evangeli.

Betània, avui un llogarret deprimit i brut, amb dificultats per fer-se un

M'agrada tenir confiança en els llocs, que transmeten un missatge més enllà del físic i palpable

lloc en els itineraris de visites, continuant sent lloc sant important per tot el que hi va passar: per ser on hi havia la casa de Marta, Maria i Llätzer, els amics de Jesús; el lloc on hi havia la casa de Simó, el leprós, on Maria va vessar perfum car sobre el cap de Jesús; on Jesús va dir: «No t'he dit que si creus, veuràs la glòria de Déu?» Allà on es va rebre amb confiança, esperança i amor, amb el cor obert de bat a bat Jesús.

Bàrbara Virgil
Rutes Bíbliques i
Expedicions Culturals.
Ruth Travel



Església de Sant Pere de Figueres

Sant Pere és un sant popular a Catalunya. Moltes parròquies i ermites porten el seu nom. Entre d'altres, la parròquia de Figueres.

Temple d'origen romànic, d'arrels mil·lenàries. La primera menció la trobem l'any 1020. El 1346 es van iniciar les obres. Es va construir una nau gòtica, amb capelles laterals. Es van ampliar les obres el 1744.

El juliol del 1936, es va implantar a la República espanyola una ferotge persecució religiosa, que tenia per objectiu la destrucció de tots els temples i l'assassinat de tots els religiosos. A Figueres, van assassinar onze sacerdots, van usurpar els col·legis religiosos i van cremar altars i imatges de l'església parroquial.

La Guàrdia Civil, a cavall, voltà el temple de Sant Pere de Figueres per impedir que els incendiaris la destruïssin. Hores després, una ordre telefònica de la Generalitat va ordenar a la Guàrdia Civil que es retiressin al quarter i deixessin pas lliure. Un fet vergonyós.

El temple va cremar una setmana sencera. El 1937, l'ajuntament, per vergonya, va desmuntar, pedra a pedra, tot el presbiteri i el creuer. A causa de la crema, van desaparèixer totes les referències



històriques de la ciutat. Lluís Companys, president de la Generalitat, en una entrevista amb un periodista francès va afirmar que a Catalunya mai més no es tornarien a obrir les esglésies. Amb la seva afirmació, es feu responsable de les infamants destrosses a la nostra pàtria.

La història ens explica que el febrer del 1939, les autoritats que van avalar aquells estrope-

llaments hagueren de passar la frontera, acabada la guerra. Sota el govern de Franco, el poble català d'arrels cristianes va reconstruir les esglésies i, amb gran alegria, va celebrar la pau. Les persones que es van alegrar més de la pau van ser les mares de família que tenien fills al front de guerra. Els soldats llicenciats van tornar a casa per abraçar els pares, l'esposa o la promesa. També van tornar els catalans que havien hagut de fugir perseguits per la República de 1936: sacerdots, polítics i ciutadans diversos. Els fabricants i empresaris van poder recuperar les fàbriques i les propietats que els havien estat usurpades en règim marxista i va començar un període de gran treball.

El senyor bisbe de Girona, Josep Cartañá, tornat de l'exili, nomenà rector de Figueres

Mn. Pere Xutglà. Figueres deu un monument a aquest gran sacerdot. Mn. Pere Xutglà, des de l'any 1940, va reedificar, amb la col·laboració d'intrepids figuerencs, el temple de Sant Pere, avui orgull de la ciutat.

FRANCESC A. PICAS
President honorari d'Hispania Martyr

DÉU SALVI ELS REIS

Sant Lluís, rei de França

Lluís IX de França, de la dinastia Capet i rei del 1226 al 1270, fill del rei Lluís VIII de França i de la infanta Blanca de Castella, sobirà dels francs en època del nostre comte rei Jaume I el Conqueridor i cosí del rei Ferran III el Sant de Castella. Es va casar amb Margarida de Provença i van tenir onze fills.

Profundament enamorat de la reina Margarida que va ser la seva esposa, companya, confident, amiga i assessora, en una relació d'igual a igual, tal com queda reflectit quan el sultà d'Egipte li proposa uns acords i el rei li diu: «Consultaré amb la reina per saber el seu parer, és la meva dama i no faig res sense el seu consentiment.»

La fe arrelà en l'ànima del rei Lluís, com un do de Déu i com la millor heretat que la seva mare li podia oferir. La fe, l'esperança i, sobretot, l'estimació que, potser, és l'alenada que el Creador va insuflar en el primer home i el veritable miracle a l'abast dels mortals!

Una estimació infinita a Déu i a l'Església com a cristià però,



La fe arrelà en l'ànima del rei Lluís, com un do de Déu i com la millor heretat que la seva mare li podia oferir

Carles Cortina i Riu
Protocol·lista



també, com a monarca d'un país que, en aquell temps, ja era considerat el germà gran de l'Església, i conreant uns valors de lleialtat als successors de sant Pere, que comportaren la concessió del títol de Cristianíssima Majestat en el seu descendent, el rei Carles VI.

Fou canonitzat per Bonifaci VIII el 1297 i la seva festivitat es commemora el 25 d'agost. En la iconografia, sant Lluís apareix amb corona reial, una espasa a la mà i el ceptre a l'altra. És patró de la monarquia francesa i de l'Orde Tercer de Sant Francesc.

Lluís IX es va caracteritzar tota la vida per ser un defensor de l'Església, dels pobres i dels desvalguts; tot i ser rei, mai no va defugir la penitència, perquè entenia que eren grans els seus pecats, ni l'oració. Una vegada, un general li va dir: «Majestat, amb els problemes que teniu, no entenc com trobeu temps per oir missa»; i el rei li va respondre: «És gràcies a la missa que puc fer front als meus problemes!»

AQUEST ESTIU T'ENAMORARÀS

Quin gran invent que és el descans

Conforme s'acosta el període de vacances, apareixen els episodis propis de la calor soferta, però també del cansament acumulat. Som davant moltes persones que cinc o sis dies a la setmana matinen. Molts d'ells sumen, a les dures hores de la seva feina, les tasques de la llar, la cura dels fills petits o dels pares grans, o de tots dos. N'hi ha que han dedicat moltes forces i esperances a trobar una feina que es resisteix i que necessiten de forma urgent i imprescindible.

Aquest cansament acumulat té una resposta per part de Déu. Ja sabem que Déu sempre té per a nosaltres una actitud i resposta comprensiva, compassiva i misericordiosa. A més, però, som davant d'una resposta capdavantera. La trobem en el primer llibre de la Bíblia, al Gènesi, en el primer relat de la creació, quan diu «i al setè dia va descansar» (2,2).

Déu «descansa» sense necessitat de descansar i amb aquest «descans» ens atorga a nosaltres, els seus fills, la legitimitat del descans a la seva imatge i semblança. Podem dir, doncs, sense cap dubte i sense tenir por d'exagerar gens ni mica que Déu

Dimitri Conejo Sanz



Podem dir sense cap dubte i sense tenir por d'exagerar gens ni mica que Déu va inventar el descans

Quique Fernández
Animador bíblic



va inventar el descans.

Fins i tot, podem aprofundir-hi encara més formulant la proposta següent: de la mateixa manera que la creació dels sis dies anteriors és bona, i així ho afirma el mateix relat en la repetició diària de «i Déu va veure que era bo», també en la mateixa línia podem sostenir que Déu no només va crear, inventar, el descans, sinó que, a més, el va crear bo. El descans és bo.

Però, compte, que la Bíblia, el Gènesi, no ens diu pas que en aquest setè dia Déu no fes res. El relat acaba fent-nos saber que «i Déu va beneir el setè dia i el va santificar». Que això serveixi per dir que els relats bíblics cal llegir-los sencers per no perdre'n el significat veritable.

El descans no consisteix a no fer res. Ni tan sols el descans en clau cristiana consisteix a fer alguna altra cosa. «No fer...», «fer...». La qüestió té a veure amb «viure», en com vivim el temps de descans, bé sigui un diumenge bé siguin unes vacances.

Només afegiria un detall més: dona gràcies a Déu el teu descans i recorda que altres, amb la seva feina, el fan possible. Agraeix-li amb el teu respecte la seva feina.

LLUMS, CÀMERA I VALORS

«Rosalie Blum»

Montserrat Claveras
 Doctora en Història de l'Art
 Professora de Religió



Títol: *Rosalie Blum*

Any: 2015

Durada: 97 min.

País: França

Director: Julien Rappeneau

Guió:

Julien Rappeneau (basada en la novel·la gràfica de Camille Jourdy)

Música: Martin Rappeneau

Fotografia:

Pierre Cottreau

Repartiment:

Noémie Lvovsky, Kyan Khojandi, Alice Isaaz, Anémone, Philippe Rebot, Sara Giraudeau, Camille Rutherford, Nicolas Bridet.

Gènere: Comèdia

Premis: Cèsar a la millor *opera prima*, el 2016.



Vicent Machot és un home d'uns trenta anys que té una vida una mica grisa i rutinària. Treballa en una perruqueria, viu amb el seu gat, té cura de la mare (una dona dominant i una mica sonada) i surt amb el seu cosí, perquè la seva xicota el va deixar fa un temps (encara que a ell li costa admetre-ho). Un dia, casualment, veu una dona el rostre de la qual no li és desconegut. Intrigat, la segueix per saber més sobre ella (en sentir-se espia ella també farà espisar en Vicent). Aquest joc d'espionatge i contraespionatge els portarà sorpreses i conseqüències, divertides unes, profundes altres.

La pel·lícula és l'adaptació i interpretació del molt conegut i lloat còmic Camille Jourdy de l'any 2007. Va rebre el premi com a autor revelació al Festival de Còmic d'Angulema de 2010.

«Una cinta de suspens, d'emocions, d'humor... en la qual l'espectador descobrirà coses que no s'hauria imaginat mai», Julien Rappeneau.

Rosalie Blum és una pel·lícula senzilla, sense pretensions. És la història de tres persones, explicada des de cadascun dels punts de vista. Les mateixes situacions viscudes de manera diferent que acabaran en un mateix punt final. Cada

vida complementa les altres i les enriqueix, així com també el relat.

És una història de soledat que, sense ser una comèdia, aconsegueix dibuixar somriures i fins i tot en alguna ocasió una sonora rialla. Una història sorprenent i original que, sense ser de suspens, es fa atractiva, fascinant i ens fa mantenir l'interès i la incertesa tota l'estona. És una història que sense ser un drama, ens explica les vides de persones insignificants, en un poble modest i petit. Una història melancòlica, tendra, emotiva, com els personatges, als quals anem estimant cada vegada més. Un història fresca per la seva originalitat i enginy.

Per reflexionar

- Ens hem trobat mai sols, malgrat estar acompanyats?
- La felicitat és sentir-se estimat?
- On es troba la veritable alegria? On la trobo jo?
- Santa Mare Teresa de Calcuta deia que «la vida és un somni que hem de fer realitat». Hi estic d'acord? Per què?

QUADERN D'ESTIU



Ignasi Díaz Ventura

Delegació d'Ensenyament de l'arquebisbat de Barcelona

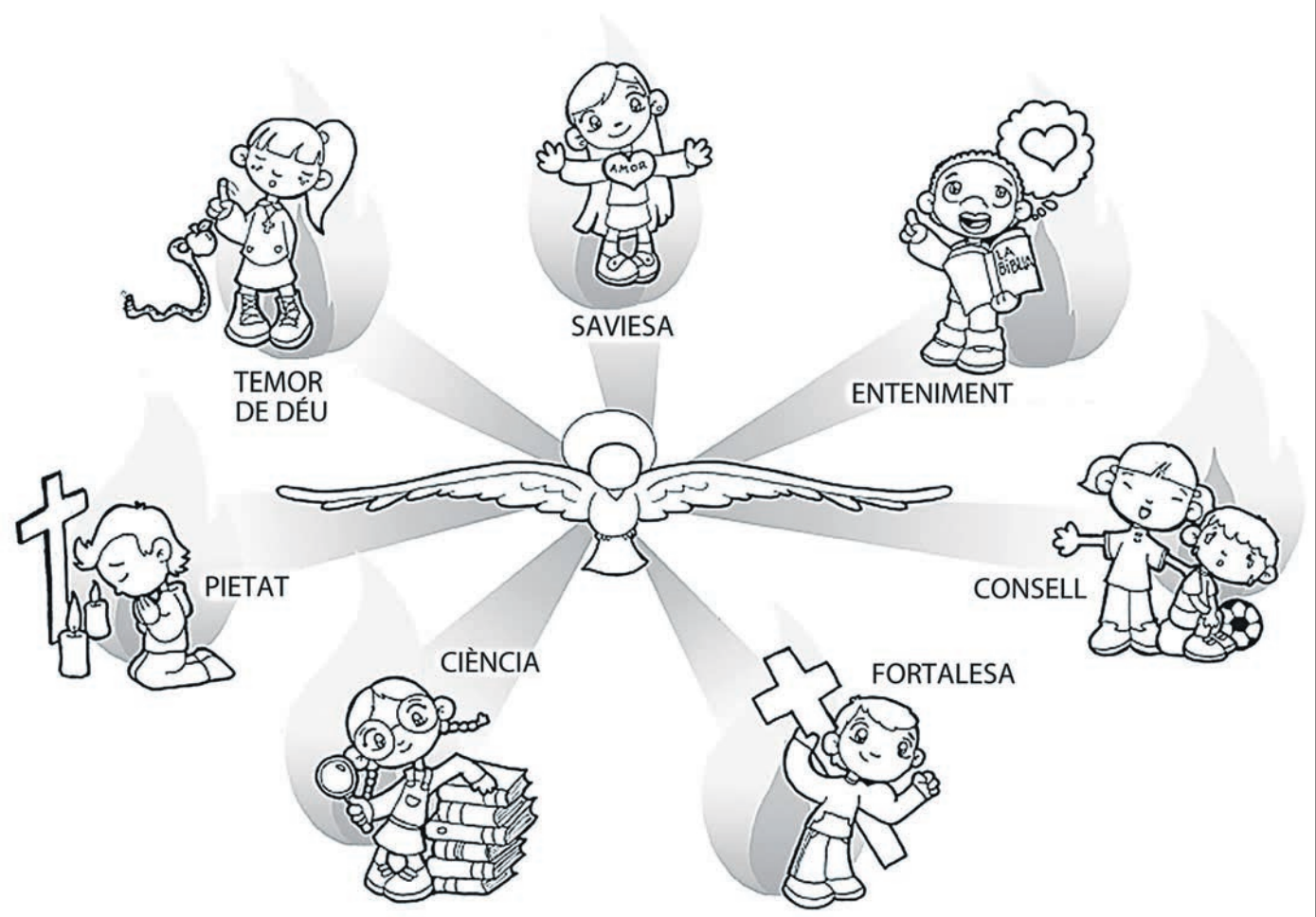


Papa Francisco
@Pontifex_es

Seguir

L'Esperit Sant transforma i renova, crea harmonia i unitat, dona força i goig per a la missió.

ELS 7 DONES DE L'ESPERIT SANT



Més dibuixos a:
www.concursbiblic.com



Pelegrinatges 17



TOSCANA I ÚMBRIA

Del 12 al 19 de juliol



MOSCOU-SANT PETERSBURG

El tresor dels tsars

Del 8 al 15 d'agost



ALBÀNIA I MACEDÒNIA

Del 9 al 17 d'agost

La Europa més secreta



LA MAGNA SICÍLIA

Del 5 al 12 de setembre



LITUÀNIA, LETÒNIA I ESTÒNIA

Del 12 al 21 d'octubre



OCTUBRE **XIPRE**



PELEGRINATGE A TERRA SANTA

Del 27 novembre al 4 de desembre



SUD-ÀFRICA

Del 10 al 21 de novembre

El gresol multiracial més austral



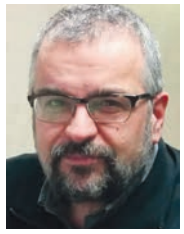
SRI LANKA

Del 6 al 17 de novembre

L'ESPERIT I L'EXOTISME DE LES TERRES DE L'ANTIGA CEILAN

DESEMBRE **Nova York**

DESEMBRE **Roma Pessebres**



Punt de vista

Joaquim Sabater

Membre del Moviment de Professionals Catòlics de Barcelona

Un bisbe amb esperit de pastor

Soc membre, des de la seva fundació, del Moviment de Professionals Catòlics de Barcelona i és en el Moviment on he trobat i conegut mossèn Sergi Gordo. I no em puc estar de manifestar, d'entrada, la meua joia i el meu agraïment a Déu pel seu nomenament episcopal. Estic convençut que farà una bona tasca i que el seu esperit de servei, el seu tarannà obert i proper, es mantindran en aquesta nova etapa que s'inicia.

Més enllà del seu paper com a consiliari d'un grup, com a prevere en una parròquia, com a responsable en tasques de gestió a l'arquebisbat... jo voldria destacar, només, dos moments en els quals la meua relació amb mossèn Sergi ha estat més intensa.

D'una banda, vaig tenir el goig de compartir amb ell la comissió que va preparar la celebració del 25è aniversari del Moviment. I vaig poder experimentar la seva capacitat de treball que, malgrat les dificultats personals o de feina, va indefectiblement lligada a una voluntat d'estar pendent que en la tasca de cada dia no es perdi el sentit d'allò que fem. En els whatsapps o en els correus electrònics, mai breus, que feia, sempre hi havia unes



Agustí Codinach

paraules, una frase en la qual encomanava la tasca a Déu. La seva voluntat, i fins i tot la seva autoimposició, és que tot sortís com ha de sortir, però alhora no forçant res, sinó ajudant que tot fluís i esdevingués com s'havia previst i fent-ho, sempre, amb il·lusió.

D'altra banda també he pogut compartir amb ell les classes de Fenomenologia a l'Iscreb i, tot i que, si m'ho permet mossèn Sergi, he de reconèixer que no és de les assignatures més atractives del grau de Ciències de la Religió, el seu entusiasme per la matèria i la proximitat amb els alumnes la converteix en quelcom interessant, en alguna cosa que té sentit i que esdevé fonamental en el procés de formació que hom viu a l'Iscreb.

Ben cert que la meua relació amb Mn. Sergi, com ja he dit, no ha estat ni intensa, ni continuada, però sí que goso fer aquesta breu aproximació al qui serà nou bisbe auxiliar des del convenciment que mantindrà l'esperit de pastor que jo li he conegut i que he tingut la sort de compartir i que, tot i que potser és un tòpic, serà un bisbe dels que farà olor d'ovella. Encomanem-lo a Déu en aquest nou ministeri!

que deia el Sr. rector de la meua parròquia: «Què fan els infants? El que veuen fer als grans!» Però, el mossèn era molt bon pedagog i va aconseguir, amb la seva bona tasca apostòlica, capgirar la pregunta. «Què fan els grans del nostre poble? El que veuen el que fan els infants!» I, a través del seu apostolat, va aconseguir que els nens anessin a l'església i que col·laboressin més amb la parròquia.

Vaig sentir una anècdota molt curiosa. Una família va decidir no anar al temple els diumenges i substituir-ho per anar a passejar. Potser els seus fills eren molt entremaliats i tenien por que els fessin marxar de l'església (!).

Els nens. Pobres nens! Recordo una pel·lícula, n'ignoro el títol i el director, on els veïns de l'escala sortien, els vespres al cinema, al teatre, al ball... I, és clar, els nens s'aprofitaven a fer dolenteries. Al final del film, sortia un personatge que s'adreçava als infants, més o menys amb aquestes paraules: «Nens, ningú no es cuida de vosaltres, però com que no voteu...»

A propòsit de...



P-J Ynaraja

Capellà del Montanyà
ynaraja@gmail.com

«Engagement» (2)

Ignorar que el cristianisme és un compromís implica perills. Parlar-ne és ser conseqüent amb la nostra fe. Creiem en un Déu compromès en Crist. Aquesta és la seva singularitat més gran, absent en altres actituds religioses.

No podem prescindir del compromís, de la mateixa manera que la nostra alimentació no pot prescindir de l'aigua. Viure escollint a la carta, actuar d'acord amb els gustos del moment, és tendència molt estesa. Hi ha persones que volen que passi una cosa semblant en la seva vida espiritual.

Déu fet home no va deixar d'acompanyar-nos compromès. Els deixebles no van triar mai els moments propicis per reclamar-li l'ajuda. No va dictar normes d'acord amb les circumstàncies. Va triar i va compartir amb ells l'encàrrec del Pare. No eren servents, sinó amics. Amics que no va abandonar mai, malgrat que el podien abandonar a ell. Estava i està sempre a punt per ajudar-nos.

Un dels àmbits en els quals és essencial comprometre's és en l'estat matrimonial. L'estat matrimonial viscut cristianament.

Un s'assabenta que una parella es casa perquè s'estima i, fins i tot, que volen tenir fills perquè els agraden els nens. Van a les oficines corresponents, en signen els papers, ningú no els posa cap dificultat, i potser assistiran als cursets.

Arriba la boda. Després, passen els anys i t'assabentes que se separen.

Porten massa anys junts i els fills ja no els necessiten. Cadascun té prou mitjans per viure pel seu compte. En comencen a estar farts l'un de l'altre. Per què amargar-se l'existència?

Es canvia de parella de la mateixa manera que podem canviar de cotxe. De vegades diem, per justificar el canvi de vehicle, que ja tenia molts anys, que en volem un altre de la mateixa marca però un model més actual, amb la darrera tecnologia.

Si podem, si tenim diners per comprar-lo, qui s'oposarà a aquest canvi?

El sagrament del matrimoni és un projecte de vida cristiana que sempre té actualitat. La Gràcia encara perdura. L'amor mutu, l'atractiu corporal i espiritual, el desig de perpetuar-se en la descendència, varien de matisos, però continua. Com passa amb els programes de PC, cal actualitzar-lo, però resisteix. La fecunditat primer és gestació, i després naixement i educació. Arriba un dia en què el projecte matrimonial d'amor s'eixampla, la fecunditat s'estén fora. S'estima amb uns horitzons més amplis. La unió, encara que és la mateixa, es gaudeix d'una altra manera.

Tot això, compromesos cristianament i sense que el viatge per la vida i junts cansi o avorreixi.

En tota excursió llarga, indefectiblement, passen aquestes dues coses. En algun moment un es perd. Alguna vegada apareix la disputa i un cert empipament.

El matrimoni cristià és per als cristians, que es valen de la Gràcia per viure segons les seves normes, que els procura una felicitat immensa, sense privar-los de dificultats que apareixen pel camí de la vida, són obstacles per ser superats. Amb la Gràcia de Déu.



Saber escoltar

Joan Guiteras i Vilanova

Canonge emèrit del Capítol Catedral de Barcelona
secretaria@catedralbcn.org

El temple i els infants

Heus ací una anècdota de fa anys que em va fer sentir vergonya. Jo dirigia els cants d'una missa oficiada per un altre sacerdot. Mentre el mossèn predicava l'homília, es van sentir els plors d'un infant. El predicador es posà neguitós, va parar el sermó i va dir: «No continuo la predicació si la mare d'aquest infant no surt de l'església.» Evidentment, ningú no es va aixecar i —no sé si fou un prodigi— el menut no va plorar més. Jo vaig mirar de ser molt suau en la meua pobra tasca de pobre director. Sé que el president de la missa, en acabar-la, tenia mala consciència per la seva irada intervenció.

Un altre dia i en un altre temple, un grup d'escolars pretenia visitar

una església i van tardar molt a deixar-los entrar. Vaig dir a l'encarregat, jo també un xic irat, que un temple on no hi ha infants no és un temple.

Què passa si uns estudiants petits o adolescents entren en un temple? Alguns fan soroll, altres continuen jugant amb el telèfon i altres estan atents. Prou que els professors procuren que callin, però els nois i noies són moguts uns i entremaliats els altres.

Hom constata que, al temple, hi falten els infants els diumenges. Tanmateix també hi ha l'absència d'adults. És una pena que els adults no acompanyin els seus plançons a la missa dominical. Cal recórrer a la pregunta pedagògica



Signes d'avui

Lluís Serra Llansana
llserrall@gmail.com

Esclaus del temps

El periodista Josep Playà va entrevistar Enzo Bianchi, fundador del monestir de Bose (Itàlia), sobre quin sentit té la pregària al segle XXI. La resposta del monjo va subratllar el caràcter decisiu de la pregària, la distinció entre la pregària religiosa i la cristiana i, finalment, les dues premisses de la cristiana: temps i saber escoltar. Sobre el temps, va afirmar: «Necessitem trobar temps i no és fàcil, perquè l'idolatrem, s'ha convertit en el nostre patró i en som esclaus. Cal governar el temps i trobar-lo.» Sovint, reflexionem sobre els mètodes en la pregària, la funció del silenci, la interioritat, els grans mestres... Tot això és magnífic, però sense el temps es converteix en paraules buides i en focs d'artifici. El temps no és suficient, però és indispensable.

Primer, l'ésser necessita temps. Martin Heidegger, filòsof alemany, va escriure el 1927 el llibre *Ésser i temps* (Sein und Zeit). La persona humana no pot ser ni realitzar-se fora del temps. La seva vocació d'eternitat no li permet viure fora de les coordenades espaciotemporals. La pregària no en pot prescindir: lloc i temps. Totes les altres activitats i funcions, tampoc. Acceptar una responsabilitat implica dedicar-li el temps que li correspon. A la feina, sembla més clar, perquè es paga. En la resta d'àmbits de la vida, es cau en l'oblit. Si ets pares, mare, fill, filla... no pots exercir cap d'aquestes funcions sense dedicar-hi temps. Ser sacerdot, religiosa, religiós, monjo... el mateix. És el que costa més.

Segon, el temps és un bé escàs. Els antics distribuïen el temps en dos conceptes: el lleure i el negoci. No està gens malament. La realitat, no obstant això, és més complexa. En l'actualitat, es parla de conciliar l'horari (temps) laboral i familiar. Molts debats, però pocs avenços. Com que és un bé escàs, queda reduït a economia. Ara es tracta de tenir temps o no per realitzar activitats determinades. Els projectes augmenten a velocitats exponencials, però el rellotge continua marcant els minuts i els segons de manera impertorbable. Falta temps. Cal jerarquitzar i triar. Per tranquil·litzar-nos, avui parlem de substituir la quantitat de temps per la qualitat. Xoquem contra els límits temporals de la nostra vida. El posthumanisme els vol prolongar gairebé indefinidament. Veurem quines en seran les aportacions reals.

Terçer, recuperar el timó del temps. La denúncia d'Enzo Bianchi fa pensar: «Idolatrem el temps, que es converteix en el nostre patró i nosaltres, en els seus esclaus.» Diem: «No tinc

Acceptar una responsabilitat implica dedicar-li el temps que li correspon

temps.» La pregunta és evident: «Per a què?» La invitació del monjo es concreta a governar el temps i a trobar-lo. Malgrat tots els impoderables, jo prenc decisions sobre la meua agenda. Un dilema existencial de primera magnitud: el temps ens devora a nosaltres, com recorda la mitologia grega, o nosaltres governem el temps. Moltes persones passen el temps sota el signe de la inconsciència. Comptem els anys, però no els doten de contingut i significat. Un repte.



Finestra a la vida

Victòria Molins, s.t.j.
viuimolins70@gmail.com

Comprensius amb les rebel·lions...

Avui us vull confessar una cosa: de vegades m'estranya que no hi hagi més violència en alguns sectors... I m'explico. He conegut històries tan tristes i tan injustes que m'han tornat més comprensiva davant de certes agressivitats. I, fins i tot, comprenc que, a vegades, es revoltin contra les persones

que els volem ajudar.

Últimament m'he hagut de dir a mi mateixa moltes vegades allò que vaig aprendre de sant Vicenç de Paül: «Només pel teu amor, pel teu amor únicament, et perdonaran els pobres el pa que els dones.» I és que he pogut veure molt sovint aquestes mos-

Conec històries tan tristes i injustes que m'han fet tornar més comprensiva

tres de ràbia en alguns dels homes que visito a la presó o en alguns dels que atenem en diferents llocs socials... La reacció lògica i més primària és pensar que són desconsiderats o desagradats. Però només posant-nos al seu lloc i coneixent una mica la seva història, no només no ho tenim en compte, sinó que ho compremem.

En les últimes setmanes he tingut ocasió de viure aquestes situacions i us ben asseguro que no té cap mèrit acceptar-les sense donar-hi més importància que la que té una sortida de to d'aquests marginats que normalment se senten refusats per la societat.

Va ser en un dels mòduls més complicats de la presó. Un intern molt amic meu tenia aquell dia una angoixa especial per qüestions que jo desconec i que respecto. Té una història que l'ha abocat a viure amb una ràbia i un odi contra el món que li surt de tant en tant. Quan em va demanar una cosa que jo no li podia donar, perquè no està permès d'entrar-ne a les presons, es va enfadar moltíssim i em va dir una sèrie de coses molt desagradables. Mentre uns quants interns li retreien el que estava fent i li deien que era un desagradat, un em va dir amb una bonhomia que em va emocionar: «No l'hi tinguis en compte, algunes persones han patit tant que, de vegades, els surt la ràbia acumulada.» «I tant, ho entenc perfectament i no m'ha ofès gens», li vaig dir. Però no podeu imaginar com vaig agrair les seves paraules comprensives. Més cridaner va ser el que em va passar ahir pel carrer. Un captaire amic meu, a qui he volgut treure de la seva situació però no ha volgut, li vaig negar fa uns dies la moneda que em demanava perquè no sempre li puc donar i en aquell moment no en portava cap. Ja l'hi havia explicat. Però es veu que me la tenia jurada...

Jo estava asseguda esperant l'autobús. Aleshores es va posar davant meu, es va girar d'esquena i va fer un gest amb els peus d'expulsar, fins i tot, la pols de terra. Una cosa semblant a allò que fan els gossos. La gent que estava al meu voltant es va «escandalitzar» i els vaig haver d'explicar, traient-li importància, que era un pobre captaire que no hi toca gaire.

Crec que hi ha persones a les quals se'ls ho pot perdonar tot... amb un mínim de comprensió.

CatalunyaCristiana

Director: Mn. Jaume Aymar i Ragolta

Redactors: Eduard Brufau, Miquel Àngel Codina, Rosa M. Jané, Carme Munté, Joan Andreu Parra, Rosa Peraire, Joan Piñol

Lingüista: Montserrat Pibernat

Arxiu i fotografia: Eulàlia Grande

Corresponsals: Víctor Gay, GIRONA; Jordi Pérez Ansótegui, LLEIDA; Cristina Sánchez, MALLORCA; Júlia Ayala, SOLSONA; Joan Boronat, TARRAGONA; Víctor M. Cardona, TORTOSA; Patrícia Navas, URGELL; Xavier Bisbal, VIC; Javier Molina, EL CAIRE; Ana Alba, JERUSALEM

Col·laboradors d'aquesta setmana: Marcos Aceituno, Joan Arimany, Jaume Aymar, Robert Baró, Pilarín Bayés, Montserrat Claveras, Agustí Codinach, Carles Cortina, Ignasi Díaz, Quique Fernández, Joan Guiteras, Josep M. Mallarach, J. M. Martí Bonet, Alfred Matas, Joan A. Mateo, Ignasi Miranda, Valentí Miserachs, Victòria Molins, Glòria Monés, Francesc Nicolau, Joan Pallarès-Personat, F. Xavier Parés, Salvador Pié-Ninot, Quique, Ignasi Ricart, Josep Rius-Camps, Lluís Serra, Valentí Serra, Teresa Solà, Andreu

Sotorra, Sebastià Taltavull, Bàrbara Virgil, P-J Ynaraja
Redacció, administració, publicitat i promoció:

C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 BARCELONA
Tel. 934 092 810, Fax 934 092 775

a/e: redaccio@catalunyacristiana.cat (Redacció)

a/e: administracio@catalunyacristiana.cat (Administració i subscripcions)

a/e: publicitat@catalunyacristiana.cat (Publicitat)

Pàgina web: www.catalunyacristiana.cat
www.facebook.com/catalunyacristiana

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa

Edita: Fundació Catalunya Cristiana per a l'evangelització i la cultura

Administració: Isabel Giral (comptabilitat), Janet Duatis (subscripcions)

Autoedició i compaginació: Carlos Aguado

Impressió: Impressions Intercomarcals, SA Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri. Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272 SANT FRUITÓS DE BAGES - DLB 14.387/79

Difusió controlada per



Membre de l'APPEC
Associació de Publicacions Periòdiques en català

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol i Andorra: 135 €

Gibraltar i Portugal: 135,01 €

Resta d'Europa: 213,25 €

Amèrica i Àfrica: 250,01 €

Àsia i Oceania: 325,05 €



El setmanari rep l'ajut del Departament de Presidència de la Generalitat de Catalunya



Catalunya Cristiana

L'únic setmanari en català que des de fa 36 anys t'acosta la realitat de l'Església



PODEU OPTAR PER L'EDICIÓ DIGITAL: 90 EUROS L'ANY

Subscriviu-vos-hi per 135 euros l'any

Desitjo subscriure'm al setmanari CatalunyaCristiana durant un any (52 números)

- Edició en català
- Edició en castellà

Nom _____

Cognoms _____

Adreça _____

Població _____

DP _____ Tel. _____ NIF _____

Forma de pagament

- Únic pagament de per any
- Xec nominatiu que adjunto
- Dos pagaments semestral
- Domiciliació bancària (ompliu ordre adjunta)

Senyors, et prego que, a partir d'ara, i fins a nou avís, carreguin al meu compte els rebuts que els presentarà Fundació Catalunya Cristiana per la meva subscripció al setmanari CatalunyaCristiana.

Titular _____

Entitat	Oficina	DC	Compte	Data (dd/mm/aa)

Signatura del titular

Envieu aquesta butlleta a:
CatalunyaCristiana
(Departament de Subscripcions)
Comtes de Bell-lloc, 67-69
08014 Barcelona

Conforme al que disposa l'article 6 de la llei orgànica 15/1999 de 13 de desembre, de Protecció de Dades de Caràcter Personal, autoritzo CatalunyaCristiana a incloure les meves dades personals al fitxer informàtic d'aquesta entitat així com a tractar-les, per tal de rebre informació periòdica de les seves activitats. En qualsevol moment el titular podrà exercir els drets d'accés, rectificació i cancel·lació, així com oposar-se al tractament de les seves dades adreçant-se a CatalunyaCristiana amb domicili al carrer Comtes de Bell-lloc 67-69, 08014 Barcelona.

Carta dominical

Tenir cura dels nostres infants

Llegia recentment en un diari que a l'Estat espanyol hi ha prop de sis-cents mil infants d'entre sis i tretze anys que es queden sols a les tardes quan surten d'escola, un fet que s'agreuja a l'estiu. Segons un estudi de l'ONG Educo, el motiu d'aquesta lamentable situació és la impossibilitat de conciliar la vida laboral i familiar dels pares i les mares d'aquests infants.

Sempre he manifestat la voluntat de treballar plegats en la consecució del bé comú. Sempre que puc animo totes les persones amb alguna responsabilitat o influència social i política que tinguin molt presents les famílies. Oi que hauria de fer el mateix pels nostres infants, que són un tresor per a la nostra societat?

Volem que tots els nens i les nenes, independentment del seu context social, puguin créixer com a persones i tinguin oportunitats de futur. Per això, cal que totes les instàncies civils, polítiques i religioses treballem al servei dels infants, col·laborant amb pares, mares i familiars per ajudar-los a evitar la soledat dels menuts quan surten d'escola o durant

els mesos d'estiu.

Què podem fer per resoldre aquesta situació? El repte a assolir és la conciliació de la vida laboral i familiar. El diàleg amb molts matrimonis, famílies, personal docent d'escoles i educadors de centres de lleure, em fa adonar del gran repte que tenim totes les institucions a l'hora de promoure aquesta conciliació. A casa nostra, malgrat diverses temptatives, semblaria que això és impossible d'assolir. Ara bé, si mirem al nostre voltant, si analitzem la situació d'altres països d'Europa, ens adonem que no és impossible. Només cal una gran conscienciació sobre el tema i un esforç de les empreses, dels seus directius i de les institucions polítiques i civils per assolir aquesta anhelada conciliació, que permeti als infants i joves gaudir de la necessària presència del pare i la mare en sortir de l'escola o en els períodes de vacances.

Mentre treballem per aconseguir la desitjada conciliació parental de la vida laboral i familiar, cal que l'Església ajudi allà on no pot arribar l'ad-

ministració pública. En aquest sentit, convido paròquies, instituts de vida consagrada i societats de vida apostòlica, escoles i institucions cristianes a ser creatius i a prendre la iniciativa. Us animo a oferir el vostre temps i els espais parroquials, escolars i propis per acollir els nens i les nenes que pateixen les conseqüències provocades per aquesta manca de conciliació un cop surten de l'escola o dels casals d'estiu. Sé que molts ja ho feu i us felicito per aquestes iniciatives. Tenim també exemples preciosos com els de sant Felip Neri o sant Joan Bosco, entre d'altres. Que el seu testimoni ens esperoni a tots a descobrir com ajudar a pal·liar aquestes noves pobreses que, de vegades, emergeixen quan l'economia no és al servei de la persona.

Benvolguts germans i germanes, tenir cura de la família és assegurar el futur d'un poble. El papa Francesc ens recorda que la qualitat d'una societat es mesura segons el tracte que reben els infants i la gent gran. La nostra societat ha de ser conscient del valor dels infants. Tenir-ne cura i protegir-los és clau perquè el nostre sigui un futur pròsper i més humà.

Joan Josep Omella Omella
Arquebisbe de Barcelona



Als quatre vents

Santuaris marians

En ocasió d'un pelegrinatge més dels innumbrables que he fet a Lourdes, m'ha semblat adient reflexionar sobre aquests llocs en què la devoció popular s'ha format al voltant d'una manifestació de la Mare de Déu.

A Lourdes tot va començar l'any 1858, quan la Mare de Déu es va aparèixer a una senzilla adolescent de 14 anys, Bernadette Soubirous, en una cova natural a la vora del riu Gave, al cor dels Pirineus. El paisatge verd i amable, la senzillesa i humilitat de la receptora dels missatges, tot ens parla d'una fe proclamada amb innocència i sense jactància, com la de la mateixa Mare de Déu en el Magníficat.

L'escena s'ha repetit en altres enclavaments arreu del món. A Europa, juntament amb Lourdes, són famosos el Pilar de Saragossa, Fàtima, Loreto, Czestochowa, Montserrat i tants d'altres. Sense

anar més lluny, el santuari de la Mare de Déu de Misericòrdia de Reus.

Durant uns anys del postconcili, per una mala interpretació de l'esperit dels textos, es va menystenir el valor de les devocions populars, com si fossin residu d'una fe ignorant del poble menys instruït. No es va tenir en compte el que els teòlegs anomenen el *sensus fidei*, és a dir, «el que ha estat cregut a tot arreu, des de sempre i per tots», segons una de les seves definicions.

L'Església té el deure d'acceptar o rebutjar de ple les creences poc fermes de pretesos fenòmens espirituals, però també té la missió d'estar al costat del poble en aquelles devocions que s'avenen amb la fe i ajuden a estimar Déu venerant les petjades de Jesucrist, la Mare de Déu o els sants.

L'11 de febrer d'aquest any 2017 el papa Francesc

va adoptar una resolució significativa. Mitjançant la carta apostòlica *Sanctuarium Ecclesiae* va transferir les competències sobre els santuaris catòlics, que fins aleshores depenien de la Congregació per al Clergat, al Consell Pontifici per a la Nova Evangelització.

El missatge és que els santuaris, cadascun amb la seva espiritualitat pròpia, són instruments molt vàlids per evangelitzar. Diu Francesc: «Poden ser veritable refugi per trobar-se un mateix i per trobar la força necessària per a la conversió pròpia.»

Amb la proclamació de la Paraula i els sagraments, sobretot de l'eucaristia i la penitència, són escenaris on pot obrir-se pas la pau en cors agitats. Visitar-los, a vegades fins i tot com a mers turistes, pot esdevenir un toc d'alerta per a una revisió de vida, per trobar la fe oblidada o una alegria interior mai abans experimentada.

Jaume Pujol Balcells
Arquebisbe de Tarragona
i Primat



Inici

Edició digital 2015

Hemeroteca

Promocions

Aquesta Setmana

Església Catalunya

Església Espanya

Església Món

Vaticà

La Bona Notícia
també
a internet

www.catalunyacristiana.cat

ENTRA A LA PÀGINA WEB
I CONSULTA LA NOSTRA
HEMEROTECA.
HI TROBARÀS 35 ANYS
DE PREMSA RELIGIOSA.

Catalunya Cristiana col·labora amb



Lectures

Diumenge XIV de durant l'any

Lectura primera

Za 9,9-10.13,1

El teu rei fa la seva entrada muntat humilment en un ase

Lectura de la profecia de Zacaries:

El Senyor diu: «Alegra't, ciutat de Sió. Aclama, ciutat de Jerusalem. El teu rei fa la seva entrada. És bo i salvador, muntat humilment en un ase, en un pollí, fill de somera. Bandejarà d'Efraïm els carros de guerra, allunyarà de Jerusalem els cavalls, i els arcs dels guerrers seran bandejats. Adreçarà a tots els pobles paraules de pau, i el seu domini s'estendrà d'un mar a l'altre, des del gran Riu fins a l'extrem del país.»

Salm responsorial

144

Us exaltaré, Déu meu i rei meu,
beneiré el vostre nom per sempre.
Us beneiré dia rere dia,
lloaré per sempre el vostre nom.

R. Beneiré el vostre nom per sempre,
Déu meu i rei meu.

El Senyor és compassiu i benigne,
lent per al càstig, gran en l'amor.
El Senyor és bo per a tothom,
estima entranyablement tot el que ell ha creat. **R.**

Que us enalteixin les vostres criatures,
que us beneixin els fidels;
que proclamïn la glòria del vostre regne
i parlin de la vostra potència. **R.**

Totes les obres del Senyor són fidels,
les seves obres són obres d'amor.
El Senyor sosté els qui estan a punt de caure,
els qui han ensopegat, ell els redreça. **R.**

Lectura segona

Rm 8,9.11-13

Si per l'Esperit feu morir les obres pròpies de la carn, viureu

Lectura de la carta de sant Pau als cristians de Roma:

Germans, vosaltres no viviu segons les mires de la carn sinó segons les de l'Esperit, perquè l'esperit de Déu habita en vosaltres, i si algú de vosaltres no tinguéssiu l'esperit de Crist, no seria de Crist. I si habita en vosaltres l'esperit d'aquell que va ressuscitar Jesús d'entre els morts, també, gràcies al seu esperit, que habita en vosaltres, aquell que va ressuscitar el Crist d'entre els morts donarà la vida als vostres cossos mortals. Per tant, germans, nosaltres tenim un deute, però no amb la carn, que ens obligaria a viure com demana la carn. Perquè si visquéssiu així, moriríeu; en canvi, si per l'Esperit feu morir les obres pròpies de la carn, viureu.

Al·leluia

Mt 11,25

*Us enaltim, Pare, Senyor del cel i de la terra,
perquè heu revelat als senzills els misteris del Regne.*



Glòria Monés

Evangeli

Mt 11,25-30

Soc benèvol i humil de cor

Lectura de l'evangeli segons sant Mateu:

En aquell temps, Jesús digué: «Us enalteixo, Pare, Senyor del cel i de la terra, perquè heu revelat als senzills tot això que heu amagat als savis i als entesos. Sí, Pare, així us ha plagut a vós. El Pare ho ha posat tot a les meves mans. Fora del Pare, ningú no coneix veritablement el Fill; igualment, no coneix veritablement el Pare, fora del Fill i d'aquells a qui el Fill el vol revelar.» Veniu a mi tots els qui esteu cansats i afeixugats; jo us faré reposar. Accepteu el meu jou, feu-vos deixebles meus, que jo soc benèvol i humil de cor, i trobareu el repòs que tant desitjàveu, perquè el meu jou és suau, i la meva càrrega lleugera.»



Consultori bíblic

Ignasi Ricart

Claretia i
biblista

Pentecosta: «La por els feia estar amb les portes tancades i barrades» (i III)

La por al món tanca l'Església portes endins, la converteix en una mena de club d'antics amics de Jesús. La missió (Mt 28,18-20) queda descuidada. Però l'Esperit de la Pentecosta llança l'Església cap enfora: Pere i els onze es posen a predicar. Els Fets dels Apòstols ens fan veure que «el cristià coneix Jesús en la mesura que dona testimoni d'Ell davant del món» (J. Guillet). Sense l'Esperit Sant l'Església es converteix en una mera organització i la missió una propaganda, ni que sigui *propaganda fide*. Amb l'Esperit Sant, l'Església realitza la comunió trinitària i la missió esdevé una Pentecosta.

La nova evangelització ha de ser missionera, talment que arribi als qui la miren de lluny amb escepticisme o fins i tot amb rebuig. Els cristians d'aquí Europa, sobretot, tenim davant un mar inèdit i aparentment hostil, el de la societat secular, l'ateisme, l'agnosticisme, l'indiferentisme... Ens cal muntar l'Església com un «hospital de campanya» on curar les ferides del nostre món crucificat per tant de dolor. Cal viure la Joia de l'Evangeli per donar raó de la nostra esperança a tothom i no renunciar a aquesta esperança perquè és la que no defrauda (Rm 5,5). Deixem-nos guiar per l'Esperit Sant per realitzar «una nova evangelització, nova en l'ardor, en els mètodes i en les expressions» (Joan Pau II). Que la Paraula de Déu sigui la nostra estrella polar que ens assenyali el rumb correcte de cap a on hem de portar l'Evangeli.

Per a consultes: redaccio@catalunyacristiana.cat

Comentari de la Paraula

Josep Rius-Camps

Teòleg i biblista /
riuscamps@yahoo.es

Veniu a mi tots els qui us sentiu cansats i que esteu sobrecarregats, i jo us donaré repòs



Troband-se Joan Baptista a la presó d'Herodes, en sentir parlar de les obres realitzades per Jesús, li ha enviat uns missatgers demanant-li: «Ets tu el qui ha d'obrar el canvi o n'hem d'esperar un altre?» Jesús respon no de paraula sinó enumerant-li les obres alliberadores que acaba d'obrar en presència d'ells. Malgrat els dubtes que Joan tenia, l'elogi que fa d'ell és contundent: «No s'ha alçat entre els nats de les dones ningú més gran que Joan, el Baptista», així com, al contrari, la denúncia de la generació present. Avui llegim, a manera de colofó, la reacció anímica de Jesús en forma de reconeixement al seu Pare: «T'enalteixo, Pare, Senyor del cel i de la terra, perquè has amagat aquestes coses als savis i intel·ligents, i les has revelades als senzills.» Jesús inverteix la valoració que fa de les persones la societat dominada pels poderosos i posa en primer pla «els senzills». No es pot traduir per infants, ja que són persones capacitades per ser objecte d'una revelació, que resta amagada als prepotents. Tot seguit, ho recalca: «Sí, Pare, perquè així ha estat objecte de beneplàcit a la teva presència.» La inversió dels valors que ell propugna ha estat objecte d'aprovació per part de Déu. En dues línies plenes de contingut revela l'íntima relació que s'ha establert entre ell, «el Fill», i Déu, «el Pare», fins al punt que, a partir d'ara, tan sols tenim accés al Pare per mitjà de la revelació que en fa el seu Fill. A partir d'ell, tots els intermediaris, la Llei, Moisès, Joan... són sobrers. A continuació esclata en una crida adreçada als menyspreats per la societat: «Veniu a mi tots els qui us sentiu cansats i que esteu sobrecarregats, i jo us donaré repòs. Preneu el meu jou sobre vosaltres i apreneu de mi, que soc mansuet i humil de cor, i trobareu repòs per a les vostres ànimes, perquè el meu jou és suau i la meva càrrega, lleugera.» La crida es fa sentir també avui en el si de totes les esglésies.

Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions

(CICLE LITÚRGIC A; FERIA I)

Temps de durant l'any

(SALTERI: SETMANA 2)

JULIOL

9. DIUMENGE

Diumenge XIV de durant l'any, Verd. Lectures: Zacaries 9,9-10 / Salm 144 / Romans 9,9.11-13 / Mateu 11,25-30

SANTORAL: Joan de Colònia, prev. i mr.; beata Joana Scopelli, rel.; beat Teodoríc Balat, mr.; Zenó, mr.

10. DILLUNS

Fèria, Verd. Lectures: Gènesi 28,10-22a / Salm 90 / Mateu 9,18-26

SANTORAL: Amèlia, viuda; beat Carmel Boltà, prev. i mr.; Cristòfol, mr.; Verònica Giuliani, rel.

11. DIMARTS

Sant Benet (F), Blanc. Lectures: Proverbis 2,1-9 / Salm 33 / Mateu 19,27-29

SANTORAL: Olga, reina; Pius I, p.

12. DIMECRES

Fèria, Verd. Lectures: Gènesi 41,55-57;42,5-7a.17-24 / Salm 32 / Mateu 10,1-7

SANTORAL: Abundi, prev. i mr.; Ignasi Delgado, b. i mr.; Joan Gualbert, ab.; Josep Fernández, prev. i mr.; Marciana, vg. i mr.

13. DIJOUS

Fèria, Verd. Lectures: Gènesi 44,18-29;45,1-5 / Salm 104 / Mateu 10,7-15. O bé: **Sant Enric** (ML), Blanc.

SANTORAL: Eusebi de Cartago, b.; Sara, vg.; Teresa de Jesús dels Andes, rel.; beat Carles Manuel Rodríguez, laic.

14. DIVENDRES

Fèria, Verd. Lectures: Gènesi 46,1-7.28-30 / Salm 36 / Mateu 10,16-23. O bé: **Sant Camil de Lel·lis** (ML), Blanc.

SANTORAL: Adela, viuda; Francesc Solano, prev.; beat Gaspar Bono, prev.

15. DISSABTE

Sant Bonaventura (MO), Blanc. Lectures: Gènesi 49,29-32;50,15-24 / Salm 104 / Mateu 10,24-33

SANTORAL: Antíoc, mr.; Pompil·li-Maria Pirrotti, prev.



El sant

Per Eduard Brufau

Beat Carles Manuel Rodríguez



Malgrat l'ànima catòlica de tots els països americans de parla hispana, encara són pocs els laics llatinoamericans que sense ser màrtirs hagin estat elevats als altars. Una de les poques excepcions és Carles Manuel Rodríguez (1918-1963), que també és el primer beat porto-riqueny. Nascut en una família molt practicant, els problemes greus de salut no li van impedir participar activament en la vida de l'Església. Interessat per la formació de laics i sacerdots i la vivència profunda de la litúrgia, va fundar a San Juan de Puerto Rico el Centre Universitari Catòlic i va organitzar un Centre Litúrgic. En-

tre les seves inquietuds hi havia una participació activa dels laics en la litúrgia, l'ús de la llengua vernacle i la reinstauració de la Vetlla Pasqual, elements tots ells que posteriorment instauraria el Concili Vaticà II. Va ser beatificat l'any 2001 per Joan Pau II.

«Effatà: obre't» Escoltar la Paraula i professar la fe

Durant el temps pasqual i durant aquests mesos de primavera i d'estiu, l'Església celebra molts batejos dels infants que durant l'any han nascut en el si de les famílies cristianes. Un dels ritus del baptisme és l'Effatà, sovint poc conegut perquè fins hi tot és optatiu, però és molt significatiu. Em plau avui, donar-lo a conèixer una mica més i a comentar-lo perquè té un valor amagat per als nous cristians. L'Effatà té un doble significat, el verbal de la paraula pronunciada, i el no verbal del signe realitzat al qui es bateja. Repetint els signes que feu Jesús en guarir un sord-mut, tocant-li la boca i les orelles, el sacerdot expressa la joia perquè el nou batejat pugui aviat acollir i testimoniar veritablement la Paraula de Déu en la seva vida. La rúbrica del ritual diu que el celebrant, amb el dit polze, toca les orelles i la boca de l'infant, dient: «Jesús va fer que els sords hi poguessin sentir i els muts poguessin parlar. Que ell et concedeixi de poder escoltar aviat la seva paraula i professar la fe, a lloança i glòria de Déu Pare.»

Escoltar la Paraula de Déu suposa una actitud activa del cristià. No només sentir-la sinó escoltar-la parant-hi atenció, amb actitud religiosa. El

primer a escoltar sempre és Déu, Ell escolta les nostres pregàries, ja en l'Antic Testament digué a Moisès: «Si clamen a Mi, escoltaré el seu clam» (Ex 22,22) i en el Nou Testament, Jesús mateix va dir: «Feliços els qui escolten la Paraula de Déu i la guarden» (Lc 11,28). El Concili Vaticà II va voler que en tota celebració litúrgica es proclamés i s'escoltés la Paraula de Déu. Proclamar-la i llegir-la ja es fa, però escoltar-la, i guardar-la, costa més. Déu ens segueix parlant i espera una resposta per part nostra. Cal escoltar-la amb les oïdes però també amb la ment i el cor per poder-nos-hi adherir per la fe (cf. OLM 6) i créixer en la nostra vida espiritual (cf. OLM 45). Per això l'Effatà baptismal té la seva importància. Hi ha un adagi que diu que Déu ens ha donat dues oïdes però una sola boca. Això vol dir que sempre hem d'escoltar més que no pas parlar. De la mateixa manera que les paraules transmeten cultura, tradició i valors, la Paraula de Déu també transmet la fe cristiana. La Paraula de Déu és creadora i educadora perquè és saviesa. Isaïes diu: «Així com la pluja i la neu baixen del cel i no hi tornen sense haver regat la terra, sense haver-la fecundat i feta germinar... així la

Paraula que surt de la meua boca no tornarà a mi de buit, sense haver fet tot el que jo volia i haver reeixit en la seva missió» (Is 55,10). Escoltar és una necessitat de l'ésser humà, si la paraula no és escoltada, acollida i vitalitzada, es torna estèril i no dona fruit. La paraula és per ser escoltada, entesa i compartida, transmetent el que sentim i experimentem. La Paraula escoltada ens ajuda a professar la nostra fe cristiana. És l'altre signe de l'Effatà. Així com el mut que Jesús va curar, va poder parlar, també el cristià ha de poder lloar i pregar al Senyor, igualment com testimoniar la fe amb paraules i amb fets. Parlar és obrir una porta, una finestra tant per poder lloar Déu com perquè l'altre entri, compregui i cregui. Avui, no solament parlem amb la boca sinó també amb el llenguatge no verbal que per mitjà de signes i imatges arriba molt profundament. També les tècniques modernes d'internet i *whatsapp* fan que tot es comuniqui i tots ens comuniquem. Estar connectat és una manera, encara que diferent, d'escoltar, de parlar i fer arribar el missatge. Parlar i escoltar van molt units. Utilitzem-los sempre bé, tant en la vida humana com en l'espiritual.

F. Xavier Parés Saltor
Delegat diocesà de Litúrgia d'Urgell
xpires@bisbaturgell.org



Trobada diaconal familiar interdiocesana a Tarragona

Mn. Javier Álvarez

Diaca permanent de Tarragona

El 13 de maig es va celebrar a Tarragona la Trobada diaconal familiar interdiocesana que els diaques de les diòcesis catalanes fan cada primavera, rotativament, a cadascuna d'elles, acollits per l'arquebisbe o el bisbe del lloc, des de fa més de trenta anys. La convocatòria i organització de la trobada és a càrrec de l'Associació Sant Llorenç per a la promoció del diaconat.

Al matí es van reunir els assistents, diaques i esposes respectives de les diòcesis de Tarragona, Barcelona, Lleida, Tortosa i Sant Feliu de Llobregat, al Centre Tarraconense El Seminari de Tarragona.

L'acollida del grup la va fer el diaca permanent de Tarragona Javier Álvarez. Tot seguit hi va haver un col·loqui entre els assistents, que es van presentar i van explicar les seves tasques ministerials i van valorar la consolidació del diaconat a les diòcesis catalanes, en les quals ara hi ha 122 diaques i uns trenta candidats.

A continuació, es va informar sobre



El nombre de diaques permanents al món s'apropa als 50.000

el diaconat a les diòcesis espanyoles, en les quals hi ha uns 400 diaques. La XXXII Trobada de diaques de les diòcesis espanyoles se celebrarà a Burgos del 6 al 9 del mes de desembre. D'altra banda, el pròxim curs es produirà el

relleu del president del Comitè Episcopal per al Diaconat Permanent de la Conferència Episcopal Espanyola, el bisbe de Tenerife, Bernardo Álvarez, el qual serà substituït pel bisbe de Còria-Càceres, Francisco Cerro.

Així mateix, es va informar de la celebració de les Jornades acadèmiques «Dones i diaconat. Sobre els ministeris a l'Església», organitzades per l'Associació de Teòlogues Espanyoles, amb presència de teòlogues italianes, a l'Institut Superior de Pastoral de Madrid, que van ser inaugurades pel cardenal Carlos Osoro, arquebisbe de Madrid.

En l'àmbit internacional, el nombre total de diaques permanents s'apropa als 50.000. Es va informar també de la celebració de la Conferència d'Estudis a Lourdes (França), organitzada pel Centre Internacional del Diaconat del 7 al 10 del mes de setembre.

Reconeixement a Aureli Ortín

Els assistents van felicitar el diaca de Barcelona Aureli Ortín per la concessió per part del papa Francesc, a petició

dels bisbes catalans, de la Creu Pro Eclesia et Pontifice, pels seus vint-i-tres anys de servei com a vicesecretari de la Conferència Episcopal Tarraconense. La felicitació es va fer extensiva a la seva esposa Montserrat Martínez, pel seu suport durant els trenta-cinc anys de ministeri diaconal.

Al migdia, a la capella del Seminari, l'arquebisbe de Tarragona, Mons. Jaume Pujol, va presidir l'Eucaristia. En acabar, es va fer la foto de grup davant de la capella de Sant Pau, lloc on la tradició situa la probable visita de sant Pau a Hispània (Rm 15,28) per evangelitzar l'extrem més occidental de l'Imperi romà.

Els assistents van dinar en un restaurant proper, acompanyats per Mons. Jaume Pujol i per Mn. Joaquim Fortuny, vicari general de l'arquebisbat de Tarragona.

A la tarda, es va fer una visita cultural al conjunt arquitectònic de la catedral de Tarragona, guiada pel canonge Mn. Joaquim Gras, que va concloure a la capella dels Sants Màrtirs Fructuós, bisbe, i Auguri i Eulogi, diaques, amb el res de les vespres.

Presentació del llibre missional «Memòries»

Fra Josep Gendrau i Valls,
ofm

El P. Josep M. Valls i Anguera, franciscà, de 98 anys, va fer la presentació del seu llibre *Memòries*, al col·legi-parròquia de Sant Francesc de Sabadell, davant d'una munió d'oients: frares, religioses, membres de l'orde franciscà seglar, alumnes i amics.

Fra Carles Fuentes, guardià del convent, va fer la salutació i va donar la paraula a fra Agustí Boadas, que va exposar el perquè del llibre. El mateix P. Agustí és qui n'ha fet la maquetació. Després va parlar el P. Josep M. Valls i Anguera, que va explicar l'origen de la seva vocació missionera i franciscana, que origina el seu llibre *Memòries*. Finalment va tenir la paraula fra Francesc Linares, conseller provincial de la Província de la Immaculada i guardià de la Fraternitat franciscana de Sant Antoni de Barcelona, que va fer la cloenda.

Hi van ser presents la vicària general de les Franciscanes de

la Nativitat (Darderes) i dues religioses més. Aquestes franciscanes encara estan presents al Perú, a les missions de què parla el llibre.

Aquest llibre explica les seves experiències missioneres d'uns vint-i-cinc anys de vida apostòlica a l'Argentina i sobretot al Perú, on va treballar en equip amb les germanes Franciscanes de Nostra Senyora de la Nativitat.

Escriu amb un estil directe i planer, i hi fa present sobretot l'aventura i la vivència de fe de la seva vida. Aquest llibre es fa llegir amb gust, no solament per les anècdotes que hi són sempre presents, sinó també pel contingut pastoral i espiritual, així com per un punt d'humor naïf que s'hi escampa arreu.

Al final es va fer un brindis pel P. Josep M. Valls, autor del llibre, i per ser el degà de la Província de la Immaculada, amb els seus 98 anys. Enhorabona, P. Valls!



El llibre explica les experiències missioneres d'uns vint-i-cinc anys de vida apostòlica del P. Josep M. Valls a l'Argentina i al Perú



«**E**stimats fills, avui us vull donar les gràcies per la vostra perseverança i us convido a obrir-vos a la pregària profunda. La pregària és el cor de la fe i de l'esperança en la vida eterna. Per això, pregueu amb el cor fins que el vostre cor canti amb gratitud al Déu Creador que us ha donat la vida. Estic amb vosaltres, i us porto la meva benedicció maternal de pau. Gràcies per haver respost a la meva crida!»

Missatge de la Reina de la Pau, 25 de juny del 2017

Subscripció bimestral gratuïta Eco M^o Reina de la Pau: «Amics de Medjugorje»
Edició en castellà: C/ Mare de Déu dels Àngels, 32 - 08221 Terrassa (Barcelona)
Comandes llibres: hijosdemedjugorjeespana@gmail.com - Tel. 629 792 849 / 676 059 594
www.mensajerosdelareinadelapaz.org www.virgendemedjugorje.org

«Vida»

Vida és tendresa en el cor,
vida és un raig de natura,
vida és el plor d'un infant,
vida és la remor de pluja,
vida és el brogit del mar,
vida és tot el goig de viure.

CARME CATÀ
Barcelona

Desarrelament de les tradicions

Tot i que França no ha patit amb una especial severitat la crisi i no ha retallat substancialment el seu estat del benestar, hi ha una estesa sensació de declivi i de por a l'estranger i a la globalització. Macron té al davant la tasca de realitzar les reformes sempre ajornades a França. Cal modernitzar l'economia. Però no serà una gestió tecnocràtica la que resolgui la crisi. Calen respostes culturals: el que s'està enfonsant a França i a tot Europa és el substrat humà i social que sosté la nostra democràcia.

El poder no pot ser només exercit per unes elits llunyanes de les necessitats de la gent. Cal fer els comptes amb un nou desarrelament: els europeus estem allunyats de les grans tradicions que van forjar Europa i semblen a mercè de promeses desgavellades.

JESÚS DOMINGO MARTÍNEZ
Girona

A avis i àvies

El que acabo de viure no vull que quedi només per a mi. Soc una àvia que no he pogut mai fer cap tipus de regal als meus nets,

El diàleg i el debat interreligiós

Celebro sincerament l'esforç del Sant Pare pel que fa a la seriosa i madura aposta pel diàleg i el debat interreligiós. Un diàleg i un apropament més necessaris que mai en què el judeocristianisme —la nostra religió, però també la nostra cultura— creix, madura i realment es fa molt més proper en la mesura en què s'obre a noves i diverses realitats que no es poden ignorar.

MARTÍ MANCILLA MUNTADA
Granollers

ni tan sols un trist euro. Ells em mostren amb orgull les seves notes excel·lents i els seus progressos i ho celebro, evidentment, però no passa d'aquí.

Avui he anat a casa seva i mentre em lamentava amb la meua filla de la delicada situació econòmica amb què em trobo, quina sorpresa ha estat la meua quan, en acomiadar-me dels meus nets, ells m'han donat tot el que tenien a la guardiola. M'he emocionat de tal manera, pensant que no m'ho mereixia, que m'han acabat saltant les llàgrimes sense poder-ho evitar.

Aquest ha estat, sens dubte, el millor regal de la meua vida. Gràcies, Marc i Guillem! M'heu fet plorar d'emoció i això em demostra que m'estimeu molt. No canvieu mai, si us plau. Avis i àvies, no doneu sempre diners als nets com a únic regal, no creieu que per això us estimaran més.

ANNA MARIA MUNTADA BATLLE
Granollers

Companya i estimació

Al llarg de l'any, moltes persones grans que viuen en residències geriàtriques o al seu pis pateixen la soledat. Hi ha familiars i amics que només van a visitar-los de tant en tant. Però a l'estiu aquesta sensació de soledat —i d'oblit— s'incrementa tristament. Hi ha associacions que treballen per aportar l'obsequi més valuós als nostres avis i àvies: la companyia i l'estimació. Fem que durant aquest estiu el col·lectiu de la gent gran se senti d'allò més feliç! No és tan difícil!

LLUÏSA SALA MANZANO
Cornellà de Llobregat

Catalunya Cristiana agraeix les cartes dels seus lectors i demana que no superin les quinze línies mecanografiades. Les cartes han d'anar firmades amb nom i cognoms i ha de constar-hi l'adreça i el telèfon. *Catalunya Cristiana* es reserva el dret de publicar les que consideri oportunes i no s'identifica amb l'opinió dels lectors. No es mantindrà correspondència ni s'atendran visites o trucades respecte dels originals no publicats.

Podeu enviar les cartes a: redaccio@catalunyacristiana.cat

Amb bon humor



El Consultori



PREGUNTES I RESPOSTES
SOBRE DOCTRINA
I MORAL
pel Dr. Joan Antoni
Mateo

Valors i virtuts

Dr. Mateo, qui subscriu aquesta consulta està ja en una edat força avançada. Soc àvia de més de deu nets. Fa poc, comentant amb un dels petits el curs de l'escola, li vaig preguntar sobre algunes virtuts que, suposadament, havia d'haver adquirit... Em va sorprendre que no identifiqués el concepte de virtut. En canvi, em va dir que a l'escola els eduquen en «valors». Em pregunto si s'ha canviat «virtut» per «valor» i sobretot com s'adquireixen personalment aquests valors...

Avui, efectivament, preval la terminologia de «valors». Considero que amb aquesta expressió es volen identificar patrons de conducta que faciliten una bona convivència i relació entre les persones. Així, es parla de tolerància, solidaritat i altres realitats que es consideren positives per al desenvolupament personal i social. En la terminologia dels valors hi ha al darrere una percepció d'aquestes realitats com a bones i adients basades en un consens que així ho determina o, en el millor dels casos, en una bondat intrínseca d'elles que pot ser percebuda per la intel·ligència humana. En principi, cal considerar positiva una «educació en valors», atès que concep l'educació com una cosa més profunda que un mer aprenentatge de coneixements i adquisició d'actituds. Una educació en «valors» ha de tendir a formar la persona per a una vida plena de sentit i no simplement a informar-la.

En aquest sentit, la primera escola de valors ha de ser la família. Allí cal aprendre a viure i conviure tot comprenent i adquirint els grans valors: el respecte mutu, la capacitat d'escolta i de servei, la gratitud, la comprensió, la laboriositat i la delicadesa... I això, segons el meu parer, més que aprendre's en els llibres s'aprèn en la vida de les persones que l'encarnen. En aquesta perspectiva es toquen els «valors» i les «virtuts». Virtut diu, sobretot, encarnació i adquisició d'un valor. De fet, i parlant concretament, hi ha les persones virtuoses que encarnen un valor. Els clàssics definien la virtut com la repetició d'un acte bo fins que esdevé hàbit de vida. El llenguatge de la virtut afegeix, crec jo, un ingredient important a la terminologia dels valors: l'esforç, el sacrifici degudament motivat per fer propi en virtut el que es percep com a valor. En això, gran part de l'educació contemporània flaqueja. No n'hi ha prou amb percebre el valor com a tal. Cal posar els mitjans perquè s'encarni i sigui virtut. I això no es fa sense feina àrdua i esforç.

• Per enviar consultes al Dr. Mateo:
elconsultori@hotmail.com
www.balmesiana.org
apartat de correus 121 - 25620 Tremp (Lleida).

«El patrimoni carolingi de Catalunya és un

Matthias M. Tischler és professor ICREA de l'Institut d'Estudis Medievals de la Universitat

Eduard Brufau

Des del setembre passat el paleògraf i historiador alemany Matthias M. Tischler és codirector del projecte europeu «After Empire. Using and Not Using the Past in the Crisis of the Carolingian World, c. 900-c. 1050» (UNUP). Extracta d'un projecte que s'estendrà durant els propers quatre anys que estudia el paper de la cultura carolíngia i postcarolíngia en els processos de construcció d'identitat de les regions perifèriques d'Europa al llarg del segle X. El professor Tischler col·labora amb quatre companys més que treballen des de Berlín, Viena, Exeter i St. Andrews.

Vostè forma part de l'equip d'investigadors del projecte UNUP. Amb quina finalitat es va crear?

Els meus companys i jo treballem plegats en aquest projecte europeu, el qual, al seu torn, se subdivideix en cinc branques d'investigació, que venen a ser cinc projectes individuals, ubicats arreu d'Europa: Barcelona, Berlín, Viena, Exeter i St. Andrews. Tot i que cadascuna d'aquestes branques treballa i fa recerca segons les seves pròpies prioritats, temes i qüestions específiques, això no obstant, compartim un mateix objectiu: volem estudiar de quina manera els dirigents d'aquella època —un moment de reorientació política, religiosa i cultural per a Europa—, prenien les decisions i si utilitzaren o no utilitzaren el seu propi passat com a eina per dur a terme les seves accions. Per a aquest propòsit, ens reunim regularment en tallers interns i reunions públiques i en discutim els resultats provisionals, des d'una òptica general i específica, per tal d'elaborar publicacions conjuntes i traçar-ne el camí a seguir.

El tret especial d'un projecte d'HERA (Humanities in the European Research Area) és que els seus membres fan recerca innovadora, adreçada no només als científics, sinó també a un públic més ampli, no estrictament acadèmic. El projecte té, per tant, dues vessants: una de científica i una altra de política i social. Per a això, hem creat una pàgina web inicial, on s'hi pot trobar un bloc de notícies i d'informació sobre el projecte en general. Aquesta pàgina web serà l'eina que ens permetrà, en un futur proper, de treballar conjuntament amb museus, escoles i altres institucions educatives. Hi publicarem textos multilingües, imatges, mapes i altres materials relacionats amb el nostre tema d'estudi (<https://arts.st-andrews.ac.uk/after-empire/about/>).

Pel que fa al meu projecte concret, focalitzat a Catalunya i que porta per títol «From Carolingian Periphery to European Central Region: The Written Genesis of Catalonia», hem penjat a la xarxa també una pàgina web pròpia, a la UAB, on presentarem el patrimoni de manuscrits carolingis de Catalunya en el seu marc europeu (<http://pagines.uab.cat/unup/>).

L'objectiu d'aquest macroprojecte és informar al públic europeu que el



nostre continent fa més de mil anys va passar per una fase crítica de transició i transformació, però també va sobreviure. La perspectiva innovadora del nostre projecte és que, per primera vegada, comparem sistemàticament l'ús o el no ús de la pròpia història i cultura a les regions centrals d'Europa, en una època que és encara, en gran part, poc estudiada, acadèmicament parlant.

Aquest projecte se centra en l'estudi del segle X. Què té d'especial aquesta època històrica poc coneguda de l'Europa occidental?

Els acadèmics qualifiquem aquesta època d'«allargassat» o de «dilatat segle X», car aquest segle, històricament parlant, no va acabar-se simplement amb el tombant del primer mil·lenni, sinó que s'allargà fins al 1050, uns anys crucials per a l'esdevenir històric del moment, decisius per definir nous objectius: és el moment en què comença la reforma de l'Església, que es vincularà més tard amb el nom del papa Gregori VII. És aquesta una època de bonança econòmica, política i fins i tot religiosa per a les societats de

l'Europa llatina.

Fins ara, el segle X havia estat definit més aviat com un període de mera transició entre un món passat, el dels carolingis, i un nou món, el de les nacions europees de l'edat mitjana central, la força innovadora de les quals, com a origen del que seran els nous esdeveniments històrics, ha estat infravalorada. El nostre interès científic i polític se centra, precisament, en aquest estira-i-arronsa històric entre el «mai més» i l'«encara no», entre el vell i el nou: en aquesta dualitat, crec, rau el to innovador i actual del nostre projecte, en què els europeus de principis del segle XXI s'hi poden redescobrir.

Concretament, la seva recerca se centra en el territori català d'aquell moment. Quines característiques específiques el fan interessant?

Les investigacions prèvies sobre l'origen i l'esdevenir de la Catalunya medieval es van centrar principalment en la formació política i legal dels comtats de l'anomenada Marca hispànica del segle IX envers un poder polític independent del rei carolingi de la *Francia occidentalis*, llavors del rei de França. Pel que fa a aquesta òptica històrica, certament, hi ha diversos estudis excel·lents d'investigadors catalans, francesos i fins i tot angloamericans.

Per contra, el que ha estat menys ben estudiat —i amb prou feines valorat i difós internacionalment— és la rica tradició de manuscrits carolingis de Catalunya, com a testimonis històrics que són des del punt de vista de la formació d'una pròpia identitat lingüística, cultural i religiosa en la Mediterrània occidental. De fet, als arxius i biblioteques catalanes, hi ha encara molt per descobrir, classificar i difondre internacionalment. I, en aquesta mancança, soc conscient que el major responsable cal trobar-lo, precisament, en la situació política de l'Espanya del segle XX, la qual evità una integració plena de Catalunya dins la comunitat científica internacional: aquesta marginació política ens explica el fet que la història carolíngia i postcarolíngia de Catalunya no sigui encara visible ni present en la memòria col·lectiva d'Europa.

També hi toquem la qüestió de l'ús o no ús d'aquest important patrimoni històric d'una part integral d'Europa en el nostre temps. Així doncs, aquest nostre projecte HERA és un primer pas ferm que enceta el camí per canviar-ne la situació d'oblit. En aquest sentit, aquí, a Catalunya, oferim un treball pioner d'àmbit científic, social i religiós, que ha de tenir un bon impacte nacional i internacional.

Quin paper va tenir el cristianisme medieval en la formació de territoris com ara Catalunya o d'altres?

Justament en el nostre període carolingi es desenvolupen les estructures bàsiques de l'Europa actual. Al mateix temps, la formació de l'Imperi carolingi promou també la difusió i la consolidació del cristianisme en l'Europa del nord i oriental: a Saxònia, Escandinàvia, però també a Bohèmia i a la *Marca orientalis*

«La rica tradició de manuscrits carolingis de Catalunya no ha estat prou estudiada»

«El paper del monaquisme és de primer ordre per a la formació de la cultura d'Europa»

«tesor desconegut de la cultura europea»

Autònoma de Barcelona

(actual Àustria). A la Mediterrània, els carolingis van entrar en contacte amb la cultura bizantina i amb el món àrab del tercer nou poder, els territoris islàmics a la península Ibèrica, el sud d'Itàlia, el nord d'Àfrica i el Pròxim Orient. Al nord i nord-est de la península Ibèrica, comencen a aparèixer, ja a finals del segle VIII, aquests moviments que avui anomenem de «reconquesta» i de «re població». Al segle IX es formen, al nord-est de la península, els comtats carolingis de la ja esmentada Marca hispànica, de la qual sorgiran Catalunya i Aragó.

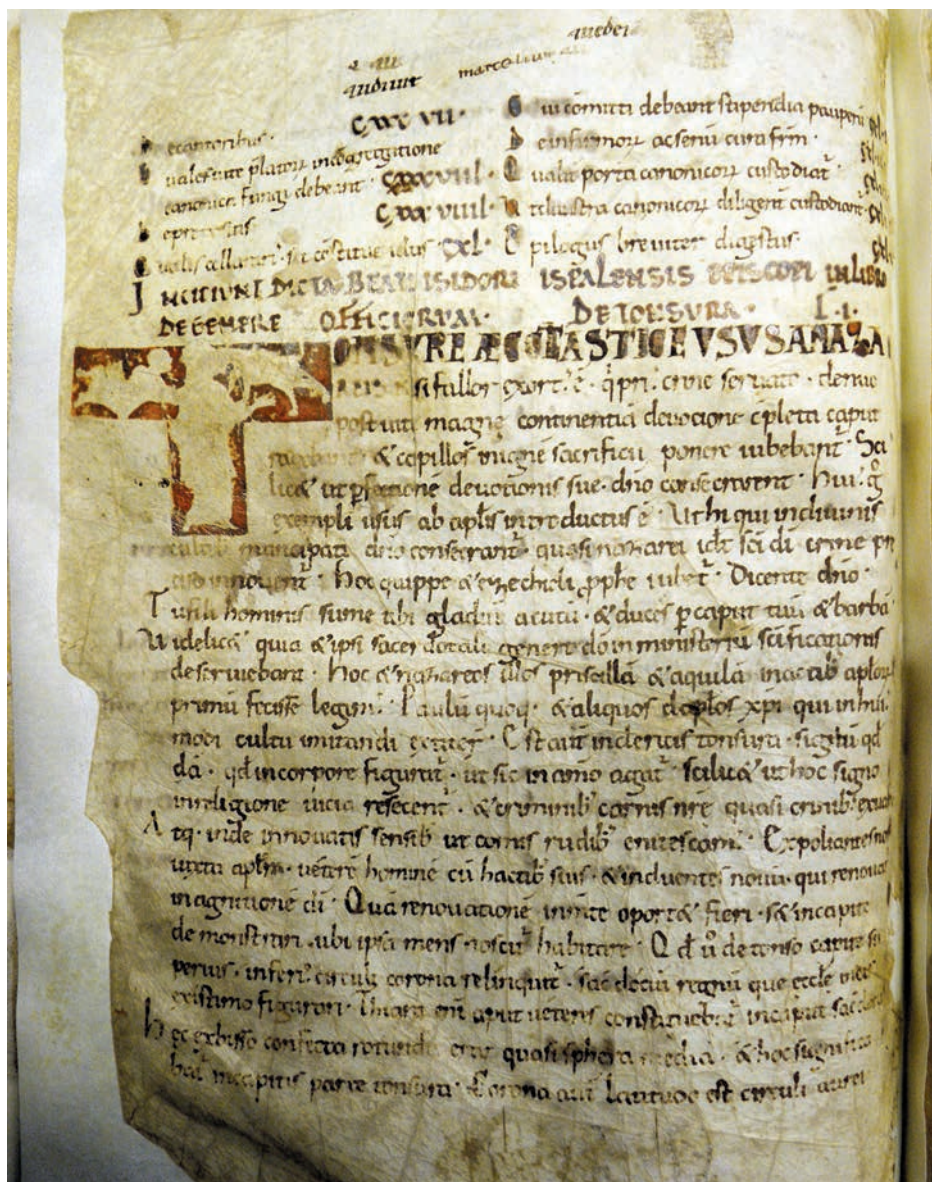
Tots aquests processos de formació religiosa i política no són comprensibles sense la participació massiva de figures eclesiàstiques decisives, com són bisbes, abats, clergues, canonges i monjos, tots els quals procedien de les mateixes famílies nobles, que les que, en el món secular, tallaven, políticament, el bacallà.

Com va influir l'espiritualitat religiosa en la creació de la cultura medieval?

El paper del monaquisme, així com també d'altres formes de vida religiosa, és de primer ordre per a la formació de la cultura d'Europa i, a la vegada també, per a la Catalunya medieval. La complexa cultura carolíngia està inextricablement lligada a la imposició gradual del monaquisme benedictí sobre la base de la regla de Benet de Núrsia (en detriment de les altres formes primitives de vida monàstica). És menys conegut, però, el fet que, durant el regnat del fill de Carlemany, l'emperador Lluís el Piadós, es defineixen amb exactitud, per primera vegada, altres formes de vida religiosa, les quals gradualment seran imposades per una regla: així s'esdevé en la regulació de la vida dels canonges i en la regulació de les comunitats monàstiques femenines. És en aquest moment històric, doncs, quan assistim a un primer desplegament de les formes de vida religiosa, que ha esdevingut generalment típic de l'Església llatina i de la civilització occidental.

És agosarat concebre l'imperi de Carlemany com un predecessor de la UE? Fins a quin punt la Catalunya i l'Europa actuals són hereves de la reestructuració postcarolíngia del segle X?

Cal dir, de primer, que el paper de Carlemany com a «pare d'Europa» ha anat canviant al llarg del procés d'unificació europea. Però els punts de vista que tenim sobre aquesta excepcional personalitat històrica d'Europa també depenen del lloc d'on venim: jo, per exemple, provinc d'una família d'ascendència austríaca, txeca, francesa i hongaresa. Els meus pares hagueren d'exiliar-se de les seves terres nadiues per causa de la Segona Guerra Mundial, i jo soc nascut a l'Alemanya occidental, un dels motors impulsors del desenvolupament, acabada la guerra. Però l'Europa actual, encarada i oberta a l'est, ja no és comparable amb l'Europa de la meua pròpia infantesa,



Manuscrit carolíngi del segle X (Arxiu episcopal de Vic).

que era encara l'Europa d'Adenauer, De Gaulle i Kohl.

De fet, en aquest sentit, potser podríem preguntar-nos si verament el Premi Internacional Carlemany d'Aquisgrà pot tenir la mateixa acceptació històrica i política en els països d'Europa centrooriental, que no tenen de base el llegat carolíngi, que en els països del cor d'Europa, forjats per Carlemany i els seus descendents.

Per contra, puc, però, afegir-me que, avui, les terres de frontera perifèriques de l'Imperi carolíngi, com Catalunya, la identitat religiosa, cultural i política de la qual es deu al patrimoni carolíngi, pot i vol donar a Europa, en el seu si, una nova embranzida per al desenvolupament i la consolidació de la seva identitat. I realment trobo a faltar aquesta perspectiva històrica sobre Europa en el debat actual polític, social i cultural, que actualment estem vivint a Catalunya.

De quines fonts de documentació se serveix en la seva recerca?

Tot aquest macroprojecte, i, per tant, el nostre projecte individual, treballa amb el ric patrimoni de manuscrits del dilatat segle X. Només, a tall d'exemple, perquè us feu una idea de la magnitud de la tradició europea, sabem avui que, fins l'any 800, ens han pervingut aproximadament 2.000 manuscrits complets o fragmentaris, mentre que del segle IX tenim constàn-

la qual cosa va continuar enfortint el segle XI.

I pel que fa a Catalunya?

La mateixa progressió es pot observar a Catalunya, tot i que no disposem de xifres precises encara, atès que ens manquen encara estudis moderns sobre els escriptors catalans de l'alta edat mitjana. A Catalunya, hem de procedir de manera modesta i assenyada al mateix temps: ens cal treballar amb la documentació que tenim, pas a pas.

La característica especial de la tradició primerenca manuscrita de Catalunya és que mostra un reflex precís del caràcter històric d'aquesta zona de transició entre la Gàl·lia, Itàlia i la resta de la península Ibèrica: hi trobem manuscrits importats d'aquestes altres regions europees, però també manuscrits de producció pròpia, que a poc a poc van diferenciant-se de les influències estrangeres, sense que tanmateix arribin a renunciar per complet a les influències dels territoris foranis.

Què trobem en els manuscrits?

La cultura que ens transmeten els manuscrits carolingis comprèn un ventall molt ampli que s'estén, des de la literatura pagana antiga, la qual majoritàriament només ha estat conservada en còpies carolíngies, passant pel ric patrimoni dels Pares de l'Església, fins a la pròpia producció literària, que cobreix tots els camps del coneixement. Especialment emotives em semblen les còpies d'obres dels nous autors carolingis, perquè ens testimonien que ja es llegien a la Catalunya de l'alta edat mitjana. En aquest fet, hi hem de veure una comunitat europea amb bones comunicacions, que sap perfectament quins textos, antics i nous, són els importants per a la formació d'una identitat comuna. Extrapolant-ne aquest tret a l'actualitat, hauríem d'esperar que els nostres dirigents polítics i eclesiàstics actuals realitzin una política cultural tan sàvia com aquella, i puguin ajudar-nos a fer una bona presentació del projecte, d'aquest ús històric del passat adaptat al temps present.

cia actualment d'uns 7.000 manuscrits conservats. Fins ara, cap científic no ha pogut fer recompte de la tradició manuscrita del dilatat segle X present en les biblioteques europees i internacionals, perquè l'estat de la recerca no és encara prou avançat. Se suposa que a tot Europa hi hagué una certa disminució de producció manuscrita durant la primera meitat del segle X, però llavors, a partir del 950, se'n documenta un augment significatiu,



**CERTIFICATS MÈDICS
CARNET DE CONDUIR
NÀUTICA I ARMES**

CENTRE MÈDIC PLAÇA MOLINA

DR. RAFAEL SOLANAS ANGLADA

- COTXE, MOTO I CICLOMOTOR
- PSICOTÈCNICS
- L·LICÈNCIA D'ARMES
- LABORALS I ESCOLARS
- NÀUTICA

INFORMEU-VOS-EN:
Tel. 932 188 826
Mòbil: 639 474 741
c/ Balmes, 281, entr. 2n
08006 Barcelona

LABORABLES

De 10 a 13 h i de 16 a 20 h

Les persones que es presentin amb un exemplar de *Catalunya Cristiana* tindran un descompte de 10 euros

www.centromedicoplazamolina.es

Afrontar la soledat de la gent gran

Objectiu de la campanya «Mira el teu veí! Ves a trobar-lo!», de la Comunitat de Sant'Egidio

Miquel Àngel Codina
Barcelona

El dimecres 14 de juny, la Comunitat de Sant'Egidio va presentar a la capella de Sant Llàtzer la campanya «Mira el teu veí! Ves a trobar-lo! El sol sí, sols no». «Es tracta d'una campanya preventiva que pretén involucrar tots els ciutadans per tal que les persones grans no se sentin soles durant l'estiu i oferir-los eines per afrontar la calor», va afirmar Jaume Castro, responsable de la Comunitat de Sant'Egidio a Barcelona.

«Per a molts ancians, a l'estiu la soledat es fa més palesa i és més dura. Barcelona és una ciutat amb molts ancians. El 21,6% de la seva població és anciana. A Barcelona hi viuen gairebé 347.000 persones de 65 anys o més. La soledat és un "virus" que cal aturar», va explicar Montserrat Vilaseca, coordinadora del servei als ancians de la Comunitat de Sant'Egidio.

«Una ciutat capaç d'acollir els ancians i d'ocupar-se'n —va subratllar Vilaseca— és una ciutat solidària. La relació entre generacions, nets i avis, joves i ancians, és fonamental per humanitzar una ciutat. Els ancians són un recurs. El 70% dels avis i àvies tenen cura dels seus nets. A més, els mateixos ancians es mouen per ajudar els seus conciutadans.»

Segons una enquesta de l'IMERSO del 2010, el 87,3% dels ancians espanyols prefereixen viure a casa seva «encara que visquin sols». «Al llarg de més de quaranta anys de servei de la

Agusti Codinach



Montserrat Vilaseca i Jaume Castro, a la presentació de la campanya.

l'ancià que viu a la porta del costat per potser salvar una vida. Una aliança entre les joves generacions i les generacions més grans perquè ningú no resti sol.»

Posteriorment, Àngels Belmonte, de 73 anys, va inter-

venir les conseqüències negatives que provoquen les altes temperatures. Cal posar èmfasi a tenir cura sobretot de les persones de més edat que viuen soles, i no només durant el temps que dura l'onada de calor, sinó també els dies anteriors i posteriors».

Pel que fa a la campanya «Mira el teu veí! Ves a trobar-lo! El sol sí, sols no», Vilaseca va demanar «a tothom, polítics i ciutadans, un canvi de mentalitat». «Volem —va dir— constituir una xarxa d'atenció als ancians. Una xarxa que ens prendrà dos o tres minuts de temps al dia. N'hi ha prou amb trucar al timbre del veí de casa o anar a visitar

Comunitat de Sant'Egidio als ancians, ens hem adonat de la importància d'ajudar-los a poder continuar vivint a casa seva. Per això, és molt important l'assistència sanitària. Fa anys que elaborem la guia *Com quedar-se a casa quan s'és ancià*, que es pot trobar en la seva edició escrita, o bé en format digital a la pàgina web www.santegidio.org», va informar Montserrat Vilaseca.

Així mateix, va constatar que «les prediccions meteorològiques a Europa assenyalen que durant aquest estiu hi haurà fortes onades de calor. És per això que la Comunitat de Sant'Egidio posa en marxa un programa per pre-

tervenir per posar en relleu la gran tasca que du a terme la Comunitat de Sant'Egidio amb la gent gran. «No deixar els ancians sols, fer-los companyia, donar resposta a qui té necessitat ha esdevingut una preocupació concreta que comparteixo i faig realitat amb els meus amics», va assegurar. Tot seguit, es va projectar el vídeo de la campanya.

Marta Poch, coordinadora del moviment Visca els Ancians, va donar a conèixer el fulletó *14 consells per protegir-se de la calor*. «Són catorze petites grans idees que suggereixen als ancians un agradable camí per tenir un bon estiu», va observar Marta Poch.

En memòria de les víctimes al Mediterrani

Redacció
Barcelona

La basílica dels Sants Màrtirs Just i Pastor es va omplir el dijous 22 de juny amb la presència de molts refugiats per recordar les víctimes al Mediterrani. «Morir d'esperança» és una iniciativa que la Comunitat de Sant'Egidio impulsa a diferents ciutats europees. A Barcelona també s'hi van afegir la Fundació Bayt Al-Thaqafa, Càritas diocesana de Barcelona, la Fundació Migra Studium, l'Associació Cristianopakistanesa, Justícia i Pau, Fedelatina i la Federació Filipina Kalipi.

Durant la pregària «Morir d'esperança», es van llegir els noms i les històries d'aquells que han mort en la temptativa d'arribar al nostre continent. Una invocació perquè neixi una cultura de l'acollida i cessin les tragèdies al Mediterrani. Són 34.321 morts i desapareguts en l'intent d'arribar al continent euro-



Mn. Armand Puig rep una flor d'una nena al final de l'acte. / Comunitat de Sant'Egidio

peu, «els noms de molts d'ells que són desconeguts pels homes però no pel Senyor».

Entre els 4.321 refugiats que han perdut la vida aquest any fins al dia d'avui, es van recordar «les 265 persones que han perdut la vida durant

el mes de juny, entre les quals hi ha el petit Omar, que va naufragar al Mediterrani al costat de la Sahra, la Mariam, la Khadija, el George, la Rose i la Lucky, molt probablement sudanesos, que van sortir de Líbia juntament amb altres refugiats de l'Àfrica subsa-

hariana, i moltes dones nigerianes, moltes d'elles embarassades».

Construir ponts

En la salutació inicial, Jaume Castro, responsable de la Comunitat de Sant'Egidio a Barcelona, va recordar que «no es construeix una societat "sana" alçant murs i sent còmplices dels viatges de la mort, sobretot quan sabem que és possible construir ponts», per afegir tot seguit que «hi ha una alternativa per acollir el qui fuig de la guerra o d'unes condicions de vida insostenibles: els corredors humanitaris».

Mn. Armand Puig, en la seva homília, va subratllar «la força de la solidaritat i la pregària que toca els cors i ajuda a construir un món en pau». I va afegir: «No es pot llevar el dret a la vida de les persones. No ho podem permetre. El món necessita constructors d'un món divers.»

La pregària va estar enriquida amb la presència de molts refugiats i immigrants de diversos països i de diverses confessions religioses. Al final, tothom va marxar a casa amb una flor, signe de la bellesa i alhora de la fragilitat de cadascuna de les vides que s'han perdut i que no volem oblidar.

Nou orgue a la basílica de la Mercè

Construït pel taller de Gerhard Grenzing, s'inaugurarà el proper setembre

Redacció
Barcelona

La basílica de la Mercè inaugurarà un nou orgue el proper mes de setembre, una efemèride que coincidirà amb el vuitè centenari de la fundació de l'orde dels mercedaris i amb les festes de la patrona de la ciutat de Barcelona. L'orgue serà construït pel taller de Gerhard Grenzing, establert al Papiol des de fa dècades i autor d'alguns dels darrers grans orgues que s'han inaugurat a Europa. Els treballs de construcció, que ja han començat, finalitzaran aquest estiu.

El projecte compta amb el suport de l'Obra Social "la Caixa", que hi aporta 670.000 euros. Amb la campanya d'apadrinament de tubs i mecenatge posada en marxa s'espera obtenir els 300.000 euros restants. La Germandat de la Mercè, que ha impulsat la construcció del nou instrument, treballa des de juny del 2015 per aconseguir els recursos i així fer que la basílica de la Mercè, on es custodia la imatge de la patrona de Barcelona, torni a ser no només un focus espiritual sinó també musical de la ciutat. El Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya també hi col·labora econòmicament.

Amb un nou orgue a la Mercè, Barcelona disposarà d'un instrument de referència al servei de la ciutat.



Quim Roser

Amb el nou orgue, Barcelona disposarà d'un instrument de referència al servei de la ciutat

Sens dubte, contribuirà a recuperar el patrimoni organístic que la capital catalana va perdre arran de la destrucció d'esglésies durant la Setmana Tràgica i la guerra civil. L'actual orgue de la basílica va ser projectat el 1940 per Gaietà Estadella, que va morir quatre anys més tard, abans de poder-lo acabar. Ha acusat el pas del temps, cosa que fa inviable el seu ús concertístic i el seu paper en les celebracions litúrgiques és limitat. S'està buscant un comprador, ja que és un bon instrument que, amb una

restauració adient, pot funcionar en un espai de dimensions més reduïdes que la Mercè.

El nou orgue comptarà amb trestelcats i pedaler, amb aproximadament 3.000 tubs repartits en 42 registres diferents. D'aquesta manera, servirà tant per al culte ordinari i les funcions litúrgiques com per a la celebració de grans concerts. Es tracta d'un orgue emmarcat en l'evolució de l'escola catalana, desenvolupada des del segle XIV fins a principis del segle XX. Sobre aquesta base, Gerhard Grenzing ha projectat un instrument a partir d'experiències i innovacions pròpies, seguint la tendència actual en la construcció d'orgues, que és incorporar els assoliments tècnics i estètics de segles anteriors amb un disseny i uns materials actualitzats.

Gràcies a la campanya d'apadrinament de tubs i mecenatge, la ciutadania se'l podrà, simbòlicament, fer seu. Els tubs de la façana, que queden a la vista, portaran el nom del seu padrí, mentre que el llistat complet dels mecenes es podrà veure en un lateral de l'orgue. A més, tots els noms i altres documents relatius al procés de construcció figuraran en una «càpsula del temps» que s'amagarà dins de l'estructura de l'instrument després de la inauguració, perquè només es pugui trobar quan es restauri, d'aquí a dècades o segles.

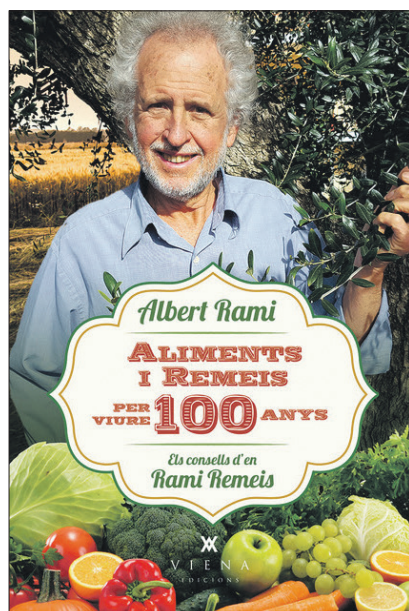
LLIBRES

PERE LLUÍS FONT
Filosofia de la religió
Fragmenta, 2017, 220 pàg.



La filosofia de la religió és una disciplina relativament jove i gairebé sense tradició acadèmica a casa nostra. Es proposa entendre la religió fent-ne un tractament racional i autònom. El seu pressupòsit bàsic és que la religió constitueix un fet històric i cultural que pot ser objecte d'anàlisi racional, científica i filosòfica, com qualsevol altre àmbit de la cultura.

ALBERT RAMI
Aliments i remeis per viure 100 anys
Viena, 2017, 106 pàg.



Tots somiem arribar a la vellesa amb salut. Sens dubte, una bona alimentació i els consells d'un herbolari ens hi poden ajudar molt. En aquest llibre, Albert Rami, naturòpata i herbolari, parla de les excel·lents propietats d'alguns aliments que tenim a l'abast i fa un repàs de les herbes que ens poden ser d'utilitat per trobar-nos bé i sentir-nos plens d'energia.

Llibres més venuts al mes de juny

claret
LLIBRERIA

CARLES CAPDEVILA
La vida que aprenc
Arcàdia

JOSEP CODINA-FARRÉS
Per una vellesa positiva i amb sentit ..
Claret

JOSÉ TOLENTINO MENDONÇA
Petita teologia de la lentitud ..
Fragmenta



Crítica literària

Redescobrint Pompeu

L'autor d'aquesta obra pertany a una nissaga de notaris consolidats i escriptors, que el mouen a compaginar, com ell bé diu, aquesta doble càrrega genètica presentant una obra d'interès cultural que omple un gran buit de silenci sobre l'original dramaturg Pompeu Crehuet, contemporani de Fabra i company de tertúlies de Peius Gener. Fi observador de la burgesia barcelonina de la qual ell mateix formava part, Pompeu Crehuet en sap traduir magistralment la fisonomia en una reeixida obra teatral.

Menys conegut en vida per la seva faceta literària que per la seva carrera notarial, se'ns descobreix un finíssim crític, humorista i pedagog, i, com a exemple de la seva vàlua, hom pot llegir el conte *Senyor ruc, mestre d'estudi* publicat el 1908 i que no serà reeditat

ELADI CREHUET SERRA
Una Barcelona de conte
Biografia del dramaturg Pompeu Crehuet
Pagès Editors, 2016, 289 pàg.

fins al 1992 pel mateix Eladi Crehuet, amb el text revista per la seva finada esposa, Coia Cabré i que trobem editat al final d'aquesta obra juntament amb *Mamá Política*, comèdia teatral en tres actes.

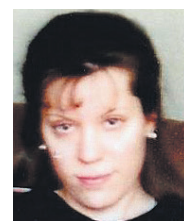
Agraïm a Eladi Crehuet que ens hagi fet partícips de la seva història familiar i amb ella d'una part dels anys prodigiosos barcelonins i, per defecte, europeus, de principis del segle XX, a la vegada que deixa intuir els difícils temps posteriors fins a la mort de Pompeu Crehuet el 1941, i que passà gairebé desapercebuda en un marc

polític poc afecte als escriptors i la cultura catalana.

Celebrem aquesta nova obra d'en Crehuet Serra, fundador i col·laborador, ell mateix, de la revista *Àpoca*, que presta un inestimable servei cultural i professional al notariat, i autor de diferents obres entre les quals destaquen *Els versos de l'Escrivà* o *A l'infern de dos en dos*, interessant lectura crítico-humorística social.

La discreta i bella edició, il·lustrada amb fotografies extretes en bona mesura de l'àlbum familiar, va a càrrec de Pagès Editors.

Teresa Solà
Doctora en
Teologia Bíblica



Crítica teatral

Tragèdia sobre la sorra

«BODAS DE SANGRE»,

de García Lorca

INTÈRPRETS: Ivan Benet, Anna Castells, Nora Navas, Pau Roca, Clara Segura, Montse Vellvehí i el cavall Juguetón

DIRECCIÓ: Oriol Broggi
La Perla 29 - Grec 2017
Biblioteca de Catalunya,
Barcelona. Fins al 28 de juliol
Reposició: 6 al 20 de setembre

Tragèdia sobre la sorra. ¿I com es representa una tragèdia on es branda la navalla, flueixen la ràbia i l'odi, es tensa l'ambient, però a l'hora de la venjança tot queda elevat a categoria poètica gràcies a la paraula? La resposta és García Lorca, que escriu l'obra a partir d'una notícia tràgica ocorreguda en una boda a Níjar (Almeria) i basada, doncs, en un fet real que llegeix l'estiu del 1928 en un retall del diari. Trenta anys després, d'aquesta transfusió de la realitat a la literatura se'n diria «realisme social». Actualment, la ficció ha tornat a la realitat i ha quedat superada per les notícies quotidianes de violència de gènere.

És aquí on es vol que l'obra *Bodas de sangre* connecti ara amb la generació de la societat del segle XXI, però diria que continua guanyant la partida la veu del poeta que narra i musica a la vegada i, malgrat que fa un fresc sobre la realitat que l'envolta,

© Pili Redondo



Nora Navas i Clara Segura, dues de les protagonistes de l'obra «Bodas de sangre», de La Perla 29, a la Biblioteca de Catalunya.

no s'està d'incorporar-hi alguns dels elements simbòlics, com la Lluna i la Mort, que l'havien fet un autor difícil per al teatre i que, amb *Bodas de sangre*, torna a la tragèdia realista i es reconcilia amb el públic.

El director Oriol Broggi ha conservat la intenció de García Lorca i les seves *Bodas de sangre* respiren encara ruralia de l'època, com el poeta segurament hauria volgut que respiressin. No només sobre la sorra sinó també cedint el protagonisme a la paraula. I per enaltir encara més aquesta mirada poètica, concentra tots els personatges de l'obra en sis intèrprets, que

fan doblat sense que això alteri la comprensió de la tragèdia.

Dic sis intèrprets, però en realitat hauria de dit set, perquè el cavall Juguetón —que va i ve cada dia com una vedet de la funció en el seu vehicle particular i remolc especial que l'espera a la plaça de la Gardunya per transportar-lo a la cavallerissa de Viladecans— és un intèrpret més, a vegades sense regnes, que sembla que actui de debò al ritme de la banda sonora dels tres músics i la composició original i les versions de Joan Garriga (*De Dusmigueta a La Troba Kung-Fú*) o que escolti i reflexioni atentament

sobre allò que es diuen els personatges.

Amb el cavall a la pista, es crea una atmosfera de pel·lícula de vaquers, i Joan Garriga i els dos músics (Marià Roch i Marc Serra) fan algunes picades d'ullet a les tonades bucòliques d'Ennio Morricone, que són del tot evidents quan l'amazona de la companyia, l'actriu Montse Vellvehí, es transforma en el genet de Juguetón, fent-lo passejar senyorívol amb la crinera negra al voltant de la pista o fugint al trot pel passadís entre grades.

Dins del bloc poètic, els embats entre les

actrius Clara Segura i Nora Navas —al marge dels seus doblats— no fan sinó recordar que les dues són capaces d'esprèmer al màxim la seva vena dramàtica. Dins del bloc musical, Joan Garriga hi té un paper essencial, no només com a creador de la banda sonora, sinó com a intèrpret amb una barreja de gèneres que passa del flamenc o del lorquí al català i que, amb els dos músics, acoloreixen bona part de les dues hores de *Bodas de sangre*, per balancejar amb la paraula i reforçar també els fragments poètics que inclou en l'obra el mateix García Lorca.

Andreu Sotorra
Escriptor i periodista
andreusotorra@gmail.com



Des del carrer

P. Jorge Camacho, director del santuari de Sant Pere Claver de Cartagena de Indias (Colòmbia)

«No volem que la visita del Papa sigui un acte més»

Rosa María Jané Chueca

El 10 de setembre el Bisbe de Roma serà a la ciutat colombiana de Cartagena de Indias. Amb motiu d'aquesta visita, el santuari de Sant Pere Claver de Cartagena ha ideat el projecte de la «Ruta Verda» del papa Francesc. Es tracta d'un projecte pedagògic, a la llum de l'encíclica *Laudato Si*, pensat especialment per als joves, i que inclou, entre d'altres aspectes, la sembra de 12.000 arbres.

En què consisteix la «Ruta Verda»?

La «Ruta Verda» del papa Francesc no es refereix a cap ruta que el Papa farà per la ciutat durant les vuit hores que serà aquí, sinó a la ruta del seu pensament, el seu ensenyament ecològic i social, que ens ha deixat a l'encíclica *Laudato Si* sobre la cura de la casa comuna. Ens ajudarà a rebre'l de verd aquell dia 10 de setembre en la ruta papal. El Papa veurà que hi ha molts joves i molts ciutadans amb plantetes, samarretes verdes i consignes dient a Sa Santedat que a la ciutat de Cartagena intentem acollir el seu missatge i tenir cura de la casa comuna.

Com sorgeix aquesta iniciativa?

Aquesta campanya de la «Ruta Verda» parteix del fet que no hem d'esperar al 10 de setembre per rebre el missatge del Papa, sinó que aquest missatge ja ha arribat a la ciutat. El Papa ja ha arribat a Cartagena perquè el seu missatge ja és aquí i ens és pertinent. Es tracta d'acollir el missatge del Papa en nosaltres mateixos. La idea va sorgir amb la necessitat que tenim a la ciutat de fer processos pedagògics més enllà dels esdeveniments. La ciutat de Cartagena és una ciutat de molts actes, però tots passen i és com si fossin per als estrangers. La majoria de ciutadans no podem implicar-nos-hi: l'acte s'acaba i no en queda res. No volem que la visita del Papa sigui un acte més, sinó que volem que de debò susciti en nosaltres un procés de reflexió i d'apropiació de la nostra ciutat.



«La crisi socioambiental és una crisi de l'esperit humà»

Així va néixer la idea de fer una ruta pedagògica, sobretot pensant en els joves dels barris més vulnerables.

Quina empremta vol deixar la «Ruta Verda»?

Vol deixar un procés pedagògic amb molts joves perquè comencin a apropiarse del seu territori i sentin que aquesta ciutat és d'ells i que s'hi pot viure d'una altra manera la cultura de tenir cura. Convidarem molts joves a fer una exploració de la seva ciutat, del seu context. Això els permetrà reconèixer-la i començar a estimar-la i cuidar-la. D'aquesta «Ruta Verda» quedaran uns arbres perquè reforestem la ciutat. La idea és sembrar uns 12.000 arbres, que mostrin que hi ha hagut alguna cosa que ha canviat a la ciutat, encara que sigui una mica, amb la visita del papa Francesc.

El teló de fons és la *Laudato Si*, quin és el missatge del Papa en aquesta encíclica?

El missatge principal és la crida urgent a canviar el nostre mode de vida per fer que la vida del planeta pugui seguir, tant la vida dels éssers humans com la vida dels altres éssers. És un missatge ecològic i social perquè el Papa reconeix que la crisi ambiental i la crisi social no són dues crisis separades, sinó que són una única crisi socioambiental que, en darrer terme, és una crisi de l'esperit humà en una cursa embogida de supèrbia, de posar-se per damunt dels altres éssers de la natura i de les persones. És una cursa embogida d'una ambició fora mida pels diners, de producció i consum sense tenir en compte que estem destruint i llençant les coses, estem creant abocadors

abans impensables. Això implica aturar aquesta lògica autodestructiva i començar una lògica de la cura de la natura i dels altres.

Francesc visitarà Colòmbia en uns moments crucials per al país...

El Papa ha reiterat moltes vegades que ve a fer pedagogia de la pau. Aquest és un moment molt clau per al país, però també complex i confús perquè canviar la lògica de la violència i de l'exclusió de l'altre no es fa de la nit al dia. Aquesta construcció de pau és molt complicada. Per això, és tan important que el Papa vingui a encoratjar-nos enmig d'aquests processos difícils. La seva visita coincideix amb els dies en què a Colòmbia celebrem la Setmana per la Pau i el Dia Nacional dels Drets Humans, el 9 de setembre, festa de Sant Pere Claver.

Rauxa

Constantinoble



Eduard Brufau

La moderna Istanbul conserva en un estat sorprenentment bo algunes de les esglésies més insignies de l'antiga Constantinoble bizantina. Des del segle XV ja no acullen culte cristià, però malgrat els terratrèmols, i tot i haver servit de mesquites durant segles, gratifica veure que encara conserven intactes part de les pintures i els mosaics originals.

La més petita i menys coneguda d'aquestes supervivents és l'església de la Mare de Déu Pammakaristos: allà on els mosaics no han estat arrencats, Crist, els profetes i els Pares grecs ens observen de fit a fit. La més esplèndida en mosaics i pintures és Sant Salvador de Chora: gairebé tots els murs

estàn minuciosament decorats, però l'escena que queda gravada a la retina és Crist ressuscitant la humanitat començant per Adam i Eva. I finalment el cor de Constantinoble, Santa Sofia, amb un espai immens i concèntric cobert per una cúpula immune a la llei de la gravetat. Conserva un mosaic bizantí d'una bellesa difícilment superable: l'anomenada dèesi; ens trobem cara a cara amb Crist mateix, flanquejat per la Mare de Déu i sant Joan Baptista, que amb les seves pregàries intercedeixen per nosaltres. No hi ha cap racó del cor que quedi amagat a la llum de la mirada de Crist, i tanmateix, malgrat la severitat del moment, la confiança en l'amor de Déu encara es fa més gran.